

Fremsat den 26. januar 2022 af klima-, energi- og forsyningsministeren (Dan Jørgensen)

Forslag

til

Lov om Ledningsejerregistret

Kapitel 1

Formål, anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Loven har til formål gennem Ledningsejerregistret at

- 1) reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen,
- 2) lette graveaktørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen,
- 3) lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder,
- 4) mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder,
- 5) reducere de samlede omkostninger som følge af skader og
- 6) bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.

§ 2. Ejere af ledninger nedgravet i jord og for ejere af ledninger nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen, har pligt til at registrere sig efter § 5, jf. dog stk. 2-5 samt § 3, hvis ledningen

- 1) indgår i et forsyningsnet,
- 2) er en stikledning, som ejes af et forsyningsselskab,
- 3) er en offentlig myndigheds ledning, som er helt eller delvis beliggende i offentlige vejarealer eller privat fællesvej,
- 4) er en vejafvandingsledning, som ejes af en offentlig vejmyndighed eller et forsyningsselskab,
- 5) leverer adgang til privatejet digital infrastruktur til brugere,
- 6) afleder spildevand til et vandløb, en sø eller et havområde, eller
- 7) er et føringsrør, der ejes af et forsyningsselskab eller en offentlig myndighed.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse for drænledninger.

Stk. 3. Stk. 1 finder ikke anvendelse for ikkealmene vandforsyninger.

Stk. 4. Stk. 1 omfatter ikke en privatperson, der ejer en ledning.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at brugerdrevene antenneanlæg omfattet af stk. 1, nr. 5, kan undtages fra lovens anvendelsesområde under nærmere fastsatte betingelser.

§ 3. Ledninger ejet af Forsvaret og ledninger beliggende på ejendomme, som Forsvaret har rådighed over, er ikke omfattet af loven, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter forhandling med forsvarsministeren regler om ledninger ejet af Forsvaret og for registrering af de i § 5 nævnte oplysninger for ledninger og ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter forhandling med forsvarsministeren regler om stikledninger, som fører til ejendomme, som Forsvaret ejer eller har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om at de ikke skal registrere sig, eller at registrering af de i § 5, stk. 2, nævnte oplysninger for ledninger, som vedkommende ministerium har rådighed over, skal ske på en bestemt måde, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter forhandling med kommuner og regioner regler om, at de ikke skal registrere sig, eller at registrering af de i § 5, stk. 2, nævnte oplysninger for ledninger, som de har rådighed over, skal ske på en bestemt måde, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

§ 4. I denne lov forstås ved:

- 1) Forsyningsnet: Ledningsnet, som har til formål at indvinde, behandle eller levere en forsyning til en ube-

stemt kreds af brugere af en bestemt forsyning eller aflede en forsyning fra en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning.

- 2) Forsyningsselskab: Et selskab, som ejer et forsyningsnet, der leverer en forsyning til eller afleder en forsyning fra en bruger af en bestemt forsyning, eller som ejer et indvindings-, transmissions- eller distributionsnet.
- 3) Føringsrør: Rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger.
- 4) Gravearbejde: Enhver form for fysisk arbejde, som kan beskadige ledninger med tilhørende anlæg nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, herunder eksempelvis gravning med maskiner, skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd.
- 5) Graveområde: Det område, hvori der påtænkes gravet.
- 6) Interesseområde: Et geografisk afgrænset område, som omfatter den pågældende ledningsejers ledninger, som er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden.
- 7) Ledning: Kabler eller rør nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, som har til formål at transportere kommunikation, data, signaler eller energi af enhver art eller faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art.
- 8) Ledningsejer: Den, der ejer en ledning omfattet af nr. 7.
- 9) Privatejet digital infrastruktur: Privatejet infrastruktur, der leverer elektronisk kommunikation til en bestemt kreds af brugere.
- 10) Privatperson: En fysisk person, som i ikke erhvervs-mæssig sammenhæng, ejer en ledning eller udfører eller planlægger at udføre et gravearbejde på egen ejendom.
- 11) Stikledning: Den sidste del af et forsyningsnet, som tilslutter en eller flere brugere af en bestemt forsyning til det pågældende net.

Kapitel 2

Registrering af ledningsejere i Ledningsejerregistret

§ 5. En ledningsejer omfattet af § 2 har pligt til at indberette oplysninger efter stk. 2 til Ledningsejerregistret.

Stk. 2. Der skal til Ledningsejerregistret indberettes oplysninger om

- 1) ledningsejerens navn og eventuelt CVR-nummer,
- 2) ledningsejerens kontaktoplysninger,
- 3) ledningsejerens interesseområde, og
- 4) forsyningens art.

Stk. 3. Interesseområdet, jf. stk. 2, nr. 3, skal fastlægges, så det dækker over ledningsoplysningernes eventuelle unøjagtigheder i forhold til ledningens placering.

Stk. 4. Konstaterer ledningsejeren, at der er sket ændringer i ledningsejerens oplysninger, skal ledningsejeren ajourføre oplysningerne.

Stk. 5. Enhver, der indberetter til Ledningsejerregistret, modtager en kvittering som dokumentation for, at der er foretaget en indberetning til registret.

Stk. 6. Ledningsejere skal indberette oplysninger efter stk. 2 via den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Stk. 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke kontaktoplysninger ledningsejere skal indberette.

§ 6. En ejer af ledninger eller infrastruktur, der ikke er omfattet af § 2, kan frivilligt registrere oplysningerne nævnt i § 5, stk. 2, for

- 1) alle former for nedgravet infrastruktur,
- 2) anlæg til lokal afledning af regnvand (LAR-anlæg) og klimasikringsanlæg, som kan beskadiges ved gravearbejder i jorden, eller
- 3) komponenter over jorden, som kan hjælpe med at lokalisere ledningens placering i jorden, eller hvis komponenten kan beskadiges ved et gravearbejde i jorden.

Stk. 2. Oplysninger, der registreres efter stk. 1 eller regler fastsat i medfør af stk. 3, skal indberettes og ajourføres efter § 5, stk. 3 og 4 og indberettes efter § 5, stk. 6.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejere eller ejere af infrastruktur kan registrere oplysningerne nævnt i § 5, stk. 2, om andre ledninger, der ikke er omfattet af § 2.

Kapitel 3

Forespørgsel om ledningsoplysninger

§ 7. En graveaktør skal i Ledningsejerregistret forespørge om de nødvendige ledningsoplysninger, inden gravearbejdet påbegyndes, jf. dog stk. 2-6. En graveaktør kan forespørge om ledningsoplysninger til brug for ethvert andet lovligt formål.

Stk. 2. En graveaktør, som graver på egen ejendom, skal ikke forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, hvis

- 1) graveaktøren har kendskab til ledningernes placering på egen ejendom, eller
- 2) graveaktøren ikke graver dybere end 40 cm under terræn.

Stk. 3. Foretages gravearbejdet på en mark efter aftale med ejeren af marken, kan graveaktøren grave uden at forespørge om ledningsoplysninger, hvis

- 1) graveaktøren har kendskab til ledningernes placering, eller
- 2) graveaktøren ikke graver dybere end 40 cm under terræn.

Stk. 4. Foretages gravearbejdet som led i udnyttelsen af en råstof tilladelse på et areal, der er udlagt til råstofeftersøgning og råstofindvinding, skal graveaktøren forespørge om ledningsoplysninger inden arealet tages i brug. Der skal forespørges for hele arealet, der er udlagt til formålet. Foretages forespørgslen om ledningsoplysninger ikke for hele arealet ved første gravearbejde, skal forespørgslen senest

Kapitel 4

*Udlevering af ledningsoplysninger gennem
Ledningsejerregistret og påvisning af ledninger m.m.*

foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug til råstofindvinding.

Stk. 5. Ved gravearbejder på begravelsespladser, der ejes af graveaktøren selv, skal der forespørges om ledningsoplysninger, inden arealet tages i brug. Der skal forespørges for hele arealet, der er udlagt til begravelsesplads. Foretages forespørgslen om ledningsoplysninger ikke for hele arealet ved første gravearbejde, skal forespørgslen senest foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug som begravelsesplads.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter efter forhandling med transportministeren regler om forespørgselspligten efter stk. 1 i forbindelse med uopsætteligt reparationsarbejde.

Stk. 7. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsoplysningernes anvendelse, herunder hvad der er et lovligt formål, jf. stk. 1, 2. pkt.

§ 8. En graveaktør, som er omfattet af § 7, skal i Ledningsejerregistret forespørge om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet.

Stk. 2. Graveaktøren skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger, og ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Stk. 3. Når Ledningsejerregistret har modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejerne, jf. § 16, stk. 1, gøres disse tilgængelige for graveaktøren. Ledningsoplysningerne er kommet frem til graveaktøren, når de er tilgængelige i den digitale selvbetjeningsløsning eller webservices, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Stk. 4. Har ledningsejeren meddelt, at ledningen skal påvises efter § 11, stk. 1, må gravearbejdet ikke påbegyndes, før påvisningen har fundet sted.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være digitalt tilgængelige på graveområdet.

Stk. 6. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor stort et område en forespørgsel om ledningsoplysninger kan omfatte, og hvor mange polygoner en forespørgsel kan bestå af.

§ 9. En graveaktør skal forud for forespørgslen om ledningsoplysninger identificere sig og give oplysninger om gravearbejdet, herunder om den påtænkte geografiske udstrækning og graveperiode. Graveaktøren skal forespørge via den digitale selvbetjeningsløsning eller webservices, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Stk. 2. Enhver, der forespørger i Ledningsejerregistret, modtager kvittering for forespørgslen.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter nærmere regler, hvordan forespørgslen skal ske i den digitale selvbetjeningsløsning eller webservice, og hvordan graveaktøren skal identificere sig selv.

§ 10. Modtager en ledningsejer en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag mellem kl. 7 og 16, skal ledningsejeren snarest muligt, og senest inden for 2 timer efter at forespørgslen er modtaget, udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret eller meddele, at ledningen skal påvises, jf. § 11, stk. 1. 2-timersfristen løber mellem kl. 7 og 16 på hverdage. Modtages forespørgslen uden for dette tidsrum, skal ledningsejeren udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest kl. 9 den næstkommende hverdag. En graveforespørgsel er kommet frem til ledningsejeren, når den er tilgængelig for ledningsejeren i den webservice, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Stk. 2. Udtager en ledningsejer en forespørgsel til manuel behandling, fordi forespørgslen kræver særlig behandling, skal de nødvendige ledningsoplysninger udleveres til Ledningsejerregistret snarest muligt, og senest inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget.

Stk. 3. De nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal udleveres som en del af de nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer i graveområdet, ledningers eller tracéers placering i graveområdet og ledningers fareklasse. For ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen inden den 1. juli 2023, kan ministeren endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Stk. 5. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format, og at udlevering af ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret skal foregå via Ledningsejerregistrets webservice.

§ 11. En ledningsejer kan i stedet for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger eller som supplement til disse meddele graveaktøren, at ledningen skal påvises på stedet.

Stk. 2. Kan en graveaktør ikke finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedgravet i jorden ifølge de modtagne ledningsoplysninger, kan graveaktøren anmode ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal finde sted inden for rimelig tid.

Udlevering af oplysninger om ledninger, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde

§ 12. En ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger om andre ledningsejeres ledninger, der ikke er omfattet af

§ 2, hvis det må formodes, at ejeren af ledningen ikke selv udleverer ledningsoplysninger om ledningen.

Stk. 2. En ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger om ledninger uden ejer. En ledning uden ejer er en ledning, der ejes af et selskab, som er lukket, og hvor ejerskabet til ledningen ikke er overdraget til en anden ledningsejer, eller hvor ledningsejeren er ukendt.

Stk. 3. Udleveres ledningsoplysninger efter stk. 1 eller 2, er den, der har udleveret ledningsoplysningerne, ikke ansvarlig for ledningsoplysningernes rigtighed. Ledningsoplysningerne skal påsættes en advarsel om, at oplysningerne vedrører en ledning, der ejes af en anden ledningsejer, som ikke selv er forpligtet til at udlevere ledningsoplysningerne, eller at ledningen er uden ejer. Advarslen skal ligeledes indeholde oplysninger om, at der kan være usikkerhed om ledningsoplysningernes nøjagtighed.

Stk. 4. Bliver en ledningsejer, der udleverer ledningsoplysninger efter stk. 1 eller 2, opmærksom på, at ledningsoplysningerne ikke er korrekte, må ledningsejeren ikke udlevere disse oplysninger, medmindre ledningsejeren ajourfører ledningsoplysningerne.

Stk. 5. Udlevering af ledningsoplysninger skal foregå efter reglerne i § 10.

Stk. 6. Udleveres ledningsoplysninger, der er omfattet af stk. 1, efter aftale med den, der ejer ledningen, finder § 12 ikke anvendelse.

§ 13. En ledningsejer eller ejer af infrastruktur, der er registreret i Ledningsejerregistret i henhold til § 6, stk. 1 eller regler fastsat i medfør af stk. 3, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger eller oplysninger om infrastrukturen efter § 10, jf. dog stk. 2. Ledningsejeren skal opfylde kravene til ledningsoplysningerne fastsat i medfør af § 10, stk. 4 og 5.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan under særlige omstændigheder efter ansøgning fra en ledningsejer tillade ledningsejeren at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til en graveaktør snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget, eller indgå en aftale om påvisning.

Stk. 3. En ledningsejer, der har fået dispensation efter stk. 2, skal ikke opfylde kravene til ledningsoplysninger fastsat i medfør af § 10, stk. 4 og 5, men skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, jf. § 10, stk. 3. En forespørgsel om ledningsoplysninger anses for kommet frem til ledningsejeren, når Ledningsejerregistret har gjort forespørgslen tilgængelig for ledningsejeren.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan ledningsejeren skal ansøge om tilladelse til at udlevere oplysninger efter stk. 2 og 3, herunder at ledningsejeren skal ansøge via den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Betaling for udlevering af ledningsoplysninger og påvisning

§ 14. En ledningsejer skal uden beregning udlevere de nødvendige ledningsoplysninger efter § 10, § 12 og § 13, stk. 2.

Stk. 2. En ledningsejer kan opkræve betaling for udlevering af ekstra ydelser, som graveaktøren har anmodet om.

§ 15. Påvisning efter § 11 skal gennemføres af ledningsejeren uden beregning, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Har en graveaktør anmodet om påvisning efter § 11, stk. 2, fordi graveaktøren ikke kan finde ledningen, afholder graveaktøren udgifterne til påvisningen, hvis ledningen i det væsentlige ligger, som det fremgår af ledningsoplysningerne.

Sammenstilling og videreformidling af ledningsoplysninger

§ 16. Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere, efterhånden som Ledningsejerregistret modtager ledningsoplysningerne fra ledningsejerne.

Stk. 2. Ledningsejerregistret kan ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som sendes til Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret kan dog gøres erstatningsansvarlig for fejl i sammenstillingen af ledningsoplysninger efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Stk. 3. Ledningsejerregistret kan ikke gøres erstatningsansvarlig for sammenstilling af ledningsoplysninger, der ligger uden for det forespurte graveområde.

Stk. 4. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige.

Kapitel 5

Koordinering af gravearbejder og samføring i Ledningsejerregistret

§ 17. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller en forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret.

§ 18. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør til brug for samføring skal foregå. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå.

Kapitel 6

Indberetninger af fejl i ledningsoplysninger eller graveskader til Ledningsejerregistret

§ 19. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indberetning af afvigelse eller fejl i led-

ningsoplysninger til Ledningsejerregistret, herunder afvigelser eller fejl i ledningernes placering i forhold til udleverede ledningsoplysninger, og hvordan indberetningen skal foregå.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indberetning til Ledningsejerregistret af oplysninger om ledninger, som graveaktøren finder i graveområdet, som kan være uden ejer, og som ingen ledningsejer har udleveret ledningsoplysninger om.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan Ledningsejerregistret gør de efter stk. 1 og 2 indberettede oplysninger tilgængelige for ledningsejere og graveaktører, og hvordan ledningsejere og graveaktører skal forholde sig til disse oplysninger.

§ 20. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan ledningsejere skal indberette graveskader til Ledningsejerregistret.

Kapitel 7

Udstilling af forespørgsler om ledningsoplysninger

§ 21. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan udstille forespørgsler om ledningsoplysninger på Ledningsejerregistrets hjemmeside og webservice.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte, at en udstilling af forespørgsel om ledningsoplysninger fra en privatperson skal udstilles i anonymiseret form, hvis særlige forhold taler for dette.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvor lang tid en forespørgsel om ledningsoplysninger kan være offentligt tilgængelig.

Kapitel 8

Betaling for forespørgsel om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret og for ydelser, som Ledningsejerregistret yder brugere

§ 22. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om betaling for brugernes adgang til Ledningsejerregistret, herunder til dækning af omkostningerne ved Ledningsejerregistrets etablering, drift og vedligeholdelse, videreudvikling og administration. Betaling kan opkræves forud for forespørgslens oprettelse.

Stk. 2. Klima- og forsyningsministeren fastsætter regler om, at en graveaktør kan gensende den oprindelige graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden udløber, uden yderligere beregning.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om, at fakturering for brug af Ledningsejerregistret skal ske digitalt.

Stk. 4. Der kan opkræves rykkergebyr efter renteloven.

§ 23. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling for ydelser, herunder udtræk, som brugere rekvirerer fra Ledningsejerregistret, herunder om, at fakturering skal ske digitalt.

Kapitel 9

Ledningsejerregistret

§ 24. Klima-, energi- og forsyningsministeren etablerer, driver, vedligeholder, videreudvikler og administrerer Ledningsejerregistret.

Stk. 2. Ledningsejerregistret opbevarer de ledningsoplysninger, som Ledningsejerregistret har sammenstillet og gjort tilgængelige for graveaktører efter § 16. Klima- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan og hvor længe Ledningsejerregistret opbevarer disse ledningsoplysninger.

Stk. 3. Klima-, energi- og forsyningsministeren er dataansvarlig myndighed.

§ 25. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om vilkår for adgang til Ledningsejerregistret, herunder hvordan brugere skal få adgang til og anvende de digitale selvbetjeningsløsninger, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside, eller de webservices, som stilles til rådighed.

Stk. 2. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at adgang til Ledningsejerregistret skal foregå via løsninger for elektronisk ID (eID).

Kapitel 10

Delegation

§ 26. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan henlægge sine bemyndigelser efter denne lov til en styrelse under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Stk. 2. Henlægger klima-, energi- og forsyningsministeren sine bemyndigelser efter loven, kan ministeren fastsætte regler om klageadgang, herunder at klagen ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Kapitel 11

Straf

§ 27. Medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

- 1) Undlader at registrere sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret eller undlader at ajourføre oplysningerne, der er registreret i Ledningsejerregistret jf. § 5, stk. 1, 3 og 4.
- 2) Undlader at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, jf. § 8, stk. 1.
- 3) Undlader at udlevere ledningsoplysninger, jf. § 10.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Stk. 3. I forskrifter udstedt i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af forskrifterne.

Kapitel 12

Ikrafttræden og overgangsregler

§ 28. Loven træder i kraft den 1. juli 2022.

Stk. 2. Lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret, jf. lovbekendtgørelse nr. 55 af 23. januar 2020, ophæves.

Stk. 3. Regler, der er fastsat i henhold til lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret, jf. lovbekendtgørelse nr. 55 af 23. januar 2020, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

Stk. 4. Indtil den 30. juni 2023 kan en ledningsejer tilslutte et eller flere af sine interesseområder til udlevering gennem Ledningsejerregistret.

Stk. 5. Indtil den 30. juni 2023 kan en ledningsejer udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til en graveaktør efter fristen i stk. 6. De nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Ledningsejeren skal dog

ikke opfylde de efter § 10 fastsatte regler for ledningsoplysninger.

Stk. 6. Indtil den 30. juni 2023 skal de nødvendige ledningsoplysninger, uanset § 10, stk. 1 og 2, udleveres snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at forespørgslen er modtaget.

Stk. 7. Indtil den 30. juni 2023 skal en graveaktør kunne modtage ledningsoplysninger både direkte fra ledningsejere, jf. stk. 4, og gennem Ledningsejerregistret.

Stk. 8. Indtil den 31. december 2029 er det frivilligt for en ledningsejer, der ejer en vejafvandingsledning, som er nedgravet i jorden senest den 30. juni 2023, at udlevere ledningsoplysninger for ledningen.

§ 29. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
  - 3.1. Lovens anvendelsesområde
    - 3.1.1. Gældende ret
    - 3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.2. Ledningsejeres pligter
    - 3.2.1. Gældende ret
      - 3.2.1.1. Registrering af ledningsejere
      - 3.2.1.2. Krav til ledningsoplysninger, der udleveres
      - 3.2.1.3. Udlevering af de nødvendige ledningsoplysninger
      - 3.2.1.4. Påvisning af ledninger
    - 3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.3. Graveaktørers pligter
    - 3.3.1. Gældende ret
      - 3.3.1.1. Registrering
      - 3.3.1.2. Forespørgsel om ledningsoplysninger
      - 3.3.1.3. Planlægning af gravearbejder og brug af ledningsoplysninger ved gravearbejdet
    - 3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.4. Krav til ledningsejeres systemer og sammenstilling af ledningsoplysninger og udlevering gennem Ledningsejerregistret
    - 3.4.1. Gældende ret
    - 3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.5. Ledningsejere, der ejer ledninger, som ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde
    - 3.5.1. Gældende ret
    - 3.5.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.6. Koordinering af gravearbejder
    - 3.6.1. Gældende ret
    - 3.6.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.7. Samføring
    - 3.7.1. Gældende ret
    - 3.7.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.8. Betaling for forespørgsel om ledningsoplysninger og betaling for ydelser, som Ledningsejerregistret yder brugerne
    - 3.8.1. Gældende ret
    - 3.8.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
  - 3.9. Personoplysninger i Ledningsejerregistret
    - 3.9.1. Gældende ret
    - 3.9.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.
6. Administrative konsekvenser for borgerne
7. Klimamæssige konsekvenser
8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det overordnede formål med lovforslaget er at udfærdige en ny hovedlov, så loven kan blive omformuleret, hvor der er behov for det. Den gældende lov om registrering

af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret (LER-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 55 af 23. januar 2020, foreslås ophævet med lovforslaget. Formålet med lovforslaget er at gennemgå hele

loven, så lovens bestemmelser kan blive afstemt de nutidige forhold og få det indhold, der har været hensigten. Med lovforslaget omstruktureres loven, så den får en mere logisk og sammenhængende opbygning og dermed bliver lettere at læse og forstå.

I 2004 trådte lov om registrering af ledningsejere i kraft. Loven er efterfølgende blevet ændret flere gange, senest i 2019, men er ikke altid blevet konsekvensrettet i forbindelse med ændringerne. Det har medført, at loven enkelte steder er blevet uklar, hvilket betyder, at nogle ledningsejere er omfattet af loven, selv om det ikke har været meningen.

Med få undtagelser er det ikke formålet med lovforslaget at ændre grundlæggende på lovens anvendelsesområde eller på ledningsejernes og graveaktørernes pligter. Lovens anvendelsesområde foreslås dog udvidet geografisk, så ledninger, der ligger på eller i kontinentalsoklen, omfattes af anvendelsesområdet. Dette vil have den konsekvens, at nogle få nye ledningsejere vil blive omfattet af loven, men vil også gøre det lettere at få udleveret ledningsoplysninger for disse ledninger, når der f.eks. skal føres nye ledninger på eller i havbunden.

Med lovforslaget foreslås flere nye bestemmelser om ledningsejere, der er registreret i Ledningsejerregistret på frivillig basis, dvs. ledningsejere der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, indsat i loven. Efter lovændringerne i 2017 og 2019 er der behov for at kunne skelne mellem ledningsejere, der er omfattet af anvendelsesområdet, og ledningsejere, der er registreret på frivillig basis. De nye bestemmelser indebærer, at frivillige ledningsejere kan se, hvilke ledninger de kan registrere oplysninger om, hvordan de kan registrere sig i Ledningsejerregistret, og hvilke pligter de skal efterleve for udlevering af ledningsoplysninger, hvis de har registreret sig i Ledningsejerregistret.

Lovforslagets formål er endvidere at gennemføre en aftale fra 2020 mellem Finansministeriet og KL, baseret på DUT-princippet (Det udvidede totalbalanceprincip). Aftalen drejer sig om vejafvandsledninger og giver ledningsejere, der ejer vejafvandsledninger, længere tid til at digitalisere oplysninger om disse ledninger. Aftalen er dog indsnævret til kun at gælde for ledninger, der er nedgravet senest den 30. juni 2023. Aftalen betyder, at ejere af vejafvandsledninger, der er nedgravet i jorden senest den 30. juni 2023 har indtil den 31. december 2029 til at digitalisere og standardisere disse ledningsoplysninger. Ledningsoplysninger om vejafvandsledninger, der graves ned i jorden fra den 1. juli 2023, skal digitaliseres og udleveres efter de gældende regler, som foreslås videreført.

Med lovforslaget foreslås desuden indsat en bestemmelse, hvorefter ledningsejere og graveaktører kan opbevare de oplysninger, de får udleveret i forbindelse med forespørgsler om ledningsoplysninger, eller når de varetager andre forpligtelser efter denne lov. Nogle få oplysninger vil være personoplysninger, f.eks. når en ledningsejer modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger fra en graveaktør, der er en privatperson. Lovforslaget medfører, at ledningsejeren og graveaktører vil have et lovligt grundlag for at kunne behandle sådanne oplysninger.

2. Lovforslagets baggrund

En graveaktør, der skal udføre et gravearbejde, skal kontakte ledningsejere i graveområdet, før gravearbejdet påbegyndes, for at få udleveret de nødvendige ledningsoplysninger, så graveaktøren kan tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til disse. Denne forundersøglespligt er ulovbestemt og skabt gennem retspraksis.

Det er vigtigt at kende placering af de eksisterende ledninger i jorden, når der skal udføres gravearbejde, så disse ledninger kan beskyttes mod graveskader. Ledningsejerregistret blev etableret i 2005 for at lette administrationen forbundet med forundersøglespligten og for derigennem at nedbringe antallet af graveskader.

Ledningsejerregistrets formål er at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium ved at:

- lette graveaktørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium,
- lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder,
- mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder,
- reducere de samlede omkostninger som følge af skader, og
- bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.

Ledningsejerregistret har siden etableringen i 2005 været et ”kontaktbureau” mellem ledningsejere og graveaktører, der skal gøre det lettere for graveaktøren at komme i kontakt med ledningsejeren. Ledningsejerregistret er et register over ejere af ledninger, hvori ledningsejere er forpligtede til at registrere kontaktoplysninger og interesseområder for sine ledninger. Ledningsejerregistret er derimod ikke et register over ledninger og indeholder derfor heller ikke oplysninger om de enkelte ledninger eller komponenter, som hører til ledningerne. Det er ledningsejerens ansvar at opbevare og ajourføre oplysninger om egne ledninger i egne systemer og udlevere ledningsoplysninger, når en graveaktør forespørger om ledningsoplysninger.

LER-loven er blevet ændret flere gange, senest i 2017 og 2019. De sidste to ændringer trådte fuldt i kraft den 1. januar 2020. Lovændringerne har udvidet Ledningsejerregistrets opgave, så ledningsoplysninger fra den 1. januar 2020 skal udleveres gennem Ledningsejerregistret til graveaktøren. Indtil den 30. juni 2023 er det dog frivilligt for ledningsejere at udlevere ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Lovændringerne betyder, at Ledningsejerregistret ud over at formidle kontakt mellem ledningsejere og graveaktører, også sammenstiller de ledningsoplysninger, som ledningsejere udleverer efter at have modtaget en forespørgsel.

Graveaktører kan i Ledningsejerregistret desuden undersøge, om et gravearbejde kan koordineres, eller om det er muligt at samføre ledninger. Mulighederne for at koordi-

nere gravearbejde igennem Ledningsejerregistret faciliterer koordineringsforpligtelsen som beskrevet i lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. med senere ændringer (Vejloven), mens muligheden for at undersøge om ledninger kan samføres understøtter forpligtelsen i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 845 af 21. august 2019.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Lovens anvendelsesområde

3.1.1. Gældende ret

I LER-lovens § 3 fastlægges lovens anvendelsesområde. Bestemmelsen opregner de ledningsejere, som loven gælder for.

Stk. 1 indeholder en afgrænsning af de omfattede ledningsejere, idet det bestemmes, at loven gælder for ejere af ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium. En ledning defineres i § 5, nr. 2, som rør eller kabler, der har til formål at transportere kommunikation, herunder også telekommunikation, data, signaler eller energi af enhver art samt faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art. Til ledninger regnes de dele af ledningsanlæg, som er betydelige komponenter.

En ledningsejer er omfattet af loven, ligegyldigt hvor ledningen er gravet ned i Danmark. En ledningsejer skal f.eks. indberette interesseområder for ledninger, der er nedgravet i vejarealer eller arealer, der støder op til vejarealer, f.eks. elledninger, eller interesseområder for ledninger, der er nedgravet på f.eks. landbrugs- og skovarealer, haver og naturområder mv. Det kan f.eks. være større transmissionsledninger. Søterritoriet omfatter de indre og ydre territorialfarvande, som afgrænset ved lov nr. 200 af 7. april 1999 om afgrænsning af søterritoriet.

Ud over at ledningen skal være gravet ned i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet, skal ledningen også være omfattet af en af kategorierne af ledninger, som nævnes i stk. 1, nr. 1-6.

Efter nr. 1 omfatter loven ejere af ledninger, som indgår i et kollektivt net. Hvis der for nettet som helhed gælder offentligretlige regler, anses ledningsejeren for en kollektiv netejer. Dette gælder f.eks. for langt de fleste ejere af ledninger, der leverer eller aftager en forsyning, f.eks. el, gas, vand, spildevand, telekommunikation, fjernvarme m.v.

Med nr. 2 medtages offentlige myndigheders ledninger, som helt eller delvist er beliggende i offentligt vejareal eller areal udlagt til privat fællesvej, når blot en del af ledningen er beliggende i et vejareal.

Bestemmelsen omfatter f.eks. kommunale eller statslige ledningsejere, som har ledninger, der fører strøm til gade- og vejbelysning, trafikstyringsanlæg, P-anlæg m.v.

Efter nr. 3 omfattes føringsrør af lovens anvendelsesområ-

de. Med føringsrør forstås nedgravet infrastruktur, hvori det er muligt at føre andre ledninger. Føringsrør kan være alle ledninger, rør og kabler, der har ledig kapacitet til at føre samme eller anden forsyning eller andre ledninger. Det kan f.eks. være spildevandsledninger, der har plads til også at føre telekabler. Føringsrør dækker derved både ledninger, der er født som trækrør og ledig kapacitet i andre rør og ledninger. Hvis et føringsrør er registreret som en anden forsyningstype, behøver det ikke at være dobbeltregistreret.

Med nr. 4 omfattes en vejafvandingsledning, som er ejet af en offentlig vejmyndighed eller et forsyningsselskab af lovens anvendelsesområde. Det kan f.eks. være en kommune. En grundejerforening, der ejer en vejafvandingsledning i en privat fællesvej, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen.

Ledninger, som tjener til afvanding og dræning af en vej og andre ledninger til bortledning af nedbør og smeltevand, er vigtige ledninger at have oplysninger om. Ledningstyperne er især vigtige i forbindelse med ekstremregn som følge af klimaforandringer og klimahændelser. Det er derfor vigtigt at sikre ledningerne mod skader under gravearbejder.

Efter nr. 5 omfattes ledninger, der fungerer som stikledning, herunder fælles stikledning, eller ledninger, der afleder spildevand og kølevand m.m. til et vandløb, til en sø eller til et havområde, af anvendelsesområdet.

Første del af nr. 5 omfatter stikledninger, der forbinder en bruger, f.eks. en privatperson eller en virksomhed, med et kollektivt net. Stikledninger omfatter både en stikledning, der forbinder en bruger med et kollektivt net og en fælles stikledning, som er en stikledning, der slutter mere end én bruger til et kollektivt net. En fælles stikledning kan f.eks. være ejet af en bolig- eller haveforening eller en virksomhed, bestående af flere bygninger, hvor stikledningen forgrener sig og har endepunkt ved de enkelte bygninger.

Med § 3, stk. 3, er der indsat en undtagelse til § 3, stk. 1, nr. 5, om stikledninger, der betyder, at det kun er de dele af stikledninger, der ejes af forsynings- og distributionsselskaber, der er omfattet af stk. 1, nr. 5. Undtagelsen betyder, at stikledninger, der ejes af brugeren, ikke er omfattet af loven.

Anden del af nr. 5 omfatter ledninger, der afleder spildevand og kølevand m.m. til et vandløb, til en sø eller til et havområde. Disse ledninger fortsætter ofte fra land til et stykke uden for kysten og er ikke en del af et kollektivt net og medtages derfor specifikt.

Efter nr. 6, omfattes en ledning, der giver brugeren adgang til digital infrastruktur. Bestemmelsen omfatter antenneanlæg, der giver brugeren adgang til digital infrastruktur.

Med digital infrastruktur forstås privatejet infrastruktur, der leverer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Antenneanlæg uden internetadgang er derfor fritaget for indberetningspligten.

I § 5, nr. 13 defineres »digital infrastruktur«. Definitionen afgrænser, hvilke internetforbindelser der er omfattet af § 3, stk. 1, nr. 6. For at være omfattet af anvendelsesområdet skal et antenneanlæg levere en bredbåndstilslutning med

en hastighed på mindst 30 Mbit/s. Dette gælder uanset om antenneanlægget er brugerdrevent, dvs. drives af frivillige.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan med § 3, stk. 4, fastsætte regler om, at visse brugerdrevede antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til brugere, kan undtages fra lovens anvendelsesområde under visse betingelser. Bemyndigelsen er anvendt i § 7 i bekendtgørelse om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret (LER-bekendtgørelsen) til at undtage brugerdrevede antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til maksimalt 100 brugere. En bruger er et medlem af det brugerdrevede antenneanlæg, dvs. en husholdning.

I § 3, stk. 2-4, og § 4 er der fastsat en række undtagelser til § 3, stk. 1. § 3, stk. 3, er omtalt ovenfor under stikledninger og omtales derfor ikke nedenfor.

Efter § 3, stk. 2, medregnes drænledninger ikke som en ledning i henhold til § 3, stk. 1. I almindelighed anses drænledninger, ligesom afvandringsgrøfter m.v., som en del af vandløbssystemet, hvorfor disse ledninger ikke er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde. Undtagelsen betyder, at grundejere, f.eks. jordbrugere, som ejer dyrkningsarealer el. lign., som bliver afvandet ved hjælp af drænledninger, ikke er omfattet af LER-loven.

Efter § 3, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at ikkealmene vandforsyninger, hvis ledninger indgår i et kollektivt net, jf. stk. 1, nr. 1, kan undtages LER-lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 6 i LER-bekendtgørelsen, hvorefter ikkealmene vandforsyninger, der indgår i et kollektivt net, ikke er omfattet af anvendelsesområdet, hvis den ikkealmene vandforsyning leverer vand til højst 9 ejendomme.

Efter § 4, stk. 1, er ledninger ejet af forsvaret og ledninger beliggende på ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over, ikke omfattet af LER-loven. Ejendomme, som Forsvaret har rådighed over, omfatter dels ejendomme, som er ejet af Forsvaret og dels ejendomme, som er lejet af Forsvaret.

Bestemmelsen indebærer, at ingen ledningsejer skal indberette oplysninger til Ledningsejerregistret om de ledninger, der er beliggende på Forsvarets arealer, og at Forsvaret ikke skal indberette oplysninger om deres ledninger, uanset hvilke arealer de er beliggende på. Bestemmelsen undtager ledninger, hvortil der kan knytte sig offentlige beskyttelseshensyn. Med offentlige beskyttelseshensyn forstås ledninger, f.eks. større olietransmissionsledninger eller kommunikationsledninger, der er af vigtighed for national sikkerhed eller lignende, og derfor skal beskyttes mod offentlighedens kendskab.

En graveaktør, som skal udføre et gravearbejde på et areal, som er ejet eller lejet af Forsvaret, dvs. ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over, skal derfor i mange tilfælde indhente ledningsoplysninger direkte hos Forsvaret selv.

Efter § 4, stk. 2, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte særlige regler for registrering af ledninger ejet af Forsvaret og for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger og ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over. Bestemmelsen er en undtagelse til hovedreglen i stk. 1, og betyder, at ministeren kan fastsætte regler, som sikrer en hensigtsmæssig registrering af ledningsejeroplysninger, dvs. oplysninger om ejeren af ledninger, når ledningerne ikke er underlagt offentlige beskyttelsesinteresser.

Bemyndigelsen er anvendt i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at andre ledningsejere end Forsvaret, som ejer ledninger, der er beliggende på ejendomme, som Forsvaret har rådighed over, eller ledningsejere, som ejer ledninger på ejendomme, som Forsvaret lejer, skal registrere sig som ledningsejer og udlevere ledningsoplysninger om ledningerne, medmindre særlige offentlige beskyttelseshensyn taler imod en indberetning. Forsvaret kan påbyde ledningsejere at undlade at registrere sig som ledningsejer, eller påbyde at ledningsejeren skal slette en indberetning til Ledningsejerregistret, hvis særlige offentlige beskyttelseshensyn taler for det. En undladelse af at efterkomme et påbud om at slette et interesseområde efter denne bestemmelse er strafbelagt med bøde.

Efter § 4, stk. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren, efter forhandling med vedkommende minister fastsætte særlige regler, om at ledningsejeroplysninger skal registreres for ledninger og ejendomme, som disse ministerier har rådighed over. Med vedkommende minister forstås alle andre ministre end forsvarsministeren. Før regler udstedes, er det i praksis kun de ministre, der har rådighed over ledninger, der bliver forhandlet med. Det kan f.eks. være justitsministeren, fordi politiet ejer ledninger, der kan være knyttet offentlige beskyttelseshensyn til.

Hensigten med stk. 3 er ligesom for stk. 1 og 2 at kunne undtage oplysninger om ledninger m.v., hvortil der kan knytte sig offentlige beskyttelsesinteresser, så offentligheden ikke får kendskab til, hvor disse ledninger er gravet ned i jorden.

Med § 4, stk. 4, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med kommuner og regioner fastsætte regler for registrering af ledningsoplysninger om ledninger, som de har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen. Kommuner og regioner kan have rådighed over ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn, f.eks. ledninger, der giver strøm eller kommunikation til hospitaler.

Bemyndigelserne i stk. 3-4 er udmøntet i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at rigspolitichefen eller regionerne kan påbyde en ledningsejer at undlade indberetning eller at slette allerede indberettede oplysninger, hvis særlige offentlige beskyttelseshensyn taler for det. En undladelse af at efterkomme et påbud om at slette et interesseområde efter denne bestemmelse er strafbelagt med bøde.

Privatpersoner kan i sjældne tilfælde være omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, f.eks. hvis privatpersonen

ejer et føringsrør eller et jordvarme- eller solcelleanlæg, der leverer overskudsvarme eller el til et forsyningselskab. Er en privatperson omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, skal privatpersonen registrere sig i Ledningsejerregistret og udlevere ledningsoplysninger om ledningen.

3.1.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at der er behov for at se på anvendelsesområdet, fordi et par af kategorierne af ledninger ikke er helt entydige. Der trænger derudover til en oprydning i undtagelserne til bestemmelsen.

En ny formulering af anvendelsesområdet skal sikre, at en ledningsejer let kan vurdere, om en ledning er omfattet af en kategori, og om ledningsejeren derfor skal registrere sig som ledningsejer for ledningen i Ledningsejerregistret. Den nye formulering af anvendelsesområdet vil endvidere betyde, at bestemmelsen vil omfatte de ledningsejere, som bør være omfattet af anvendelsesområdet. Tidligere ændringer af loven og ændringer af den måde nogle husejere forsynes med energi og varme har betydet, at privatpersoner i dag kan være omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, selv om dette ikke har været hensigten.

Det foreslås derfor, at LER-lovens anvendelsesområde formuleres på ny i § 2. Den nye formulering ændrer imidlertid ikke, at en ledningsejer er en ejer af en ledning nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium.

Anvendelsesområdet foreslås dog udvidet, så ejere af ledninger, som er nedgravet i eller anbragt på den danske kontinentalsokkel er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, hvis den nedgravede ledning falder ind under en af de syv typer ledninger. Det vil typiske dreje sig om ledninger, der er omfattet af § 2, stk. 1, nr. 1 om forsyningsnet, f.eks. gas- eller olieledninger, der er nedgravet i eller anbragt på kontinentalsoklen.

Udvidelsen af anvendelsesområdet, så det også omfatter ledninger nedgravet i eller anbragt på den danske kontinentalsokkel, indebærer, at graveaktører vil kunne få kontakt til alle de ledningsejere, som ejer ledninger, der er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, gennem Ledningsejerregistret. Det kan graveaktører ikke i medfør af gældende ret, når der skal føres nye ledninger i eller på den danske kontinentalsokkel.

Den danske kontinentalsokkel afgrænses i overensstemmelse med FN's havretskonvention, som trådte i kraft den 16. december 2004 i Danmark. I artikel 76, stk. 1, er kontinentalsoklen defineret som en kyststats kontinentalsokkel og omfatter havbunden i de undersøiske områder, der i hele den naturlige forlængelse af dens landterritorium strækker sig ud over søterritoriet, til yderkanten af kontinentalmarginen, eller til en afstand af 200 sømil fra de basislinjer, hvorfra bredden af søterritoriet måles, i tilfælde hvor kontinentalmarginens yderkant ikke strækker sig ud hertil. Kontinen-

talsoklen er dermed afgrænset til havbunden i Danmarks eksklusive økonomiske zone.

Regeringen har vurderet, at det ikke er i modstrid med havretskonventionen at stille krav om, at ledningsejere skal registreres i Ledningsejerregistret, idet det ikke forhindrer dem i at anbringe en ledning på havbunden eller grave ledningen ned i kontinentalsoklen, men i stedet skal beskytte ledningen mod at blive beskadiget, når graveaktører skal grave efterfølgende.

Det foreslås, at anvendelsesområdet opdeles i 7 kategorier i stedet for de nuværende 6. Det er ikke hensigten at tilføje flere ledninger i kategorierne, men at gøre det lettere at læse bestemmelsen.

Baggrunden for den foreslåede nr. 1 er, at definitionen af kollektiv net har ændret betydning. Definitionen er derfor ikke længere entydig, fordi begrebet har udviklet sig i forskellige retninger i forskellige love. De forskellige måder at definere kollektivt net på kan gøre det uklart for enkelte ledningsejere, om de er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde. Det er et problem, fordi den enkelte ledningsejer selv skal vurdere, om deres ledning er en del af et kollektivt net.

Det foreslås derfor at affatte nr. 1, så ejere af ledninger, der indgår i et forsyningsnet, er omfattet af anvendelsesområdet.

Forsyningsnet foreslås defineret i § 4, nr. 1, som et ledningsnet, som primært har til formål at indvinde, behandle eller levere en forsyning til en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning eller aflede en forsyning fra en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning.

Forsyningsnet kan i almindelig forståelse dække over to situationer. I almen tale er forsyningsnet et overordnet begreb for den samlede forsyning i Danmark, som kan bestå af indvinding, transmission og distribution eller enkelte dele af disse. Et forsyningsnet er endvidere også et selvstændigt ledningsnet, der leverer en forsyning direkte til en aftager, f.eks. elektronisk kommunikationsnet, eller afleder en forsyning fra en bruger, f.eks. spildevand.

Denne lov omfatter begge dele af forståelsen for at sikre, at alle former for forsyningsnet er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde.

Det overordnede forsyningsnet består af indvindings-, transmissions- og distributionsnet:

- Et indvindingsnet er en ledning, der indvinder en forsyning og transporterer forsyningen til et transmissionsnet eller distributionsnet. En indvindingsledning er dermed en ledning, der leder en forsyning fra indvindingsområdet, f.eks. gas eller vindenergi, og fører den en del af vejen mod brugeren af en bestemt forsyning.
- Et transmissionsnet er et ledningsnet, som har til formål at transportere en forsyning, f.eks. elektricitet, over større afstande ofte ved højere tryk, temperatur eller spænding. Transmissionsnettet fører forsyningen en del af vejen frem til f.eks. transformerstationer, hvorfra forsyningen videredistribueres til aftagerne, f.eks. en husholdning eller en virksomhed m.v. Transmissionsnettet muliggør

tilslutning af de store centrale værker, havvindmølleparker m.m.

- Et distributionsnet er det sidste del af forsyningsnettet og udgør ledningsnettet mellem transmissionsnettet og brugere af en bestemt forsyning, f.eks. forbrugerne, og har til formål at levere en forsyning, f.eks. elektricitet og gas til en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning. Et selskab, der ejer et distributionsnet, er et forsyningsselskab.

Et forsyningsnet i den smalle forståelse af begrebet leverer forsyningen direkte fra indvinding til brugeren af en bestemt forsyning. Der er dermed ikke flere led mellem indvinding og leveringen til brugeren af en bestemt forsyning, f.eks. en husstand. Et forsyningsnet kan f.eks. være vand eller elektronisk kommunikation, der leveres til brugere af en bestemt forsyning, eller spildevand, der afledes fra brugere af en bestemt forsyning.

Et forsyningsnet ejes af et forsyningsselskab.

En landmand eller et boligselskab, som ejer f.eks. en vindmølle, der skal forsyne landmanden eller boligselskabets egne beboere med strøm, men som afleverer overskuddet til den lokale elforsyning, vil ikke være et forsyningsselskab, fordi landmanden eller boligselskabet ikke leverer en forsyning til en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning. Ejer de en del vindmøller, dvs. producerer langt mere strøm end de selv kan forbruge og har til formål at tjene på at levere strøm til andre, vil de som udgangspunkt være omfattet af § 1, stk. 1, nr. 1.

Det foreslås med § 2, stk. 1, nr. 2, at en stikledning, som ejes af et forsyningsselskab, omfattes af anvendelsesområdet. Bestemmelsen viderefører gældende ret, dog præciseret så der kun anvendes forsyningsselskab og ikke distributionselskab. Et forsyningsselskab er et selskab, der leverer en forsyning, ligegyldig hvilken forsyning det er. Et forsyningsselskab kan derfor være et gas- eller olieselskab, et selskab, der leverer fjernvarme, elektronisk kommunikation osv. Det er derfor ikke nødvendigt længere at anvende både distributions- og forsyningsselskab.

Stikledninger er den sidste del af et forsyningsnet og foreslås omfattet af anvendelsesområdet, hvis den ejes af et forsyningsselskab. Efter gældende ret var der en hovedregel og en undtagelse. Undtagelsen var i praksis hovedreglen. Derfor foreslås det, at kun undtagelsen videreføres og dermed bliver hovedreglen.

En ejer af en stikledning vil dermed være omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, hvis ejeren er et forsyningsselskab.

Det foreslås med § 2, stk. 1, nr. 3, at gældende ret om, at ledninger, der er en offentlig myndigheds ledning, som er helt eller delvis beliggende i offentlige vejarealer eller private fællesveje, videreføres. Bestemmelsen videreføres sprogligt uændret.

Ledninger, der er omfattet af denne bestemmelse, kan f.eks. være vejbelysning på en offentlig vej. Det foreslås nr. 3 indebærer, at Ledningsejerregistrets oplysninger er komplette for vejarealerne, bl.a. fordi den overvejende del

af de gravearbejder, som i dag giver ledningsskader, sker på offentlig vej eller på privat fællesvej.

Der har været usikkerhed omkring fortolkningen af bestemmelsen, og om hele ledningen skal registreres, selv om kun en lille del af ledningen ligger i et vejareal, eller om kun den del af ledningen, som ligger i vejarealet, skal registreres.

De fleste gravearbejder foretages på offentlige vejarealer eller på private fællesveje. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at bestemmelsen skal forstås på den måde, at offentlige myndigheder er forpligtet til at udlevere ledningsoplysninger om den del af ledningen, der ligger i det offentlige vejareal eller den private fællesvej eller umiddelbart op til vejarealet for at vise, hvor ledningen fortsætter.

En offentlig myndighed, som skal have gravet på egen ejendom, f.eks. i kommunale parker eller pladser, formodes at være i kontakt med graveaktøren og kan derfor oplyse graveaktøren om, hvor evt. ledninger er gravet ned, selv om kommunen ikke er forpligtet til at udlevere ledningsoplysninger efter LER-loven.

Det foreslås i § 2, stk. 1, nr. 4, at videreføre gældende ret om, at en vejafvandingsledning, som ejes af en offentlig vejmyndighed eller et forsyningsselskab, er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Vejafvandingsledninger omfatter ledninger, der afvander vejarealer. Et vejareal er et areal, som i vejloven er defineret som en offentlig vej, jf. vejloven § 3, nr. 2.

Desuden ændres forpligtelsen for en vejafvandingsledning, der er gravet ned i jorden senest den 30. juni 2023. Ændringen foreslås indsat som en undtagelsesbestemmelse i overgangsbestemmelsen i § 28, stk. 7. Undtagelsen betyder, at det indtil den 31. december 2029 er frivilligt for ledningsejere at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger, der er gravet ned i jorden senest den 30. juni 2023. Undtagelsen er en udmøntning af en aftale mellem Finansministeriet og KL i forbindelse med DUT-forhandlinger om ændringen af lov om registrering af ledningsejere fra 2017. Det betyder, at vejafvandingsledninger, der er gravet ned efter den 30. juni 2023, ikke vil være undtaget og skal udleveres efter samme regler som andre ledninger. Vejafvandingsledninger, der er gravet ned i jorden senest 30. juni 2023 og udleveres frivilligt efter 30. juni 2023, vil skulle overholde reglerne i lovens § 10, dvs. ledningsoplysningerne om vejafvandingsledningen vil skulle digitaliseres og standardiseres, jf. § 28, stk. 7.

Undtagelsen betyder, at en ledningsejer vil få længere tid til at digitalisere og standardisere ledningsoplysningerne om en vejafvandingsledning, der er gravet ned i jorden senest den 30. juni 2023.

Det foreslås i § 2, stk. 1, nr. 5, at videreføre gældende ret om, at ledninger, der leverer adgang til privatejet digital infrastruktur til brugere, omfattes af anvendelsesområdet. Bestemmelsen foreslås ændret, så privatejet indsættes for at gøre det helt klart, at den digitale infrastruktur skal være privatejet for at falde under bestemmelsen, og derfor ikke

kan være ejet af f.eks. et forsyningsselskab. Dette vil falde ind under § 2, stk. 1, nr. 1.

Bestemmelsen omfatter privatejet elektronisk kommunikation, der ikke falder ind under nr. 1, dvs. når der ikke er fri adgang for alle brugere til at tilslutte sig forsyningen, men tilslutningen kræver f.eks. et bestemt tilhørsforhold. Det kan f.eks. være grundejerforeninger, der driver et antenneanlæg, der leverer elektronisk kommunikation til de husstande, der er medlem af grundejerforeningen. Grundejerforeningen er kun forpligtet til at levere elektronisk kommunikation til en bestemt kreds af brugere, dvs. foreningens medlemmer, men ikke til f.eks. andre foreninger i nabolaget eller andre, der kunne være interesseret i at blive tilsluttet antenneanlægget.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter § 2, stk. 5, fastsætte regler om, at brugerdrivne antenneanlæg kan undtages fra lovens anvendelsesområde. Et brugerdrevent antenneanlæg er et antenneanlæg, der f.eks. drives af frivillige og forsynes en ejerforening i en ejendom eller grundejerforening.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 7 i LER-bekendtgørelsen, så brugerdrivne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur til maksimalt 100 brugere, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Klima-, energi- og forsyningsministeren forventer, at der ved en kommende ændring af bekendtgørelsen skal ses på, om kriteriet for undtagelsen er tidssvarende. Ministeren kan dog fastsætte andre betingelser end et maksimalt antal brugere, hvis det vurderes, at det vil være mere hensigtsmæssigt at fastsætte andre betingelser. Det kan f.eks. være, at det brugerdrivne antenneanlæg må have en maksimal indtjening.

Det foreslås i § 2, stk. 1, nr. 6, at gældende ret om ledninger, der afleder spildevand til et vandløb, en sø eller et havområde, videreføres med en sproglig ændring. Efter gældende ret omfatter bestemmelsen spildevand eller kølevand m.m., men den måde spildevand defineres på i dag betyder, at begrebet spildevand også omfatter kølevand og andet. Der er derfor ikke behov for at nævne kølevand m.m. i bestemmelsen, fordi det allerede er indeholdt i begrebet spildevand.

Ledningerne falder ikke ind under nr. 1, fordi spildevand afledes direkte ud i et vandløb, til en sø eller til et havområde, og dermed ikke bliver afledt til et forsyningsselskab eller til et samlet net. Ledningerne skal derfor have deres egen kategori for at være omfattet af anvendelsesområdet. Ledningerne ejes typisk af virksomheder, der afleder kølevand til vandløb eller hav. Det kan f.eks. være virksomheder i havneområder, der indtager og udleder havvand til afkøling af bygninger.

Det foreslås i § 2, stk. 1, nr. 7, at videreføre gældende ret om føringsrør. Bestemmelsen ændres dog, så det kun er forsyningsselskaber samt offentlige myndigheder, der er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Føringsrøret skal kun registreres selvstændigt, hvis det ikke allerede er registreret via en anden forsyning og på den måde beskyttet mod graveskader. Det skyldes, at det er u hensigtsmæssigt, hvis et kabel eller ledning bliver dobbeltregistreret, og graveaktør derfor forventer at skulle finde to

ledninger i marken, hvis der er tale om en ledning, der føres i andet rør eller ledning.

Det foreslås i § 2, stk. 2, at videreføre gældende ret om drænledninger, så stk. 1 ikke finder anvendelse på drænledninger. Efter gældende ret medregnes drænledninger ikke som ledninger i henhold til stk. 1. Ordlyden ændres lidt, men har ikke nogen praktisk betydning. Drænledninger vil fortsat være undtaget fra anvendelsesområdet.

Drænledninger er ledninger, der afvander marker eller andre jordområder, f.eks. parker eller boligområder. Drænledninger ligger typisk på privat ejendom eller offentlig ejendom ejet af myndigheden selv. Det forventes derfor, at en graveaktør vil få oplysninger om ledningen af ledningsejeren, hvis graveaktøren skal grave på ledningsejerens ejendom. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at drænledninger ikke skal omfattes af anvendelsesområdet.

Det foreslås i § 2, stk. 3, at indsætte en undtagelse, hvorefter stk. 1 ikke finder anvendelse på ikkealmene vandforsyninger.

Efter gældende ret har klima-, energi- og forsyningsministeren en bemyndigelse til at undtage ikkealmene vandforsyninger fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder visse betingelser. Bemyndigelsen er udmøntet i § 6 i LER-bekendtgørelsen, så en ikkealmen vandforsyning er undtaget, hvis den leverer vand til højst 9 ejendomme.

Undtagelsen foreslås overført fra bekendtgørelsen til lovens § 2, stk. 3, fordi en ikkealmen vandforsyning efter lov om vandforsyning m.v., jf. lovebekendtgørelse nr. 1450 af 5. oktober 2020 med senere ændringer, højst kan levere vandforsyning til 9 ejendomme. Undtagelsen kan derfor fastsættes i lovforslaget, i stedet for at klima-, energi- og forsyningsministeren skal fastsætte regler om, hvor mange ejendomme ledningsejeren må levere vandforsyning til.

Det foreslås i § 2, stk. 4, at der indsættes en undtagelse i LER-lovens anvendelsesområde, så stk. 1 ikke omfatter en privatperson, der ejer en ledning.

En privatperson defineres i lovforslagets § 4, nr. 10, som en fysisk person, der i ikke erhvervsmæssig sammenhæng, ejer en ledning eller udfører eller planlægger at udføre et gravearbejde på egen ejendom. En privatperson vil dermed typisk være en ejer af et hus og ejer ofte selv de stikledninger, der fører en forsyning ind til huset.

Langt størstedelen af de ledninger, som privatpersoner ejer, er stikledninger. Stikledninger er kun omfattet af lovens anvendelsesområde, når de ejes af forsyningsselskaber. Privatpersoner kan imidlertid være omfattet af lovens anvendelsesområde, hvis de ejer et føringsrør eller et jordvarme- eller solcelleanlæg, hvis jordvarme- eller solcelleanlægget leverer overskudsvarme eller elektricitet til et forsyningsselskab. Det har imidlertid ikke været hensigten med LER-loven.

Ved at indsætte en undtagelse kan det sikres, at privatpersoner fremover ikke vil blive omfattet af anvendelsesområdet som ledningsejere, selv om LER-loven skulle blive ændret.

Lovforslaget viderefører gældende ret om ledninger, der ejes af Forsvaret, og ledninger, der er omfattet af offentlige beskyttelseshensyn. Dog indsættes der en ny bemyndigelse i § 3, stk. 3, til at klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med forsvarsministeren, fastsætter særlige regler for stikledninger, som fører til ejendomme, som Forsvaret ejer eller har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Bestemmelsen foreslås indsat for at sikre, at en registrering af interesseområde for en forsyning ind til Forsvarets ejendomme, ikke skal afsløre, hvor ledningen går ind på Forsvarets område. Det gælder for ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn, f.eks. fordi ledningen er af betydning for national sikkerhed.

3.2. Ledningsejeres pligter

3.2.1. Gældende ret

En ledningsejer i LER-lovens forstand omfatter enhver, der ejer en ledning, som denne er defineret i § 5, nr. 2. Efter § 5, nr. 2, skal en ledning forstås som kabler og rør nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, som har til formål at transportere kommunikation, data, signaler eller energi af enhver art samt faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art. Til ledninger regnes de dele af ledningsanlæg, som er betydelige komponenter.

Falder en ledning ind under dette og en af kategorierne i anvendelsesområdet, skal den registreres med interesseområde i Ledningsejerregistret. En ledningsejer, der skal registrere sig i Ledningsejerregistret, kan f.eks. være en ledningsejer, der ejer en ledning, der leverer el eller gas, eller en offentlig myndighed, der ejer ledninger, som er helt eller delvis beliggende i offentlig eller privat fællesvej, f.eks. ledninger der fører strøm og signaler til gade- og vejbelysning, trafikstyringsanlæg, m.v.

Ledningsejeren er typisk den, der har fået ledningen gravet ned i jorden eller anbragt eller gravet ned i havbunden og vil normalt også være den, der har ansvaret for at drive og vedligeholde ledningen. En ledningsejer kan både eje ledninger, der er omfattet af anvendelsesområdet, og ledninger, der anses som frivilligt at indberette til Ledningsejerregistret. Brugeren af forsyningen, der ledes i ledningen, f.eks. en husholdning eller virksomhed, er derimod ikke omfattet af LER-loven.

Ledningsejere har tre forpligtelser i LER-loven. De gennemgås nærmere under afsnit 3.2.1.1., 3.2.1.2., 3.2.1.3. og 3.2.1.4.

3.2.1.1. Registrering af ledningsejere

Ledningsejere, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, skal registrere sig i Ledningsejerregistret og indberette et eller flere interesseområder, som geografisk angiver et areal, inden for hvilket ledningsejeren ledninger er placeret. Ledningsejeren skal ved indberetningen oplyse forsyningstype samt kontaktoplysninger, så Ledningsejerregistret og graveaktør kan komme i kontakt med ledningsejer. Hvis

indberettede interesseområder eller kontaktoplysninger ikke længere er korrekte, skal ledningsejer opdatere oplysningerne.

En ledningsejer kan frivilligt indberette oplysninger for ledninger, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Det kan f.eks. være stikledninger på egen ejendom eller øvrige nedgravede komponenter, f.eks. jordankre eller rørlagte vandløb. Registrerer en ledningsejer disse ledningstyper frivilligt, skal de gældende regler for udlevering og registrering af kontaktoplysninger m.m. og udlevering af ledningsoplysninger overholdes.

3.2.1.2. Krav til ledningsoplysninger, der udleveres

Efter § 8, stk. 4, skal de nødvendige ledningsoplysninger have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbare anvendelige ved gravearbejdet. Bestemmelsen fastsætter forventningerne til kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger for at lette planlægningen og gennemførelsen af gravearbejde og er med til at fastlægge, at det er ledningsejeren ansvar at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, som graveaktøren skal anvende til gravearbejdet. Ledningsejeren pligt til at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, hænger sammen med graveaktørens forundersøgelingspligt, læs mere om denne pligt i afsnit 3.3.1.3.

Retspraksis om graveskader, herunder en principiel Højesteretsdom af 18. december 2013 (Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 925ff.) og en række landsretsdomme (bl.a. Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 1252 ff. og 2016, s. 3666ff.), viser, at det er en konkret vurdering, der afgør, om det er ledningsejer eller graveaktør, der bærer ansvaret for graveskaden. Dommene viser, at ledningsejer er ansvarlig for at sende de nødvendige ledningsoplysninger eller indgå aftale med graveaktøren om påvisning, hvis ledningsejer ikke kan sende de nødvendige ledningsoplysninger, og at graveaktøren er forpligtet til at grave under hensyntagen til disse ledningsoplysninger og anden lovgivning i øvrigt. Graveaktøren skal således, når graveaktøren har modtaget ledningsoplysningerne, tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede oplysninger, jf. LER-lovens § 9, stk. 1. Graveaktøren skal bedømme ledningsoplysningerne ud fra forholdene i graveområdet.

Udgangspunktet for graveaktøren må derfor være de modtagne ledningsoplysninger, da det er ledningsejer, der har ansvaret for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger. Hvis der ikke er noget på graveområdet eller i det udleverede kortmateriale, der klart giver grundlag for mistanke om, at de modtagne ledningsoplysninger er forkerte, kan graveaktøren grave i tillid til ledningsoplysningerne. Graveaktøren bør dog lokalisere ledningerne, evt. med prøvegravning, så der ikke sker skader på dem under gravearbejdet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter § 8, stk. 5, fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal udleveres som en del af de nødvendige ledningsoplysninger. Det vil sige, at ledningsejeren som minimum skal udlevere disse oplysninger. Ledningsejeren har dog ansvaret for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, og derfor kan lednings-

ejeren have behov for at udlevere flere ledningsoplysninger til graveaktøren.

Bemyndigelsen er udmøntet i LER-bekendtgørelsen kapitel 5 (§§ 26-36), hvor der er fastsat regler om, at ledningsejere skal udlevere ledningsoplysninger om:

- Stamoplysninger, dvs. oplysninger om ledningsejeren (§ 27)
- Ledningens placering horisontalt og vertikalt (§ 29)
- Ledningens forsyningsart (§ 30)
- Ledningens etableringstidspunkt (§ 31)
- Ledningens fareklasse (§ 32)
- Ledningens driftsstatus (§ 33)
- Ledningens nøjagtighedsklasse (§ 34)
- Ledningens udvendige diameter (§ 35)
- Udleverer ledningsejeren oplysninger om ledningens komponenter, skal ledningsejeren udlevere oplysninger om komponentens type og ledningskomponentens placering (§ 36)

Reglerne i bestemmelserne gælder både for oplysninger om ledninger og ledningstracéer. Et ledningstracé forstås i denne lov som en linjeføring, hvori der ligger en eller flere ledninger i relativ nærhed af hinanden, jf. § 26 i LER-bekendtgørelsen. Ledninger, der ligger i et tracé er oftest ikke opmålt på ledningsniveau, men på tracéniveau.

For så vidt angår ledningens nøjagtighedsklasse er der i § 34 i bekendtgørelsen fastsat 5 nøjagtighedsklasser, hvoraf den bedste nøjagtighed er en afvigelse af ledningens stedbestemmelse på op til 0,25 meter, og den laveste nøjagtighed er en afvigelse af ledningens stedbestemmelse på mere end 2,00 meter. Nøjagtighedsklasserne giver graveaktører bedre mulighed for at vurdere, hvor forsigtige de skal være, når de skal finde ledningerne i graveområdet, og når de skal vurdere, om de skal anmode om påvisning i graveområdet. De bør dog som udgangspunkt forsøge sig med prøvegravninger, før de anmoder om påvisning efter LER-lovens § 9, stk. 3.

For så vidt angår fareklasse er der fastsat 3 fareklasser i § 32, stk. 3, der betyder, at en ledning kan have status af ikke farlig, farlig eller meget farlig. Ledningsejer skal fastsætte en status for ledningen. Det vil give graveaktøren en ide om, hvor farligt det vil være at beskadige ledningen.

For driftsstatus er der fastsat 3 forskellige status, en ledning kan have. En ledning kan have status under etablering, i drift eller permanent ude af drift, jf. § 33, stk. 1. En ledning, der er permanent ude af drift kan fjernes af graveaktøren efter aftale med ledningsejeren.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte andre regler, end det, der allerede er fastsat regler om. Det kan f.eks. ske, hvis der bliver ønske om, at andre oplysninger skal udleveres i forbindelse med et gravearbejde. Lednings-ejerregistrets følgegruppe, som er en repræsentativ gruppe af aktører på området, der har fulgt udviklingen af Lednings-ejerregistret og inddrages i udviklingen, vil blive involveret i et sådant arbejde.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer, for så vidt angår ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller

anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium inden den 1. juli 2023, alene skal opfylde mindstekravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har oplysningerne. Undtagelsen betyder, at ledningsejeren ikke skal genopmåle sine ledninger for at opfylde kravene fastsat i medfør af § 8, stk. 5.

Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte en række undtagelser i bekendtgørelsen, så ledningsejeren ikke behøver udlevere de oven for nævnte oplysninger, hvis ledningsejer ikke har dem, når ledningen er nedgravet før den 1. juli 2023. Datoen er fastsat, så ledningsejere har tid til at omstille den måde, de skal opmåle ledninger på. Ledningsejer vil dog altid være ansvarlig for at sende de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren. Ledningsejer kan derfor have behov for at sende andre ledningsoplysninger end de ledningsoplysninger, der fastsættes regler om, hvis ledningsejeren har ledningsoplysninger, der kan være med til at beskytte ledningen mod skader.

Der er endvidere i bekendtgørelsen fastsat en undtagelse, så ledningsejere ikke behøver oplyse den vertikale placering for el samt tele- og dataledninger, fordi disse ledninger kan skifte placering i jorden i forbindelse med et gravearbejde. Ledningsejeren kan i stedet angive en vejledende dybde i forhold til terræn ved etableringen af ledningen, jf. bekendtgørelsens § 29, stk. 4.

Ledningsejeren kan udlevere supplerende oplysninger sammen med de oplysninger, ledningsejeren som minimum skal udlevere. Det kan være nødvendigt for ledningsejeren at udlevere flere oplysninger, f.eks. oplysning om, at ledningsejer skal kontaktes, inden der graves, fordi ledningsejer skal være til stede, når der graves på grund af ledningens fareklasse, f.eks. hvis ledningen er en gasledning. Der kan være tale om oplysninger fra styrede underboringer og profiltegninger m.m., eller andre oplysninger, der skal gøre det lettere for graveaktøren at finde ledningerne. Disse oplysninger kan være meget vigtige at sende med. Hvis de supplerende oplysninger er en del af de nødvendige ledningsoplysninger, skal oplysningerne udleveres i et af de formater, der er anført i bilag 3 til bekendtgørelsen, jf. § 28, stk. 5, i bekendtgørelsen.

3.2.1.3. Udlevering af de nødvendige ledningsoplysninger

Efter den gældende lovs § 8 skal ledningsejeren, når en graveforespørgsel er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret, eller indgå aftale med graveaktøren om påvisning på graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger er oplysninger, der har et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbare anvendelige ved gravearbejdet, se afsnit 3.2.1.2.

Ledningsejeren skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, og inden for to timer efter at forespørgslen er modtaget på hverdage mellem kl. 7 og 16. 2-timersfristene løber mellem kl. 7 og 16 på hverdage. Med hverdage forstås mandag til fredag. Dog anses helligdage, der falder på en hverdag, den 1. maj, grundlovsdag, den 24. december og den 31. december ikke for hverdage. Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger så sent inden

for tidsrummet, at en ledningsejer ikke kan nå at svare på forespørgslen inden kl. 16, løber 2-timersfristen videre den næstkommende hverdag. Forespørger en graveaktør f.eks. på ledningsoplysninger en hverdag kl. 14.45, skal ledningsejer senest udlevere ledningsoplysningerne kl. 7.45 den næstkommende hverdag.

Forespørger graveaktøren om ledningsoplysninger uden for tidsrummet mellem kl. 7 og 16 på en hverdag eller på en dag, der ikke er en hverdag, skal ledningsejeren udlevere ledningsoplysningerne snarest muligt og senest kl. 9 den næstkommende hverdag. Forespørger en graveaktør f.eks. om ledningsoplysninger kl. 16.30 onsdag før påske, skal ledningsejeren senest udlevere ledningsoplysninger kl. 9 tirsdag efter påske.

Udlevering af ledningsoplysninger skal foregå via de af Ledningsejerregistrets udstillede webservices. Ledningsejer kan dog påvise placering af ledninger på graveområdet i stedet for at udlevere ledningsoplysninger eller påvise ledningen som supplement til udlevering af ledningsoplysninger, f.eks. fordi det er farligt at beskadige ledningen, læs mere under afsnit 3.2.1.4.

Ledningsejer kan udtage en graveanmodning til manuel behandling, hvis særlige forhold taler herfor. Det kan være sikkerhedsmæssige aspekter, der skal vurderes på grund af ledningen, eller at en forespørgsel om ledningsoplysninger virker mistænkelig, f.eks. hvis flere forespørgsler sammenlagt dækker over et meget stort område. En forespørgsel, der dækker et meget stort område kan give indtryk af, at forespørgeren er i gang med at registrere ledningsnettet i et bestemt område til ikke lovlige formål, f.eks. konkurrenceforvridning. Der kan derfor være behov for at undersøge forespørgslen nærmere for at vurdere, om det er tilfældet, eller om graveområdet er stort af andre årsager.

Udtager ledningsejeren anmodningen til manuel behandling, skal ledningsejer udlevere ledningsoplysninger via Ledningsejerregistret snarest muligt, og inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget. Ledningsejeren skal dog inden for 2-timersfristen meddele graveaktøren, at ledningsejeren har udtaget forespørgslen til manuel behandling.

Ledningsejere har med lov nr. 1422 af 17. december 2019 om ændring af lov om registrering af ledningsejere § 2, stk. 2, fået en indfasningsperiode frem til den 30. juni 2023, hvor de kan udlevere ledningsoplysninger direkte til graveaktøren, der har forespurgt om ledningsoplysninger. Ledningsejeren kan i denne periode udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren hurtigst muligt, og senest 5 hverdage efter en graveforespørgsel er modtaget. Bestemmelsen giver ledningsejere tid til at digitalisere og standardisere deres ledningsoplysninger og opbygge nye systemer til at udlevere ledningsoplysningerne.

3.2.1.4. Påvisning af ledninger

Efter gældende ret kan påvisning anvendes i 2 situationer:

- Ledningsejeren ønsker at påvise i stedet for udlevering af ledningsoplysninger eller påvise som supplement til

udlevering af ledningsoplysninger, jf. LER-lovens § 8, stk. 3.

- Graveaktøren anmoder om påvisning, fordi graveaktøren ikke kan finde ledningen, selv om graveaktøren har fået udleveret ledningsoplysninger, jf. LER-lovens § 9, stk. 3.

Efter § 8, stk. 3, skal en ledningsejer, når der forespørges om ledningsoplysninger, udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren eller indgå aftale med denne om påvisning af ledningen på graveområdet. Ledningsejeren har således pligt til at indgå aftale om påvisning, hvis ledningsejeren ikke kan udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

Påvisningspligten indebærer, at ledningsejeren skal give oplysninger om ledningens placering, f.eks. ved tydelig markering af ledningens placering i graveområdet og om nødvendigt ved frigravning af ledningen.

Ledningsejer vil endvidere kunne anvende bestemmelsen, hvis ledningsejer ønsker at være til stede i graveområdet, når der skal graves, f.eks. fordi det er farligt at beskadige ledningen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der skal graves tæt på en gasledning.

I LER-lovens § 9, stk. 2, bestemmes det, at en graveaktør ikke må grave, før ledningsejer har påvist ledningen, når ledningsejer har besluttet, at ledningen skal påvises. Bestemmelsen betyder, at der ikke må graves, før påvisningen er foretaget, selv om graveaktøren kan have modtaget ledningsoplysninger fra ledningsejer og derfor vil overholde hovedreglen i § 9, stk. 1, om, at der må graves, når de nødvendige ledningsoplysninger er udleveret til graveaktøren.

Efter LER-lovens § 9, stk. 3, kan graveaktøren anmode om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen, f.eks. efter en prøvegravning, ved at anvende de modtagne ledningsoplysninger, når graveaktøren graver i graveområdet.

Af hensyn til graveaktørens udførelse af gravearbejdet er der fastsat en frist i forhold til, hvor hurtigt en ledningsejer skal påvise ledningen. Ledningsejeren skal påvise ledningen i graveområdet inden for rimelig tid for at undgå unødigt ventetid. Rimelig tid vil altid være en konkret vurdering, men »rimelig tid« er som det klare udgangspunkt inden for 2 hverdage. Dette skyldes, at graveaktøren ikke kan vente i mange dage på, at ledningsejeren skal påvise ledningen, når først graveaktøren er gået i gang med gravearbejdet.

Den gældende lovs § 9, stk. 3, indeholder endvidere regler om omkostningsdeling ved påvisning efter bestemmelsen. Graveaktøren skal afholde udgifterne til påvisningen, hvis ledningerne i det væsentlige ligger, som det fremgår af ledningsoplysningerne. Det bør være ledningsejer, der betaler for påvisningen, hvis ledningerne ikke ligger, hvor de burde ligge ifølge ledningsoplysningerne, og graveaktøren derfor ikke bør bære omkostningerne ved påvisning af ledningen.

Ledningsejere kan ud over påvisningsforpligtelsen i denne lov have en pligt til at påvise ledningen efter vejlovens regler om gæsteprincippet og betale de udgifter, der er forbun-

det med denne påvisning, jf. Højesteretsdom af 23. oktober 2018, Ugeskrift for Retsvæsen 2019, side 464ff.

3.2.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører gældende ret om, at ledningsejeren skal registrere sig i Ledningsejerregistret, så Ledningsejerregistret og graveaktører kan komme i kontakt med ledningsejeren. Det foreslås i § 5, stk. 1, at ledningsejeren skal registrere navn og eventuelt CVR-nummer, kontaktoplysninger, interesseområde og forsyningens art.

Metoderne til at kontakte ledningsejere ændrer sig i takt med den digitale udvikling. Da Ledningsejerregistret blev etableret foregik henvendelsen via faxnummer eller post. I dag foregår det via mail, og dette kan ændre sig, så det på et tidspunkt måske kan blive til maskine-til-maskine-løsninger eller e-boks.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at LER-loven bør ændres, så klima-, energi- og forsyningsministeren i stedet vil få en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke kontaktoplysninger ledningsejeren vil skulle registrere. Gennemføres ændringen, betyder det, at LER-loven fremover ikke skal ændres, hvis ledningsejere skal kunne kontaktes på en ny måde. Det foreslås derfor, så klima-, energi- og forsyningsministeren i § 5, stk. 7, får en bemyndigelse til at fastlægge regler om, hvilke kontaktoplysninger ledningsejeren skal indberette.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet, så de gældende regler videreføres i bekendtgørelsen. Ledningsejere vil således skulle registrere kontaktoplysninger i form af adresse, telefonnummer og e-mailadresse.

Bekendtgørelsen vil kunne ændres, hvis der senere bliver behov for det, f.eks. hvis det bliver normalt at anvende andet end e-mails til kommunikation.

Det foreslås i § 10, stk. 3, at den gældende § 8, stk. 4, videreføres uændret. Der foreslås ikke nogen ændringer i forståelsen af, hvad der er nødvendige ledningsoplysninger, eller de gældende regler om, at det er ledningsejerens ansvar at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren. Ledningsejeren må derfor fortsat vurdere, om de ledningsoplysninger, som ledningsejeren har udleveret, er nok til at sikre, at graveaktøren kan lokalisere ledningen på en sikker måde.

Der foreslås heller ikke ændringer i klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke ledningsoplysninger en ledningsejer som minimum skal udlevere til graveaktøren. Ministerens bemyndigelse er udmøntet i LER-bekendtgørelsen. Ministeren kan fastsætte andre krav til ledninger, end de krav, der er fastsat i bekendtgørelsen, hvis der bliver et ønske om, at andre oplysninger om ledninger altid skal udleveres.

Det foreslås dog, at klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse i § 10, stk. 4, ændres, så ledninger, der er nedgravet i eller anbragt på havbunden på kontinentalsoklen også er omfattet af bestemmelsen. Ændringen er en konse-

kvens af, at LER-lovens anvendelsesområde udvides til også at omfatte den danske kontinentalsokkel.

Lovforslagets § 10, stk. 1, viderefører gældende ret om ledningsejerens pligt til at udlevere ledningsoplysninger. Ledningsejeren skal fortsat udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, og senest 2 timer efter at forespørgslen er modtaget, på hverdage mellem kl. 7 og 16. 2-timersfristen løber mellem kl. 7 og 16. Gældende ret videreføres uændret, dog indsættes der et ”senest” i forhold til at ledningsoplysningerne skal udleveres snarest muligt og senest inden for 2 timer efter at forespørgslen er modtaget. ”senest” indsættes for at gøre det klart, at ledningsejeren vil skulle udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt.

Lovforslagets § 10, stk. 1, 3. pkt., viderefører gældende ret om, hvornår ledningsejeren skal udlevere ledningsoplysningerne, hvis graveaktøren forespørger uden for tidsrummet mellem 7 og 16 på hverdage eller på dage, der ikke er hverdage. Bestemmelsen videreføres uændret.

Lovforslagets § 10, stk. 2, viderefører gældende ret om, at en ledningsejer, der udtager en forespørgsel til manuel behandling, fordi forespørgslen kræver særlig behandling, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret snarest muligt, og senest inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget.

Bestemmelsen ændres, så der indsættes et ”senest” i forhold til at ledningsoplysningerne skal udleveres snarest muligt, og senest inden for 2 hverdag efter at forespørgslen er modtaget. ”senest” indsættes for at gøre det klart, at ledningsejeren vil skulle udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og ikke kan vente i 2 hverdage, før ledningsejeren udleverer ledningsoplysningerne, hvis behandlingen af forespørgslen er sluttet tidligere, f.eks. et døgn tidligere.

Lovforslaget viderefører gældende ret om ledningsejerens påvisningspligt, men samler reglerne om påvisning i § 11.

Regler om betaling i forbindelse med påvisning foreslås samlet i en ny § 15. § 15, stk. 2, er en videreførelse af gældende ret om, hvem der skal betale for påvisning, som en graveaktør anmoder om. Ledningsejeren skal fortsat betale for påvisningen, hvis graveaktøren ikke ville kunne finde ledningerne ved anvendelse af de udleverede ledningsoplysninger, mens graveaktøren skal betale, hvis graveaktøren ville kunne finde ledningerne ved at anvende ledningsoplysningerne.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse om betaling for påvisning i § 15, stk. 1, hvorefter ledningsejeren skal gennemføre påvisningen uden beregning, når det er ledningsejeren, som ønsker at påvise ledningen, f.eks. for at være til stede når der graves, fordi det er farligt at beskadige ledningen, f.eks. en gasledning, eller fordi ledningsejeren ikke har ledningsoplysninger, der kan udleveres, og derfor skal påvise ledningen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 5 og § 10 og bemærkningerne hertil.

3.3. Graveaktørens pligter

3.3.1. Gældende ret

Efter den gældende LER-lovs § 9, stk. 1, skal en graveaktør forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, inden gravearbejdet påbegyndes. En graveaktør er i § 5, nr. 7, defineret som enhver, der erhvervsmæssigt udfører gravearbejder eller indhenter ledningsoplysninger til brug for planlægning af gravearbejder. Forpligtelsen påhviler derfor f.eks. entreprenører og øvrige graveaktører, der udfører gravearbejde i professionelt øjemed.

En graveaktør, virksomheder eller privatpersoner kan forespørge om ledningsoplysninger til brug for gravearbejder eller til brug for ethvert andet lovligt formål. Lovlige formål kan f.eks. være projektering af gravearbejder, ledningsoplysninger til brug for retssager, myndighedsopgaver m.m.

For at kunne forespørge om ledningsoplysninger, skal graveaktøren være registreret i Ledningsejerregistret. Graveaktør skal ved registreringen oplyse kontaktoplysninger, samt faktureringsoplysninger og CVR-nummer, hvis man er registreret som virksomhed. Enhver, der forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret forud for et gravearbejde, har således efter gældende ret pligt til at identificere sig selv. Identifikationen sker af hensyn til sikkerhed, administration af brugeradgangen, opkrævningen af gebyrer og retslig dokumentation. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om identifikationen.

Graveaktøren skal ved forespørgslen give oplysninger om gravearbejdet, graveområdet, dvs. den påtænkte geografiske udstrækning, graveperiode og omfang og gravemetode. Graveaktør skal oplyse formål med forespørgslen om ledningsoplysninger og skal angive, om forespørgslen er til gravearbejde, planlægning eller andre formål. Graveaktør kan oplyse, hvilken forsyningstype der påtænkes etableret eller repareret. Disse oplysninger anvender ledningsejeren til at vurdere, hvad der er de nødvendige ledningsoplysninger, der udleveres til graveaktøren gennem Ledningsejerregistret.

3.3.1.1. Graveaktørens forespørgselspligt

Når et gravearbejde skal udføres, er det vigtigt at kende placeringen af eventuelle ledninger i jorden for at undgå at beskadige disse eller tage hensyn til placering af disse under gravearbejdets udførelse. En graveaktør skal derfor efter gældende ret i LER-lovens § 9, stk. 1, indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes.

Begrebet gravearbejde omfatter alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger, herunder også skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd. En graveaktør skal således som udgangspunkt forespørge om ledningsoplysninger, hver gang graveaktøren skal udføre et gravearbejde, jf. dog 3.3.1.2. om undtagelserne for, hvornår en graveaktør ikke behøver forespørge.

Pligten til at forespørge om ledningsoplysninger udsprin-

ger af forundersøgelsespligten. Forundersøgelsespligten er blevet til gennem retspraksis, hvor dommere har vurderet, hvad en graveaktør skal gøre for at grave på en forsvarlig måde.

Forundersøgelsespligten er en pligt til at undersøge graveområdet, før der graves, for at undgå at beskadige ledninger i graveområdet. Pligten indebærer, at graveaktøren skal forespørge om ledningsoplysninger hos de ledningsejere, der har ledninger i graveområdet og pligten vil i langt de fleste tilfælde være opfyldt, når graveaktøren forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, fordi de ledningsejere, der er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, er forpligtet til at registrere sig i Ledningsejerregistret og udlevere ledningsoplysninger, når de modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger. Er en ledningsejer ikke registreret i Ledningsejerregistret, skal graveaktøren kontakte denne direkte for at få udleveret evt. oplysninger om ledninger.

Forundersøgelsespligten hænger sammen med det almindelige erstatningsansvar, som en graveaktør har, når denne skal grave. Hvis der graves, uden at graveområdet undersøges først, eller graveaktøren ikke anvender de oplysninger, graveaktøren har modtaget, vil graveaktøren som udgangspunkt være erstatningsansvarlig, hvis graveaktøren beskadiger en ledning. Der er ikke med forespørgselspligten tilsigtet en skærpelse af den almindelige erstatningsretlige retspraksis, som gælder for de professionelle graveaktørers udførelse af gravearbejder i jorden.

Bestemmelsen om forespørgselspligt vil dog kunne indgå som ét blandt flere elementer i sagen, som får indvirkning på bedømmelsen af ansvarsspørgsmålet i graveskadesager, hvis en erhvervsmæssig graveaktør ikke har opfyldt sin forespørgselspligt.

Graveaktøren har desuden pligt til at anvende de ledningsoplysninger, som graveaktøren modtager, så gravearbejdet kan gennemføres så forsvarligt som muligt, se mere under 3.3.1.3.

Graveaktøren skal indhente oplysninger om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Graveområde defineres som det afgrænsede område, hvori der påtænkes gravning. Forespørger graveaktøren kun om ledningsoplysninger for en del af graveområdet, kan graveaktøren komme til at mangle nødvendige ledningsoplysninger, der er vigtige for gravearbejdet, og som graveaktøren ville have fået ved at spørge på hele graveområdet. Et graveområde må derimod gerne dække over et større område end det, der skal graves i, f.eks. hvis graveaktøren skal undersøge et større område for at finde ud af, hvor det vil være bedst at etablere en ny ledning.

Efter § 9, stk. 7, kan virksomheder og privatpersoner, som ikke er omfattet af forespørgselspligten i § 9, stk. 1, frivilligt forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret i forbindelse med egne gravearbejder eller lign. Dermed kan Ledningsejerregistret f.eks. benyttes til at undersøge ledningsejerforholdene forud for et gravearbejde, som udføres på privat ejendom.

Offentlige myndigheder har krav på oplysninger om led-

ningsejere fra Ledningsejerregistret til brug for konkrete afgørelser og offentlige myndigheders øvrige virksomhed i henhold til § 31 i forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændring. Offentlige vejmyndigheder kan derfor bruge Ledningsejerregistret til at komme i kontakt med ledningsejere f.eks. i forbindelse med kommunalplaner, gravetilladelser, som er relateret til et bestemt graveområde eller lign. Skal myndigheden derimod forespørge om ledningsoplysninger, skal der betales for forespørgslen.

3.3.1.2. Undtagelser til forespørgselspligten

Som omtalt i 2.4.1.1. skal en graveaktør, der skal udføre et gravearbejde, forespørge om ledningsoplysninger, før gravearbejdet udføres. Gældende ret indeholder imidlertid en række undtagelser for, hvornår en graveaktør kan grave uden at skulle forespørge om ledningsoplysninger, før der graves.

I § 9, stk. 6, er der indsat en generel undtagelse for forespørgselspligten for gravearbejde, der udføres på arealer ejet af graveaktøren selv, når denne har kendskab til evt. ledningers placering. Arealerne skal ligge uden for veje. Det betyder, at f.eks. en grundejerforening, der har kendskab til de ledninger, der ligger i en privat fællesvej, skal forespørge om ledningsoplysninger forud for et eventuelt gravearbejde i den private fællesvej, men ikke hvis ledningerne ligger på egne arealer uden for veje.

Bestemmelsen undtager først og fremmest landmænd, privatpersoner og andre jordejere for forespørgselspligten, når de graver på egne arealer uden for veje. Dette undtager landmænd, skovejere, m.m. for forespørgselspligt, når de selv graver grøfter, lægger drænledninger og udfører lignende gravearbejder og jordbearbejdning, hvis de har kendskab til evt. ledningers placering.

Efter § 9, stk. 5, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte undtagelser for forespørgselspligten. Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler om undtagelse af almindelig jordbearbejdning, f.eks. pløjning af en mark, og overfladiske jordarbejder som afhøvling af græs eller afskrabning af overfladebelægning er omfattet af undtagelsen fra forespørgselspligten i § 11, stk. 2, nr. 1, i LER-bekendtgørelsen. Undtagelsen fra forespørgselspligten gælder dog kun, når graveaktøren har kendskab til ledningens placering.

Undtagelsen gælder også, hvor arbejdet foretages af erhvervsmæssige aktører på landbrug, i private haver og lignende, herunder i forbindelse med pløjning, anlæg af terrasser, bede, m.v., jf. LER-bekendtgørelsen § 11, stk. 2, nr. 2. Undtagelsen fra forespørgselspligten gælder dog kun, når graveaktøren har kendskab til ledningens placering.

Undtagelserne i § 11, stk. 2, i LER-bekendtgørelsen gælder kun ved arbejde uden for vejarealer.

Grubning og anden dybere gravning og jordbearbejdning er ikke omfattet af undtagelserne.

Bemyndigelsen i § 9, stk. 5, er anvendt til at fastsætte bestemmelser om, at gravearbejder i forbindelse med kirkegårde, råstofgravning på land mv. kun skal være omfattet af

forespørgselspligt, første gang sådanne arealer udlægges til dette formål.

På samme måde er efterforskning og indvinding af råstoffer i havbunden undtaget, så der kun skal forespørges om ledningsoplysninger, første gang et sådant område udpeges. Allerede udpegede områder kræver derfor ikke forespørgsel, ligesom der ikke skal forespørges forud for gravning i et etableret indvindingsområde.

Efter gældende ret kan klima- energi- og forsyningsministeren efter forhandling med transportministeren fastsætte regler om forespørgselspligten i forbindelse med uopsætteligt reparationsarbejde. Bemyndigelsen er udmøntet i § 13 i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at en graveaktør, der skal udføre uopsættelige reparationsarbejder, skal orientere sig om mulige ledningsejere i graveområdet, inden reparationsarbejdet sættes i gang, hvis reparationsarbejdet ikke kan afvente, at ledningsoplysningerne er indhentet.

Ved et uopsætteligt reparationsarbejde forstås ethvert reparationsarbejde, når reparationsarbejdet skal afhjælpe en pludselig opstået skade, der

- 1) vil blive værre, hvis reparationsarbejdet skal afvente ledningsoplysningerne, eller
- 2) kan forårsage et betydeligt ressourcespild, fare for menneskeliv eller gøre miljøproblemer unødigt værre, hvis skaden ikke udbedres straks.

Et uopsætteligt reparationsarbejde vil derfor typisk være, hvor der er sket en skade på en olie- eller gasledning eller en anden stor ledning, og bruddet skal repareres straks for at undgå større skader. Et uopsætteligt gravearbejde kan endvidere være reparationsarbejder på vej, vejudstyr og ledninger i og over vejarealet, jf. bekendtgørelse nr. 802 af 18. juni 2018 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Et uopsætteligt reparationsarbejde vil derimod ikke være, hvis en kunde ringer og ønsker at få lagt fiber i jorden hurtigst muligt eller få gravet noget op samme dag. I sådanne situationer vil en graveaktør have tid til at forespørge om ledningsoplysninger.

Har en graveaktør ikke mulighed for at afvente, at graveaktøren har orienteret sig om mulige ledningsejere i graveområdet, skal graveaktøren snarest muligt efter at gravearbejdet er påbegyndt, forespørge om ledningsoplysninger og i forespørgslen oplyse, at gravearbejdet er påbegyndt eller har fundet sted på grund af uopsættelige reparationsarbejder.

3.3.1.3 Graveaktørens anvendelse af de udleverede ledningsoplysninger

Når en graveaktør har modtaget de udleverede nødvendige ledningsoplysninger, skal graveaktøren efter gældende ret i LER-lovens § 9, stk. 1, planlægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de udleverede ledningsoplysninger. Forundersøgelsespligten har også betydning på dette tidspunkt, fordi pligten også indebærer, at graveaktøren skal grave under hensyntagen til de udleverede ledningsoplysninger og efter forholdene i graveområdet.

Modtager graveaktøren ikke de nødvendige ledningsoplysninger fra en ledningsejer, må graveaktøren kontakte ledningsejeren for at få ledningsoplysningerne udleveret eller indgå aftale om påvisning, hvis ledningsejeren ikke kan udlevere ledningsoplysninger. Hvis der ser ud til at mangle oplysninger om specifikke forsynings typer i området, skal graveaktør undersøge lokaliteten og kontakte de relevante ledningsejere, der måtte mangle svar fra.

Graveaktøren skal bedømme de modtagne ledningsoplysninger ud fra forholdene i graveområdet, før der graves. De nyeste domme på området har lagt vægt på, at graveaktører som udgangspunkt kan grave i tiltro til de ledningsoplysninger, som ledningsejere udleverer, jf. Højesteretsdom af 18. december 2013 (Ugeskrift for Retsvæsen 2014, s. 925), medmindre noget i graveområdet giver graveaktøren mistanke om, at ledningerne ligger et andet sted end angivet i ledningsoplysningerne.

Hvis forhold på graveområdet eller ved de udleverede ledningsoplysninger klart giver grundlag for mistanke om, at ledningsoplysningerne er misvisende, kan graveaktøren anmode ledningsejeren om påvisning. Graveaktøren bør dog foretage prøvegravning, før der anmodes om påvisning. Kan graveaktør ikke genfinde ledningen som anvist på de udleverede ledningsoplysninger, kan graveaktør anmode om påvisning, jf. afsnit 3.2.1.4.

Graveaktøren skal efter gældende ret have ledningsoplysningerne med ud på graveområdet, når der graves. Graveaktøren vil ikke være i stand til at bedømme de modtagne ledningsoplysninger, hvis ikke graveaktøren har disse med ud på graveområdet. Ledningsoplysningerne skal derfor være tilgængelige på graveområdet. Energi-, forsynings- og klimaministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være digitalt tilgængelige på graveområdet. Bemyndigelsen forventes at blive anvendt, hvis det f.eks. viser sig, at der sker flere graveskader, fordi de sammenstillede ledningsoplysninger kun anvendes i eksempelvis en printet pdf-udgave.

Derudover skal graveaktøren overholde anden relevant lovgivning, herunder vejlovens bestemmelser om tilladelse til at grave i vejareal og koordinering af gravearbejder, se afsnit 3.6.

Graveaktør skal rette henvendelse til ledningsejeren ved skader på ledninger, og ansvaret for graveskaden følger gældende retspraksis. Det vil fortsat være de konkrete omstændigheder, der afgør, hvem der har ansvaret for en graveskade.

3.3.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører gældende ret om graveaktørernes pligter. Reglerne nyaffattes dog i 3 nye bestemmelser, §§ 7-9, for at gøre det lettere at læse hovedregel og undtagelser i forhold til, hvornår en graveaktør skal forespørge om ledningsoplysninger, og hvornår graveaktøren kan grave uden at skulle forespørge om ledningsoplysninger.

Gældende ret om, hvad gravearbejde er, videreføres uænd-

ret. Gravearbejde vil derfor fortsat omfatte alle fysiske arbejder, som kan beskadige nedgravede ledninger, herunder også skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd. Almindelig jordbearbejdning, f.eks. pløjning af en mark, og overfladiske jordarbejder som afhøvling af græs eller afskrabning af overfladebelægning anses også som gravearbejde, da det i visse tilfælde kan beskadige nedgravede ledninger, men det vil fortsat være omfattet af undtagelsen fra forespørgselspligten. Det foreslås dog, at undtagelserne overføres fra bekendtgørelsen til lovforslagets § 7, stk. 2 og 3, fordi undtagelserne i dag er så indarbejdet i praksis, at det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at de ikke skal ophæves på et senere tidspunkt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er opmærksom på, at Højesteret har afsagt en dom af den 12. oktober 2020 (Ugeskrift for Retsvæsen 2021, s. 103ff) om ansvaret for en graveskade. I dommen indgik spørgsmålet om det udførte arbejde (oprensning af en grøft) kunne betegnes som et gravearbejde. Højesteret kom frem til, dog med dissens, at det ikke var et gravearbejde i den pågældende sag. Dommen giver ikke anledning til at ændre definitionen af, hvad et gravearbejde er, men dommen giver anledning til at præcisere, at oprensning af en grøft er et gravearbejde, da det potentielt kan beskadige en nedgravet ledning. Det er dog muligt, at der ikke skal forespørges om ledningsoplysninger pga. lovens undtagelser.

Gældende ret skelner mellem privatpersoner og professionelle graveaktører, så privatpersoner ikke forpligtes til at spørge i Ledningsejerregistret, hvis der skal foretages gravearbejde på egen ejendom, og gravearbejdet foretages af lods-ejer selv. Personer, der udfører hobby- eller fritidsbetonet gravning på egen ejendom, er ikke omfattet af LER-loven, ligesom landmænd, der udfører markarbejde på egne marker. Personer, der udfører f.eks. havearbejder og selvbyggerarbejde, vil heller ikke være omfattet af forespørgselspligten, hvis de har kendskab til ledningens placering. Privatpersoner eller landmænd vil kunne forespørge om ledningsoplysninger, hvis de ønsker at vide, om der ligger ledninger på deres ejendom.

Denne skelnen mellem professionelle aktører og andre aktører er blevet mindre tydelig i forbindelse med ændringer i LER-loven, fordi der ikke er blevet konsekvensrettet i loven i forbindelse med ændringerne. Privatpersoner kan derfor i dag være omfattet af LER-lovens bestemmelser om at skulle forespørge, selv om det ikke var tilfældet, da loven blev skrevet i 2004.

Det foreslås derfor at tydeliggøre, hvem der er forpligtet til at forespørge om ledningsoplysninger ved at indsætte både hovedregel om, hvornår der skal forespørges om ledningsoplysninger og undtagelser til denne hovedregel i lovforslaget. En graveaktør vil dermed være enhver, der skal udføre et gravearbejde, uafhængig af om personen er en professionel graveaktør, der udfører gravearbejdet i sit erhverv, eller en privatperson, der graver på sin ejendom.

En privatperson vil imidlertid i langt de fleste tilfælde falde ind under undtagelsen i § 7, stk. 2, hvorefter en graveak-

tør, der skal grave på egen ejendom, ikke skal forespørge om ledningsoplysninger, hvis

- 1) graveaktøren har kendskab til ledningernes placering på egen ejendom, eller
- 2) graveaktøren ikke skal grave dybere end 40 cm under terræn.

Det betyder, at eksempelvis havearbejde eller bygge- og anlægsarbejder på privat ejendom eller grøftegravning på et landbrugsareal, der udføres af ejeren selv, ikke vil udløse pligt til at forespørge i Ledningsejerregistret, jf. § 7, stk. 2, nr. 1, selv om det formentlig i en række situationer vil være nyttigt. Det samme gør sig gældende, hvis ejeren ikke vil skulle grave dybere end 40 cm under terræn, jf. § 7, stk. 2, nr. 2.

Gældende ret om gravearbejder på marker videreføres uændret. Det foreslås dog, at bestemmelsen overføres fra LER-bekendtgørelsen til LER-lovens § 7, stk. 3, fordi undtagelsen i dag er så indarbejdet i praksis, at det ikke forventes, at den skal ophæves på et senere tidspunkt.

Gældende ret om graveaktører, der udnytter råstofladelser og graveaktører, der ejer begravelsespladser videreføres. Det foreslås dog, bestemmelserne overføres fra LER-bekendtgørelsen til LER-lovens § 7, stk. 4 og 5, fordi undtagelserne i dag er så indarbejdet i praksis, at det ikke forventes, at de skal ophæves på et senere tidspunkt. Bestemmelserne foreslås dog ændret, så det tydeliggøres, at graveaktøren kan forespørge om ledningsoplysninger i etaper. En graveaktør vil dermed kunne forespørge om ledningsoplysninger for hele arealet inden første gravearbejde på arealet, men kan også vælge at forespørge for kun en del af arealet og forespørge for andre dele af arealet, før dette areal tages i brug.

Efter gældende ret har klima-, energi- og forsyningsministeren en bemyndigelse til at undtage fra forespørgselspligten. Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurdering, at bemyndigelsen ikke længere er nødvendig, fordi undtagelserne er overført til LER-loven, da de hænger så tæt sammen med hovedreglen og derfor bør stå sammen med denne. Det foreslås derfor, at bemyndigelsen ikke videreføres i lovforslaget.

Gældende ret om uopsættelige reparationsarbejder videreføres uændret. Bemyndigelsen er udmøntet i LER-bekendtgørelsen. Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Graveaktører, der ikke er omfattet af LER-loven eller undtagelserne i lovens § 7, vil kunne ifalde et erstatningsansvar efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, hvis de beskadiger en ledning under et gravearbejde.

Gældende ret om, at en graveaktør kan forespørge om ledningsoplysninger til brug for gravearbejder og ethvert andet lovligt formål videreføres. En graveaktør kan således ikke forespørge om ledningsoplysninger for at kunne oprette et register over ledningsejeres ledninger, da dette ikke vil være lovligt.

Det foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om graveaktørernes an-

vendelse af de udleverede ledningsoplysninger videreføres, dog med den ændring, at bemyndigelsen ændres, så den dækker alle de aktører, der kan forespørge, og ikke som gældende ret kun virksomheder og privatpersoner.

Bemyndigelsen forventes at blive anvendt til at fastsætte regler om, hvordan graveaktører kan anvende de udleverede ledningsoplysninger, så det indskræpes, at det skal være et lovligt formål. Ledningsejere vil kunne nægte at udlevere ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren får viden om eller har en begrundet mistanke om, at der forespørges om ledningsoplysninger til et ulovligt formål.

Den foreslåede § 8 viderefører gældende ret om, hvilke regler der gælder, når en graveaktør skal forespørge om ledningsoplysninger. En graveaktør, der er omfattet af § 7, dvs. en graveaktør, der er forpligtet til at forespørge om de nødvendige ledningsoplysninger, inden gravearbejdet påbegyndes, skal forespørge om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Graveaktøren skal forespørge om ledningsoplysninger for hele graveområdet og skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger og have de modtagne ledningsoplysninger på graveområdet, så de kan bruges under gravearbejdet, når det er nødvendigt.

Det foreslås, at der indsættes en ny bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren i § 8, stk. 6, til at fastsætte regler om, hvor stort et område en forespørgsel om ledningsoplysninger kan omfatte, og hvor mange polygoner en forespørgsel kan bestå af.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal kunne fastsætte, hvor stort et område en graveaktør kan forespørge på, så Ledningsejerregistret kan håndtere de ledningsoplysninger, der udleveres af ledningsoplysningerne, og sammenstille ledningsoplysningerne korrekt. Bestemmelsen vil også kunne anvendes til at fastsætte en maksimal størrelse på arealet, hvis ledningsejernes systemer ikke kan håndtere at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, hvis området er af en vis størrelse.

Den foreslåede § 9 viderefører gældende ret om, at graveaktøren skal identificere sig og give oplysninger om gravearbejdet, samt at graveaktøren modtager en kvittering efter forespørgslen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 7, § 8 og § 9 og bemærkningerne hertil.

3.4. Krav til ledningsejeres systemer og sammenstilling af ledningsoplysninger og udlevering gennem Ledningsejerregistret

3.4.1. Gældende ret

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan i medfør af § 8, stk. 6, fastsætte regler om ledningsejers udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format, og at udlevering af ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret skal foregå via Ledningsejerregistrets webservice.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse er udmøntet i LER-bekendtgørelsen, hvor der er fastsat krav til ledningsejernes systemer, så disse kan arbejde sammen med Ledningsejerregistrets sammenstillingsfunktion, herunder regler om, at overførsel af data skal foregå via en sikker forbindelse, og ved at ledningsejer identificerer sig med et funktionscertifikat eller et virksomhedscertifikat. Der er endvidere fastsat regler om, at ledningsejeren skal fremsende den unikke id-nøgle, der hører til forespørgslen sammen med ledningsoplysningerne, når ledningsejer, eller dennes tjenesteyder, besvarer en forespørgsel, og at ledningsejeren skal udlevere ledningsoplysningerne via den webservice, som Ledningsejerregistret stiller til rådighed. Der er endvidere fastsat en række krav til indholdet af de ledningsoplysninger, som ledningsejeren som minimum skal udlevere til graveaktøren, jf. pkt. 3.2.1.2. Ledningsejerne udleverer deres ledningsoplysninger til graveaktøren via Ledningsejerregistrets webservice.

Ledningsejere har fået en indfasningsperiode frem til den 30. juni 2023 til at omstille eller bygge nye systemer og digitalisere og standardisere deres ledningsoplysninger. Indtil den 30. juni 2023 kan ledningsejere udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til graveaktøren, der har forespurgt om ledningsoplysninger, i det format, ledningsejeren har ledningsoplysningerne i.

Ledningsejerregistret sammenstiller de ledningsoplysninger, ledningsejere udleverer via Ledningsejerregistret og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren, der har forespurgt om ledningsoplysningerne. Ledningsejerregistret påtager sig ikke derved et ansvar for indholdet af de ledningsoplysninger, som gøres tilgængelige for graveaktøren, og Ledningsejerregistret kan derfor ikke gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som ledningsejer sender til Ledningsejerregistret. Det er ledningsejeren ansvar for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, og ledningsejeren har ansvaret for, at de udleverede nødvendige ledningsoplysninger er korrekte.

En graveaktør skal derfor rette henvendelse til ledningsejeren ved skader på ledninger, og ansvaret for graveskaden følger gældende retspraksis. Det vil være de konkrete omstændigheder, der afgør, hvem der har ansvaret for en graveskade.

Ledningsejerregistret kan efter omstændighederne gøres erstatningsansvarlig for sammenstillingen af ledningsoplysningerne efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, hvis der sker en fejl under sammenstillingen af ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret kan f.eks. efter omstændighederne gøres erstatningsansvarlig, hvis ledningsoplysningerne som følge af en fejl, som Ledningsejerregistret er ansvarlig for, forskubbes i forhold til den placering, ledningen har i de ledningsoplysninger, som ledningsejer har udleveret til Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret kan derimod ikke gøres erstatningsansvarlig for skader på ledninger, som skyldes, at graveaktøren graver uden at have modtaget de sammenstillede ledningsoplysninger fra Ledningsejerregistret, f.eks. fordi funktionen til sammenstilling ikke er tilgængelig, og gra-

veaktøren derfor ikke kan tilgå ledningsoplysningerne. Ledningsejerregistret kan heller ikke gøres erstatningsansvarlig for en ledningsejers manglende eller for sene udlevering af ledningsoplysninger.

Ledningsejerregistrets logningsfunktion dokumenterer, hvad Ledningsejerregistret har modtaget fra ledningsejerne, og hvad der er gjort tilgængelige for en graveaktør. Logningen logger aktiviteterne og ledningsoplysningerne, der er udleveret til Ledningsejerregistret, og sammenstillingen, der er gjort tilgængelig for graveaktøren. En del af logningen er en kontrol af, at ledningsejere har sendt ledningsoplysninger eller et svar på en konkret forespørgsel. En anden del af logningen er at give graveaktøren besked om, at alle ledningsejere har svaret, og at ledningsoplysningerne er sammenstillet og gjort tilgængelige for graveaktøren.

Efter LER-lovens § 9 e, stk. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, hvordan sammenstillingsfunktionen i Ledningsejerregistret skal gøre ledningsoplysningerne tilgængelige for graveaktøren. Bemyndigelsen er udmøntet i § 23, stk. 1, i LER-bekendtgørelsen, hvorefter ledningsoplysningerne er kommet frem til graveaktøren, når de er gjort tilgængelige i Ledningsejerregistrets kortviser eller kan hentes i Ledningsejerregistret. Graveaktøren får adgang til ledningsoplysningerne, efterhånden som disse modtages af sammenstillingsfunktionen.

Efter gældende ret kan Ledningsejerregistret ikke gøres ansvarlig for sammenstilling af ledningsoplysninger, der ligger uden for graveområdet. Oplysningerne uden for graveområdet er med til orientering til graveaktøren, f.eks. fordi en ledningsejer skal kunne oplyse, at der tæt på graveområdet ligger en ledning, der er farlig at beskadige. Graveaktøren må ikke grave uden for det oplyste graveområde, da oplysningerne kun er vejledende og ikke nødvendigvis komplette. De oplysninger, der ligger uden for det forespurgte graveområde, må derfor kun benyttes som orientering. Ledningsejerregistret kan af samme årsag ikke gøres ansvarlig for evt. fejl i sammenstilling af ledningsoplysningerne, hvis graveaktøren beskadiger en ledning uden for det graveområde, graveaktøren har forespurgt på.

3.4.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører gældende ret om Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets myndighedsopgave i forbindelse med udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Gældende ret om Ledningsejerregistrets erstatningsansvar for fejl i de udleverede ledningsoplysninger foreslås ligeledes videreført uden ændringer.

Det foreslås dog, at § 25, stk. 4, i LER-bekendtgørelsen overføres til lovforslagets § 16, stk. 3, så alle regler om Ledningsejerregistrets ansvar står samlet. Bestemmelsen fastsætter regler om Ledningsejerregistrets ansvar for sammenstillingen uden for graveområdet og videreføres uændret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.1.2. om krav til ledningsoplysninger, der udleveres, og til lovforslagets § 10, stk. 5, og § 16, og bemærkningerne hertil.

3.5. Ledningsejere, der ejer ledninger, som ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde

3.5.1. Gældende ret

En ledningsejer, der ejer ledninger, som ikke er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, kan frivilligt registrere sig i Ledningsejerregistret og udlevere ledningsoplysninger om de ledninger, de ejer. En ledningsejer, der har registreret sig frivilligt i Ledningsejerregistret, skal oprettes på samme vilkår og udlevere ledningsoplysninger på samme vilkår som ledningsejere, der er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde. Enhver ledningsejer, der er registreret i Ledningsejerregistret, skal derfor standardisere og digitalisere deres ledningsoplysninger og skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, og inden for to timer, efter at forespørgslen er modtaget på hverdage mellem kl. 7 og 16.

3.5.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Siden den oprindelige lov trådte i kraft, er der kommet efterspørgsel efter, at stadig flere oplysninger om nedgravet infrastruktur m.m. kan udleveres gennem Ledningsejerregistret, så Ledningsejerregistret i højere grad kan understøtte graveaktørernes forundersøgelsespligt og sikre flere anlæg mod graveskader. Ledningsejere har i praksis kunne registrere sig med interesseområder for ledninger, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet. Ledningsejerregistret har dermed i hvert fald delvist understøttet de behov, graveaktørerne har for at komme i kontakt med de ledningsejere, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet. Klima-, energi- og forsyningsministeren har dog ikke udnyttet sin bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke andre ledningsejere der må registrere sig i Ledningsejerregistret, fordi praksis har været, at alle kunne registrere sig og udlevere ledningsoplysninger.

Med de nye regler om udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret er der opstået et større behov for at fastsætte regler om, hvilke ledninger og infrastruktur der kan registreres på frivillig basis, og hvordan der skal udleveres oplysninger om disse ledninger og infrastruktur.

Det foreslås derfor, at der indsættes to nye bestemmelser om ledningsejere, der ejer ledninger, som ikke er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde.

- Med den foreslåede § 6 indsættes kategorier af ledninger, som en ledningsejer kan indberette interesseområder for i Ledningsejerregistret på frivillig basis. Bestemmelsen gælder både for ledningsejere, som ejer andre ledninger, der er omfattet af anvendelsesområdet, og for ledningsejere, som alene ejer ledninger omfattet af § 6.
- Med den foreslåede § 13 indsættes en bestemmelse om udlevering af ledningsoplysninger for ledningsejere, som kun ejer ledninger, der er omfattet af lovens § 6.

Det foreslås i § 6, stk. 1, at en ledningsejer kan oprette interesseområder for

- 1) alle former for nedgravet infrastruktur,
- 2) anlæg til lokal afledning af regnvand (LAR-anlæg) og

klimasikringsanlæg, som kan beskadiges ved gravearbejder i jorden, eller

- 3) komponenter over jorden, som kan hjælpe med at lokalisere ledningens placering i jorden, eller hvis komponenten kan beskadiges ved et gravearbejde i jorden.

Det foreslås i § 6, stk. 2, at klima- energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejere eller ejere af infrastruktur kan registrere oplysningerne nævnt i § 5, stk. 2, om andre ledninger, der ikke er omfattet af § 2.

Ledninger omfattet af § 6, stk. 1, nr. 1, kan være alle former for nedgravet infrastruktur. Det vil f.eks. give ledningsejere, der ikke er et forsyningsselskab, mulighed for at registrere stikledninger, f.eks. en virksomhed, som vil beskytte en stikledning eller andre ledninger, som er vigtige for virksomheden.

Med § 6, stk. 1, nr. 2, vil ejere af LAR-anlæg og klimasikringsanlæg kunne registrere interesseområder for disse anlæg, f.eks. hvor vejbelægningen er en del af klimasikringen. LAR-anlæg og klimasikringsanlæg bliver stadig vigtigere for at kunne lede vand væk fra bygninger og veje. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at det er vigtigt, at ledningsejere kan beskytte deres anlæg mod graveskader, ved at de kan udlevere ledningsoplysninger om anlægget, når de modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger.

Med § 6, stk. 1, nr. 3, vil en ledningsejer kunne registrere komponenter over jorden, som kan være med til at lokalisere ledningens placering i jorden, f.eks. elskabe, brandhaner, eller komponenter, der kan beskadiges ved et gravearbejde i jorden. Komponenter kan f.eks. være fikspunkter, målepunkter, fundamenter eller tunneller. Ledningsejere vil f.eks. kunne udlevere ledningsoplysninger om de komponenter, der er vigtige for ledningens funktion eller drift, og som ledningsejeren derfor ønsker at beskytte mod graveskader.

Med § 6, stk. 3, vil klima-, energi- og forsyningsministeren kunne fastsætte regler om, at ledningsejere eller ejere af infrastruktur kan registrere oplysningerne nævnt i § 5, stk. 2, om andre ledninger, der ikke er omfattet af § 2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har modtaget henvendelser om, at der bør kunne udleveres oplysninger om luftledninger gennem Ledningsejerregistret. Luftledninger er synlige i landskabet og har derfor ikke tidligere været en del af LER-loven, men viden om en luftlednings placering kan være relevant i forbindelse med planlægning af gravearbejde, da der gælder særlig sikkerhedsregler omkring disse. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil med § 6, stk. 3 kunne fastsætte regler om, at ledningsejere kan registrere oplysninger om f.eks. luftledninger gennem Ledningsejerregistret. Bemyndigelsen vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om, at andre ledninger kan udleveres på frivillig basis.

Det foreslås med § 6, stk. 2, at en ledningsejer, der registrerer en ledning eller infrastruktur omfattet af § 6, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 6, stk. 3, skal registrere sig efter lovforslagets § 5 og ajourføre de oplysninger, ledningsejeren har indberettet efter § 5, stk. 3 og 4. Det foreslås, at

ledningsejeren skal indberette oplysningerne efter § 5, stk. 6, dvs. gennem selvbetjeningsløsningen.

Det foreslås, at en ledningsejer, der ejer ledninger eller infrastruktur omfattet af § 6, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 6, stk. 3, skal udlevere ledningen efter reglerne i § 13.

Med det foreslåede § 13, stk. 1, indsættes en hovedregel, hvorefter ledningsejeren eller ejeren af infrastruktur vil skulle udlevere ledningsoplysningerne efter LER-lovens § 10. Ledningsejere vil i særlige tilfælde kunne anmode om dispensation efter § 13, stk. 2.

De fleste ledningsejere, som ønsker at udlevere ledningsoplysninger om ledninger omfattet af § 6, vil have økonomiske og administrative ressourcer til at opfylde kravene til ledningsoplysninger og udleveringen af disse gennem Ledningsejerregistret. Disse ledningsejere skal derfor udlevere ledningsoplysninger efter hovedreglen i § 10. Ledningsejere, der ejer ledninger, der er omfattet af lovens § 2, skal altid udlevere ledningsoplysningerne efter lovens § 10. Disse ledningsejere skal i forvejen digitalisere og standardisere deres andre ledningsoplysninger, og det vil derfor ikke være en større byrde også at skulle digitalisere og standardisere de ledninger, der kan registreres oplysninger om i Ledningsejerregistret som følge af § 6.

Nogle ledningsejere, der er registreret på frivillig basis, har imidlertid hverken økonomi eller ressourcer til at digitalisere ledningsoplysningerne og udlevere automatisk inden for to timer. Dette gælder en del af de ledningsejere, som kun ejer ledninger, der er omfattet af lovens § 6, stk. 1, eller regler fastsat i medfør af § 6, stk. 3. Ofte vil disse ledningsejere kun eje et begrænset ledningsnet og derfor sjældent blive berørt af en graveforespørgsel, og det er ofte ikke økonomisk rentabelt at lade en tjenesteyder varetage arbejdet med udlevering af ledningsoplysninger. Det kan f.eks. være små haveforeninger eller boligforeninger eller ikkealmene vandforsyninger, der ikke har nogen indtjening og ejer en eller to ledninger, eller har fået overdraget ejerskab af f.eks. vejbelysning. Det kan også være privatpersoner, der ejer f.eks. solcelleanlæg, mindre virksomheder eller landmænd og gartnerier, der kan eje en enkelt ledning, der krydser en vej.

Det er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets forventning, at en del af disse ledningsejere vil slette den eksisterende registrering i Ledningsejerregistret på grund af de større krav til udlevering. Konsekvensen vil være, at graveaktørerne får øgede administrative byrder, fordi graveaktørerne skal finde ud af, hvilke ledningsejere der ejer ledninger i graveområdet ud over de ledningsejere, der er registreret i Ledningsejerregistret, og skal kontakte disse ledningsejere.

Det foreslås derfor i § 13, stk. 2, at klima-, energi- og forsyningsministeren under særlige omstændigheder efter ansøgning kan tillade en ledningsejer at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til en graveaktør snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget, eller indgå en aftale om påvisning.

Ministerens kan dermed i visse situationer dispensere fra hovedreglen om, at ledningsejere skal standardisere og digitalisere ledningsoplysningerne og udlevere disse snarest muligt, og senest inden for 2 timer efter forespørgslen er modtaget på hverdage mellem 7 og 16. I praksis vil opgaven med at give dispensation efter bestemmelsen blive delegeret til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Ved at gøre dispensationen til et skøn, kan Ledningsejerregistret tage hensyn til alle forhold, f.eks. at det er en lille grundejerforening, der ejer en enkelt ledning og ikke har indtægter fra andet end ejerne i foreningen. Bestemmelsen kan desuden benyttes af privatpersoner, som ønsker at beskytte en eller nogle få ledninger, f.eks. en stikledning, mod graveskader.

Ved vurderingen af, om der skal gives dispensation, kan følgende parametre f.eks. indgå: længden af ledningsejerens ledningsnet, antal modtagne graveforespørgsler om året, samt ledningsejerens økonomiske formåen. Det forventes, at der vil blive fastsat en grænse for, hvor meget en ledningsejer maksimalt må tjene, før anvendelse af bestemmelsen er udelukket. Det forventes at Ledningsejerregistret opsætter en simpel måde, hvorpå ledningsejere kan indsende dokumentation for, at ledningsejeren opfylder betingelserne for at få dispensation.

Får ledningsejeren dispensation, vil ledningsejeren kunne udlevere ledningsoplysningerne snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget, og vil skulle udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til graveaktøren, eller påvise ledningen efter § 13, stk. 2.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at undtagelsen vil komme til at gælde for ganske få ledningsejere, der er i Ledningsejerregistret på frivillig basis. Der er tale om ledningsejere med en meget begrænset mængde ledningsoplysninger, typisk stikledninger eller ledningsnet, der ligger på egen ejendom og ikke er en forsyningsledning.

I dag berører kun få graveforespørgsler ledningsejere, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. Det forventes derfor fremadrettet, at kun få graveforespørgsler vil blive berørt af undtagelsen og indeholde denne type ledningsejere, som sender ledningsoplysningerne langsommere og i et andet format end de ledningsoplysninger, der udleveres via Ledningsejerregistret. Bestemmelsen antages derfor at have en begrænset påvirkning af graveaktørers planlægning forud for gravearbejde, og den forlængede svartid vil i praksis have begrænset betydning.

Den foreslåede bestemmelse vil give mulighed for, at så mange ledningsejere som muligt fortsat kan være registreret i Ledningsejerregistret med de fordele, der er i dette for både graveaktører og andre ledningsejere.

3.6. Koordinering af gravearbejder

3.6.1. Gældende ret

Den gældende lovs formål er at reducere graveskader ved at lette graveaktørers forundersøgelser, reducere de samlede omkostninger som følge af skader og bidrage til en bedre

forsyningssikkerhed for samfundet. En af metoderne til at nedbringe risikoen for graveskader og gravegener generelt er at forenkle og fremme muligheden for at koordinere gravearbejde. Ved koordinering af gravearbejde forstås den situation, hvor en eller flere ledningsejere eller graveaktører afdækker muligheden for at koordinere gravearbejder, således at mængden af gravearbejde nedbringes. Det forhold, at en anden aktør skal grave i samme områder inden for samme tidsperiode, udnyttes, hvorved den samlede omkostning til og mængden af gravearbejde nedbringes.

Med »koordinering af gravearbejde« forstås en ledningsejers eller graveaktørs undersøgelse af, om flere gravearbejder kan koordineres. Begrebet følger vejlovens definition og er koordineret med Transportministeriet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter den gældende lovs § 9 c fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå.

Ledningsejerregistret stiller på grundlag af bemyndigelsen en funktion til rådighed, så en graveaktør kan overholde vejlovens forpligtelse i §§ 73 og 74. Det følger af vejlovens § 74, stk. 1, at forud for en ansøgning om gravetilladelse, jf. vejlovens § 73, skal en graveaktør have undersøgt muligheden for at koordinere gravearbejdet med andre aktører. Det fremgår af § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 802 af 18. juni 2018 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje i byer og bymæssige områder, at en ansøgning om gravetilladelse skal indeholde oplysning, om at gravearbejdet er forsøgt koordineret og at koordinering skal ske ved brug af de funktioner, der stilles til rådighed i Ledningsejerregistret.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse er anvendt i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, hvordan en ledningsejer eller graveaktør i funktionen kan annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i. En ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, kan endvidere forespørge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres. Endelig kan en ledningsejer oprette et notifikationsområde, så ledningsejeren bliver notificeret, hvis der er andre, der planlægger eller skal i gang med at grave i et specifikt område.

3.6.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører gældende ret, om klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde og forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejde skal foregå, uændret.

Der er fastsat regler i LER-bekendtgørelsen. Disse fungerer efter hensigten, og der er derfor ikke behov for at ændre klima-, energi- og forsyningsministerens beføjelse. Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse. Ministeren vil kunne ændre reglerne,

hvis det senere viser sig, at der er behov for at ændre måden, der forespørges på, eller måden der annonceres på.

3.7. Samføring

3.7.1. Gældende ret

Kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. indeholder regler om samføring (anvendelse af ledningskapacitet i andre ledningsejeres føringsrør). Loven gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation. Føringsrør dækker bredt og anses for alle rør eller kabler, der har ledig kapacitet til at føre andre ledninger eller forsynings typer. Et føringsrør kan f.eks. være et kloakrør eller trækrør, hvori der kan føres teleledninger. Det kan også være fiberkabler med uudnyttet kapacitet.

Efter kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. kan udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller andre netoperatører anmode om adgang til oplysningerne om en netoperatørs eksisterende passive fysiske infrastruktur, f.eks. føringsrør, med henblik på etablering af elementer af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation eller etablering af elementer af andre forsyningsnet. Netoperatøren skal snarest muligt og senest 2 uger efter datoen for modtagelsen af anmodningen enten give adgang til oplysningerne, skriftligt afvise en anmodning om adgang til oplysningerne, hvis netoperatøren vurderer, at anmodningen ikke er rimelig, eller give et afslag på en anmodning om adgang til oplysningerne, når det er nødvendigt at begrænse adgangen til oplysningerne af hensyn til netsikkerhed og -integritet, den nationale sikkerhed, folkesundheden, den offentlige sikkerhed, fortrolighed eller drifts- og forretningshemmeligheder, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 527 af 26. maj 2016 om begrænsning af oplysningspligt og undtagelser fra krav om højhastighedsforberedelse af bygninger m.v.

En netoperatør defineres i § 9 e, stk. 2, nr. 2, i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. Begrebet er defineret bredere, end ledningsejer defineres i LER-loven. Derfor anvendes begrebet ledningsejer i stedet for netoperatør.

Passiv fysisk infrastruktur defineres i § 9 e, stk. 2, nr. 1, som et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, kabelkanaler, bygninger, adgangsveje til bygninger m.v. Begrebet eksisterende passiv fysisk infrastruktur dækker over mere, end begrebet ledninger dækker over i LER-loven. Derfor anvendes begrebet føringsrør, der vil dække over størstedelen af de elementer, der indgår i det bredere begreb passiv fysisk infrastruktur.

Reglerne i den gældende lovs § 9 d understøtter muligheden for at finde ledig kapacitet i føringsrør til samføring

af ledninger. Efter § 9 d kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør til brug for samføring skal foregå. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 41 i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at en ledningsejer kan registrere et interesseområde for føringsrør. Modtager ledningsejeren en forespørgsel om oplysninger om føringsrør, skal ledningsejeren overholde reglerne om svarfrister og vilkår i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Bemyndigelsen kan endvidere udnyttes til at fastsætte regler om, at en ledningsejer skal udlevere oplysninger om område og føringsvej og type og anvendelse af den passive fysiske infrastruktur.

3.7.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget § 18, stk. 1, viderefører klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse, hvorefter ministeren kan fastsætte regler til brug for samføring, så Ledningsejerregistret kan understøtte lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., og hvordan ledningsejere skal udlevere oplysninger til forespørgeren. Bemyndigelsen vil kunne anvendes til at fastsætte regler, der sikrer, at ledningsejere kan udlevere de oplysninger, der som minimum skal udleveres som svar på en forespørgsel om føringsrør, hvis klima-, energi- og forsyningsministeren ændrer lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., så der i denne lov stilles krav om, at en henvendelse om samføring skal ske gennem Ledningsejerregistret.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Det foreslås i § 18, stk. 2, at der indsættes en ny bemyndigelse, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå.

Bemyndigelsen indsættes, så klima-, energi- og forsyningsministeren vil kunne fastsætte regler om, hvordan en graveaktør eller ledningsejer kan benytte de af Ledningsejerregistrets udstillede løsninger til at gennemføre en søgning efter ledig kapacitet i føringsrør for at kunne overholde lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil herunder også kunne fastsætte regler om, at søgningen skal ske gennem en selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

3.8. Betaling for forespørgsel om ledningsoplysninger og betaling for ydelser, som Ledningsejerregistret yder brugerne

3.8.1. Gældende ret

Administration, drift, vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling af Ledningsejerregistret finansieres fuldt ud af de gebyrer, som brugerne af Ledningsejerregistret betaler, når de forespørger om ledningsoplysninger. Efter den gældende bestemmelse i § 11, stk. 1, i LER-loven kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om betaling for brugernes adgang til registret, herunder til dækning af omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling samt tilsyn i forbindelse med loven. »Administration, drift, vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling« skal forstås i bred forstand og dækker over alle aspekter af opgaverne, herunder etablering, drift, vedligeholdelse, løbende tilpasning og udvikling og videre- eller nyudvikling i forbindelse med udskiftning af systemer og tjenester.

Bemyndigelsen er anvendt i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at den, der forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, skal betale et gebyr pr. påbegyndt kvadratmeter, der omfattes af forespørgslen. De betalende brugere omfatter navnlig offentlige og private graveaktører, anlægsgartnere og andre, der skal forespørge i Ledningsejerregistret i forbindelse med gravearbejder. Brugere af Ledningsejerregistret omfatter derudover rådgivende ingeniører og offentlige myndigheder, som i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter har behov for at forespørge om ledningsoplysninger. Ledningsejere, der selv udfører gravearbejder, betragtes som graveaktør og skal betale for deres brug af Ledningsejerregistret, når de forespørger om ledningsoplysninger.

Kommunale og statslige vejmyndigheder kan få gratis adgang til oplysning om ledningsejere i Ledningsejerregistret, når de udfører myndighedsopgaver, hvor de har brug for at få kontakt med ledningsejere i et bestemt område. Myndighederne kan f.eks. bruge oplysningerne fra Ledningsejerregistret til at indkalde berørte ledningsejere i forbindelse med større graveprojekter, eller når gravetilladelser skal behandles. Hvis en offentlig myndighed skal bruge ledningsoplysninger til brug for gravearbejder eller ethvert andet formål, skal der derimod betales på lige fod med de øvrige brugere.

Der er fastsat nogle undtagelser for betaling af gebyr i LER-bekendtgørelsen. Udgør gebyret, der skal betales af en forespørger, f.eks. en virksomhed, samlet under 100 kr. pr. kalenderår, skal der ikke betales gebyr. Privatpersoner, der forespørger om ledningsoplysninger til brug for gravearbejde på egen ejendom, betaler derfor som hovedregel ikke gebyr. Der er endvidere fastsat et loft på, hvor meget en forespørger maksimalt kan komme til at betale pr. kalenderår. Dette beløb er i 2022 på 166.000 kr.

En graveaktør kan efter § 9, stk. 4, i LER-loven gense sin graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden er udløbet, uden yderligere betaling. Er graveperioden udløbet, kan

graveforespørgslen ikke gensesendes. Graveaktøren må i så fald foretage en ny graveforespørgsel med betaling af tilhørende gebyr.

Undtagelsen indebærer, at en graveaktør kan få opdaterede ledningsoplysninger og grave på baggrund af disse, f.eks. hvis ledningsoplysningerne har en kort gyldighedsperiode, og graveperioden er længere end denne gyldighedsperiode, eller hvor graveaktøren f.eks. i første omgang har sendt en graveforespørgsel til planlægning af et større projekt.

Gebyrets størrelse fastsættes på baggrund af driftsudgifterne beregnet på baggrund af det foregående års regnskab og udlignet over 4 år, så der opnås fuld dækning af de omkostninger, som gebyret omfatter, således at der tilstræbes balance på gebyrordningen set over en løbende 4-årig periode fra og med regnskabsåret.

Betaling for forespørgsel om ledningsoplysninger kan opkræves forud. Reglen skal sikre, at der konkurreres på lige vilkår. F.eks. kan en graveaktør, der ikke betaler for at forespørgse om ledningsoplysninger og dermed oparbejder en gæld til Ledningsejerregistret, underbyde en graveaktør, der betaler gebyret. Bestemmelsen kan anvendes over for disse graveaktører, så betaling opkræves forud, og graveaktøren får ledningsoplysningerne, når graveaktøren har betalt for disse.

Der kan opkræves rykkergebyrer efter renteloven.

Ledningsejerregistret kan endvidere opkræve betaling for ydelser, som brugere rekvirerer fra Ledningsejerregistrets sekretariat til hjælp med indberetningen af ledningsejerens oplysninger.

3.8.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører den gældende bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr for brugernes adgang til Ledningsejerregistret med enkelte ændringer. Det foreslås således, at reglerne om, at gebyret også skal dække tilsyn efter loven, ophæves, da reglerne om, at Ledningsejerregistret kan udlitciteres, ikke foreslås videreført med dette lovforslag.

Lovforslaget viderefører klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om betaling for ydelser, som brugerne rekvirerer fra Ledningsregistret. Bemyndigelsen ændres dog, idet ministeren med den foreslåede bestemmelse kan fastslutte regler om, at brugerne også skal betale for andre ydelser end hjælp til indberetning af ledningsejerens oplysninger. Det kan f.eks. være store udtræk af oplysninger, som kræver særligt arbejde eller særlig udvikling af Ledningsregistret. Bemyndigelsen vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om betaling for andre ydelser, hvis disse bliver efterspurgt af Ledningsejerregistrets brugere, f.eks. andre myndigheder.

Bestemmelsen foreslås udvidet for at sikre, at de brugere, der betaler gebyr til dækning af Ledningsejerregistrets drift, administration osv., ikke også skal betale for udvikling af Ledningsejerregistret, f.eks. til ydelser som kun tilgodeser få brugere.

3.9. Personoplysninger i Ledningsejerregistret

3.9.1. Gældende ret

Ledningsejerregistret indeholder almindelige personoplysninger, herunder navn og adresse og e-mailadresse herunder også på privatpersoner. Ledningsejere skal være registreret i form af navn samt kontaktoplysninger i form af e-mailadresser og telefonnumre. Det er de færreste ledninger, der ejes af privatpersoner eller enkeltmandsvirksomheder, men enkelte e-mailadresser kan være personoplysninger. Ligeledes skal graveaktører være registreret i Ledningsejerregistret for at kunne forespørgse om ledningsoplysninger. Oplysningerne registreres og opbevares som led i myndighedsopgaven med at drive systemet og som sikkerhed, så enhver bevægelse på en konto, herunder forespørgsel om ledningsoplysninger, kan dokumenteres. Herudover kan personoplysninger gemmes i form af logningsoplysninger, når en ledningsejer eller graveaktør f.eks. forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret.

Oplysningerne opbevares i Ledningsejerregistret, så længe oplysningerne er nødvendige at have i systemet. F.eks. kan ledningsejerens kontaktoplysninger ikke slettes, så længe ledningsejeren ejer ledninger, der skal udleveres gennem Ledningsejerregistret. Det samme gælder for graveaktørens kontaktoplysninger, så længe graveaktøren forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret udstiller graveforespørgsler på Ledningsejerregistrets hjemmeside og webservices. Efter gældende ret slettes en graveforespørgsel 10 år efter graveperiodens ophør, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor længe en graveforespørgsel skal være offentlig tilgængelig, hvis særlige forhold gør sig gældende, og hvad disse særlige forhold kan være. Særlige forhold kan f.eks. være hjælp til afklaring af ansvar i forbindelse med en graveskade.

Graveforespørgslerne udstilles, så alle kan se disse. Graveaktører kan bruge oplysningerne til at koordinere gravearbejder. Ledningsejere kan bruge oplysningerne til at finde en graveaktør, der har gravet i et område, hvis ledningsejerens ledning er beskadiget pga. et gravearbejde. Myndigheder kan bruge oplysningerne til myndighedernes administrative sagsbehandling.

Klima- energi- og forsyningsministeren kan beslutte, at en graveforespørgsel fra en privatperson skal anonymiseres, hvis særlige forhold taler for det. Det kan f.eks. gøres, hvis en privatperson forespørger om ledningsoplysninger, og ønsker at forespørgslen skal anonymiseres i udstillingen på Ledningsejerregistrets hjemmeside, fordi privatpersonen har beskyttet adresse.

Anonymiseringen gælder alene i forhold til udstilling af data og derfor ikke ved registreringen af en graveforespørgsel. Muligheden for at få en graveforespørgsel anonymiseret kan derfor ikke misbruges af privatpersoner, der ønsker at undgå at blive stillet til regnskab for en evt. graveskade. Ledningsejerregistret kan til enhver tid identificere

privatpersonen, der har forespurgt om ledningsoplysninger, dvs. at anonymiseringen er en pseudonymisering.

Efter § 10, stk. 2, har klima-, energi- og forsyningsministeren ansvaret for Ledningsejerregistret og er dermed dataansvarlig for de personoplysninger, som Ledningsejerregistret indeholder, i henhold til databeskyttelsesforordningen og lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven). Behandlingen har hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed kan behandle persondata, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Opgaven med at drive Ledningsejerregistret er pålagt ved lov og er en myndighedsopgave. Ministerens dataansvar er delegeret til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering i § 3, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 236 af 17. februar 2021 om henlæggelse af bemyndigelser og opgaver til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Behandlingen af persondata er nødvendig af hensyn til samfundets interesse, fordi samfundet har interesse i, at graveaktører kan komme i kontakt med ledningsejere forud for gravearbejder med henblik på at få oplysninger om, hvor der ligger ledninger, således at gravskader på disse ledninger kan undgås. Behandlingen af oplysninger er desuden nødvendig for at fremme koordinering af gravearbejde, hvilket også er i samfundets interesse, da dette kan nedbringe antallet af gravearbejder og derved antallet af graveskader og gravegener for det omkringliggende samfund. Samfundet har desuden interesse i at kunne komme i kontakt med en graveaktør, f.eks. hvis en afspærring er væltet, eller der er sket en graveskade i området.

Opgaven er pålagt klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov, og det henhører dermed under myndighedsudøvelse. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at ministeriet kan behandle personoplysningerne, da det bl.a. drejer sig om navn, kontaktoplysninger i form af e-mailadresse og eventuelt telefonnummer på enkeltmandsvirksomheder og enkelte privatpersoner.

Som dataansvarlig skal klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte de generelle regler for opbevaring, anvendelse og sletning af Ledningsejerregistrets oplysninger. Der skal i den forbindelse fastsættes datasikkerhedsregler, som retter sig til den for systemet ansvarlige databehandler, dvs. den, der på vegne af klima-, energi- og forsyningsministeren behandler oplysningerne i systemet. Klima-, energi- og forsyningsministeren skal i øvrigt fastsætte nærmere bestemmelser for, hvilke formål oplysningerne må anvendes til.

Databehandlingen og videregivelsen af oplysninger fra Ledningsejerregistret sker efter de regler, som gælder efter databeskyttelsesforordningen m.m. med de begrænsninger, som øvrig særlovgivning sætter. Der er bl.a. adgangskontrol ved enhver adgang til Ledningsejerregistrets oplysninger, ligesom brugen af Ledningsejerregistret logges, så handlinger og ændringer i oplysninger kan tilbagespores.

Der er i §§ 43 og 44 i LER-bekendtgørelsen fastsat regler om, hvordan logningen foregår. Logningen skal sikre sporbarhed af aktiviteter i systemet, f.eks. sikre, at en graveaktør kan vise, at denne har forespurgt om ledningsoplysninger m.m. Der er endvidere regler om, hvad Ledningsejerregistret kan gøre, hvis en bruger foretager uhensigtsmæssige aktiviteter i systemet, f.eks. forsætligt forhindrer andre brugeres adgang til Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret kan i sådanne tilfælde begrænse eller lukke en brugers adgang til Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistrets oplysninger kan anvendes til statistiske formål og forskningsbrug, f.eks. klimasikring, under forudsætning af, at databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven overholdes.

3.9.2. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Lovforslaget viderefører gældende ret uændret. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil stadig være dataansvarlig myndighed for de personoplysninger, der ligger i Ledningsejerregistret. Ministerens ansvar forventes at blive delegeret til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, som det er på nuværende tidspunkt.

Lovforslaget viderefører endvidere gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan udstille graveforespørgsler på Ledningsejerregistrets hjemmeside og web-services. Bestemmelsen foreslås ændret, så klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor længe en forespørgsel om ledningsoplysninger kan være offentlig tilgængelig. Dermed ophæves bestemmelsen om, at graveforespørgsler er offentligt tilgængelige i 10 år. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil fremadrettet se på, hvor længe og hvordan graveforespørgslerne skal udstilles, f.eks. om oplysningerne efter en periode skal pseudonymiseres, så personoplysninger ikke længere er offentligt tilgængelige. Personoplysningerne vil dog fortsat blive opbevaret i Ledningsejerregistret i en længere periode, fordi ledningsejere skal kunne komme i kontakt med graveaktører, der har gravet i et bestemt område, hvis et gravearbejde kan have beskadiget eller har beskadiget en ledning.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 21 og § 25 og bemærkningerne hertil.

4. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget ændrer ejere af vejafvandingsledningers forpligtigelser, således at disse indtil den 1. januar 2030 kan vælge, om de ønsker at udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger. Det gælder dog kun for vejafvandingsledninger, der er nedgravet i jorden inden den 1. juli 2023. Vejafvandingsledninger i offentlige veje er hovedsageligt ejet af kommunerne og Vejdirektoratet. Formålet er at efterleve en aftale baseret på Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT), indgået mellem Finansministeriet og KL i 2020.

Udgiften til at digitalisere og udlevere ledningsoplysning-

ger om vejafvandingsledninger forsvinder ikke. Der er alene tale om, at disse forpligtigelser træder senere i kraft. Det betyder, at digitaliseringsopgaven kan gennemføres i perioden frem mod den 1. januar 2030, på en måde så opgaven nemmere kan kombineres med andre opgaver på området. Det kunne f.eks. være øvrige kommunale digitaliseringsinitiativer eller opgaver relateret til klimasikring eller reovering af de kommunale veje. Denne øgede fleksibilitet og muligheder for at skabe synergieffekter forventes at bidrage til besparelser. Desuden betyder lovforslaget, at omkostningerne for digitaliseringsopgaven falder senere og over en årrække.

Klima-, Energi og Forsyningsministeriet vurderer kommunernes omkostninger til digitalisering af vejafvandingsledninger til at være ca. 32 mio. kr. KL vurderer derimod kommunernes udgifter til digitalisering af vejafvandingsledninger til at være 130 mio. kr.

Gennemføres lovforslaget ikke, vil kommunerne skulle afholde disse udgifter i 2022 og 2023. Gennemføres lovforslaget, kan kommunerne vente med at afholde udgiften frem til 2028 og 2029. Det forventes dog, at kommunerne vil afholde udgifterne over hele perioden, fra 1. januar 2020 til 1. januar 2030. Der er to centrale faktorer, som påvirker, hvordan udgiften fordeles sig på kommunerne:

- Kvaliteten af kommunens ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger
- Længden af det kommunale vejnet i kommunen (der er en kraftig sammenhæng mellem længden af vejnettet og mængden af vejafvandingsledninger)

Klima-, Energi og Forsyningsministeriet har vurderet, at kommunernes digitalisering og automatiske udlevering af ledningsoplysninger (af alle ledningstyper inkl. vejafvandingsledninger) i samspil med den modernisering af Ledningsejerregistret, som lov nr. 1674 af 26. december 2017 om ændring af lov om registrering af ledningsejere muliggjorde, giver kommunerne årlige gevinster på 13,4 mio. kr. fra 2023 og frem. Det er modsat KL's vurdering, at kommunerne får gevinster på 0,6 mio. kr. fra 2023 og frem. Der er således uenighed omkring både udgifter og gevinster knyttet til lovens område.

Vejdirektoratet ejer også vejafvandingsledninger, og undtagelsen vil således også gælde for dem. Vejdirektoratet giver udtryk for, at de har planer om at udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger fra 1. juli 2023. Lovforslaget forventes således reelt ikke at have nogen økonomisk betydning for Vejdirektoratet.

Lovforslaget giver kommunerne større fleksibilitet i forhold til relevante implementerings- og omstillingsprocesser, herunder tilpasning af kommunernes IT-systemer og datagrundlag, der skal gennemføres, og begrænser samtidige risici forbundet med omstillingen. Der er således tale om et lovforslag, der begrænser implementeringskonsekvenserne for det offentlige, af de krav, der følger af lov om ændring af lov om registrering af ledningsejere fra 2017.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har vurderet, at principperne digitaliseringsklar lovgivning ikke er relevante for de konkrete ændringer i lovforslaget.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Gennemføres lovændringen ikke, vil graveaktører, der forespørger om ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret, få udleveret alle ledningsoplysninger om ledninger, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, gennem Ledningsejerregistret per. 1. juli 2023 i et ensartet digitalt format, herunder også vejafvandingsledninger.

Lovforslaget begrænser ejere af vejafvandingsledningers forpligtigelser i forhold til Ledningsejerregistret, således at disse indtil den 1. januar 2030 kan vælge, om de ønsker at udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger, der er nedgravet i jorden inden den 1. juli 2023.

Det betyder, at graveaktørerne indtil den 1. januar 2030 kun vil få udleveret ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger, der er nedgravet i jorden inden den 1. juli 2023, hvis ledningsejerne vælger at udlevere disse. Det forventes, at ejere af vejafvandingsledninger også inden 2030 i høj grad frivilligt vil udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger, efterhånden som de er digitaliseret, da ledningsejerne har en stor interesse i at beskytte disse ledninger. Dog vil der være enkelte vejafvandingsledninger, der ikke vil blive udleveret ledningsoplysninger om før den 1. januar 2030.

Der er en øget risiko for graveskader på vejafvandingsledninger, der ikke udleveres ledningsoplysninger om. Graveaktøren vil ofte ikke skulle betale erstatning for en graveskade på en ledning, der ikke var udleveret ledningsoplysninger om, hvis graveaktøren har levet op til den generelle forundersøgelingspligt i forbindelse med gravearbejdet.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet er således begrænsede og ikke kvantificerbare.

Lovforslaget medfører en større fleksibilitet i forhold til, hvordan man kan være registreret i Ledningsejerregistret, hvis man som ledningsejer ikke er omfattet af anvendelsesområdet, men ønsker at være registreret på frivillig basis.

Det er et begrænset antal virksomheder, som vil blive påvirket af den foreslåede ændring, men for disse virksomheder vil lovforslaget betyde, at de fortsat kan være registreret i Ledningsejerregistret uden at have omkostninger til digitalisering af deres ledningsoplysninger og automatiseret udlevering af disse. De påvirkede virksomheder er blandt andet mindre boligforeninger, landmænd, ikkealmene vandforsyninger og mindre produktionsvirksomheder. Lovforslaget påvirker et begrænset antal virksomheder, og de økonomiske besparelser har et mindre og ikke kvantificerbart omfang.

Med lovforslaget indsættes en undtagelse, så ejere af vejafvandingsledningers indtil den 1. januar 2030 kan vælge, om de ønsker at udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger. Det gælder dog kun for vejafvandingsledninger, der er nedgravet i jorden inden den 1. juli 2023. Der er ikke tale om, at udgiften til at digitalisere og udlevere ledningsoplysninger om vejafvandingsledninger forsvinder. Der er alene tale om, at disse forpligtigelser træder i kraft senere. Vejafvandingsledninger er kun omfattet, hvis de er ejet af en offentlig vejmyndighed eller et forsynings-selskab. De private ejere af vejafvandingsledninger er pri-

mært de kommunalt ejede forsyningselskaber. Forsyningselskaberne har i forvejen et solidt datagrundlag for deres ledningsnetværk, herunder de vejafvandingsledninger, de ejer, og automatiserede løsninger til udlevering af oplysninger om disse. Derudover ejer forsyningselskaberne en begrænset mængde vejafvandingsledninger. Konsekvensen af lovforslaget er således begrænset på dette område, men medfører dog en større fleksibilitet for de påvirkede forsyningselskaber.

Med lovforslaget udvides lovens anvendelsesområde, så det også omfatter ledninger, der er gravet ned i eller anbragt på kontinentalsoklen (havbunden i den eksklusive økonomiske zone (EEZ)). I den gældende lov er kun ledninger inden for søterritoriet omfattet. Langt de fleste ledninger, som er gravet ned i eller anbragt på kontinentalsoklen, vil også samtidig krydse søterritoriet. I praksis betyder det, at meget få yderligere ledninger bliver omfattet af anvendelsesområdet. Ændringens primære formål er at sikre, at loven omfatter hele Danmark, både på land og på havet, og dermed at gøre loven lettere at forstå og anvende. De økonomiske konsekvenser af ændringen er således begrænsede og ikke kvantificerbare.

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) vurderer, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vurderes at være under 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for de konkrete ændringer i lovforslaget.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget indeholder en ændring af anvendelsesområdet, så privatpersoner (borgere) undtages fra lovens anvendelsesområde og dermed ikke vil være forpligtede til at udlevere ledningsoplysninger via Ledningsejerregistret.

Privatpersoner var efter gældende ret kun omfattet af anvendelsesområdet i meget begrænset omfang, og der er således tale om en videreførelse af gældende ret. Dermed sikres det f.eks., at privatpersoner, der har solceller på taget af deres hus, ikke er omfattet.

7. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

8. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 8. oktober 2021 til den 19. november 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

3F, Advokatsamfundet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arkitektforbundet, BAT-Kartellet, BL Danmarks Almene Boliger, Byg og Havn, Byggesocietetet, Bygherreforeningen i Danmark, Center for Beredskabskommunikation (CFB), Center for Offentlig Innovation, CO-industri, Danish Cable Protection Committee (DKCPC), Danmarks Miljøportal, Danmarks Statistik, DI Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Gasteknisk Center (Naturgasselskaberne), Dansk Industri (DI), Dansk IT, Dansk Ledningsejerforum, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Vejforening, Danske Advokater, Danske Anlægsgartnere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Beredskaber, Danske Kloakmestre, Danske Maskinstationer og Entreprenører, Dansk Miljøteknologi (Miljøteknisk Brancheforening), Danske Havne (DH), Danske Olieberedskabslagre, Danske Regioner, Danske Vandværker, DANVA Dansk vand- og Spildevandsforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den danske Landinspektørforening, DSB, DTU Space, Ejendomsforeningen Danmark, Drivkraft Danmark, Energiforum, Finansrådet, Finans Danmark, Forenede Dansk Antenneanlæg, Foreningen af Danske Brøndborere, Foreningen af Danske Kraftvarmeværker, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Geoforum Danmark, Håndværksrådet, IT-branchen, KL, Kommunalteknisk Chefforening (KTC), Kort- og Landmålingsteknikernes Forening, KU – Geografi og Geoinformatik, Landbrug og Fødevarer, Landsorganisationen i Danmark, Lokaltog A/S, Metroselskabet I/S, Midtjyske Jernbaner A/S, Nordjyske Jernbaner A/S, Praktiserende Landinspektørers Forening, SMVdanmark, Teleindustrien, Øresundsbron.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/ Hvis nej, anfør »ingen«)
--	---	--

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget medfører større fleksibilitet i forhold til digitalisering af vejafvandingsledninger nedgravet før 1. juli 2023, hvilket medfører en begrænset og ikke kvantificerbar gevinst.	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget medfører større fleksibilitet i forhold til digitalisering af vejafvandingsledninger nedgravet før 1. juli 2023, hvilket medfører en begrænset og ikke kvantificerbar gevinst.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Begrænsede og ikke kvantificerbare	Begrænsede og ikke kvantificerbare
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Begrænsede og ikke kvantificerbare	Erhvervsstyrelsens har vurderet, at lovforslaget medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. Disse konsekvenser vurderes at være under 4 mio. kr., hvorfor de ikke kvantificeres nærmere.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ikke relevant	Ikke relevant
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ikke relevant	Ikke relevant
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Efter gældende ret har loven til formål gennem etablering af Lednings ejerregistret at reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium med henblik på at

- 1) lette graveaktørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium,
- 2) lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder,
- 3) mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder,
- 4) reducere de samlede omkostninger som følge af skader og
- 5) bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.

Den foreslåede § 1 viderefører den gældende formålsbestemmelse, hvorefter loven har til formål gennem Lednings ejerregistret at

- 1) reducere antallet af skader på ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen,
- 2) lette graveaktørers og andres undersøgelser forud for gravearbejder i jorden eller i havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen,
- 3) lette ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger til brug for undersøgelser forud for gravearbejder og til gravearbejder,
- 4) mindske gener for samfundet og lette graveaktørers gravearbejder,
- 5) reducere de samlede omkostninger som følge af skader og
- 6) bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed.

Den foreslåede bestemmelse ændres, så kontinentalsoklen også er omfattet af formålet om at reducere antallet af skader på ledninger, idet lovens anvendelsesområde ændres til også at omfatte ejere af ledninger gravet ned i eller anbragt på kontinentalsoklen.

Formålsbestemmelsen foreslås videreført, fordi bestemmelsen anvendes i domspraksis, hvor den indgår som en selvstændig begrundelse for, hvorfor det er vigtigt at fore-

spørge om ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Det vil endvidere have betydning for placeringen af ansvar for en eventuel graveskade, hvorvidt en graveaktør har forespurgt om ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret.

Til § 2

Den foreslåede § 2 nyaffatter anvendelsesområdet i lov om Ledningsejerregistret (LER-loven). Der tilsigtes med ændringerne ikke materielle ændringer i forhold til den gældende retstilstand. Der er foretaget en sproglig tilpasning af bestemmelsen om anvendelsesområdet, der skal gøre det lettere at læse bestemmelsen.

Efter gældende ret i § 3, stk. 1, gælder loven for ejere af ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium, såfremt ledningen er omfattet af en af kategorierne i nr. § 3, stk. 1, nr.1-6.

Det foreslås med *stk. 1*, at ejere af ledninger nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen, har pligt til at registrere sig efter § 5, hvis ledningen falder ind under kategorierne af ledninger i nr. 1-7.

Den foreslåede ordning viderefører, at loven gælder loven i Danmark og i det danske søterritorium omkring Danmark. LER-loven gælder for ledninger, der er nedgravet i jorden over alt på dansk jord, dvs. også på ejendomme ejet af privatpersoner og virksomheder, og ledninger nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium. Der er dog en række undtagelser for, hvilke ledninger der skal registres, jf. stk. 2-5 nedenfor.

Det foreslås, at lovens anvendelsesområde udvides til også at dække kontinentalsoklen, dvs. havbunden og undergrunden i de eksklusive økonomiske zoner omkring Danmark. Udvidelsen af lovens anvendelsesområde vil indebære, at ledningsejere, der ejer ledninger nedgravet i eller anbragt på kontinentalsoklen skal registrere sig i Ledningsejerregistret. Ændringen vil dermed give et mere komplet overblik over de ledninger, der ligger på havbunden og i undergrunden, når der f.eks. skal føres nye ledninger på eller i havbunden.

Ændringen betyder, at alle steder i Danmark er omfattet af lovens anvendelsesområde, men ændringen vil i praksis ikke have den store betydning, fordi de ledningsejere, der har ledninger anbragt på eller nedgravet i den danske kontinentalsokkel, oftest også har ledninger anbragt på eller nedgravet i havbunden inden for det danske søterritorium. Disse ledningsejere vil oftest i forvejen have registreret sig i Ledningsejerregistret og udleverer ledningsoplysninger om ledninger. Forslaget kan derimod få betydning for ledninger, som er anbragt på eller gravet ned i kontinentalsoklen, og f.eks. skal føre en forsyning fra Norge til Tyskland. Ledningsejeren vil skulle registrere sig i Ledningsejerregistret.

En ledningsejer er omfattet af lovens anvendelsesområde, hvis ledningsejerens ledning falder ind under en af de kategorier af ledninger, som er opremset i stk. 1, nr. 1-7. Det foreslås, at kategorierne af ledninger, der er omfattet af lo-

ven, affattes på ny, så det bliver lettere at vurdere, hvilke ledninger der er omfattet. Det er vigtigt, at det er entydigt, hvornår en ledningsejer er omfattet af anvendelsesområdet, og på hvilken måde ledningsejeren er omfattet.

Med det foreslåede *nr. 1* indsættes ledninger, som indgår i et forsyningsnet som en ny ledningstype i lovens anvendelsesområde.

Efter gældende ret er ledninger, der indgår i et kollektivt net omfattet af nr. 1. Baggrunden for at ændre nr. 1 til ledninger, der indgår i forsyningsnet er, at definitionen af kollektivt net over tid har udviklet sig i forskellige retninger i forskellige love, og det er derfor ikke længere entydigt, hvilke ledninger der er omfattet af begrebet.

Det foreslås derfor, at forsyningsnet erstatter kollektivt net.

I almen tale er forsyningsnet et overordnet begreb for den samlede forsyning i Danmark, som kan bestå af indvinding, transmission og distribution eller enkelte dele af disse. Det kan f.eks. være ledninger, der leverer gas eller el. Et forsyningsnet er endvidere også et selvstændigt ledningsnet, der leverer en forsyning direkte til en aftager, f.eks. elektronisk kommunikationsnet, eller afleder en forsyning fra en aftager, f.eks. spildevand. Denne lov omfatter begge dele af forståelsen.

Forsyningsnet dækker dermed over de vigtigste ledningsnet og den største gruppe ledninger, der er gravet ned i jorden eller gravet ned i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium og kontinentalsoklen. Ledningerne omfatter bl.a. olie, gas, vand, fjernvarme, el, tele (elektronisk kommunikation) og spildevandsafledning, og dækker over de almindelige forsyninger til brugere af en bestemt forsyning, både virksomheder og privatpersoner. "Forsyningsnet" er defineret i § 4, nr. 1, jf. bemærkningerne til § 4, nr. 1.

Efter gældende ret er alle stikledninger omfattet af bestemmelsen, dog med en vigtig undtagelse i LER-lovens § 3, stk. 3, hvorefter kun stikledninger, der ejes af forsynings- og distributionselskaber er omfattet af LER-lovens § 3, stk. 1, nr. 5.

Med det foreslåede *nr. 2* indsættes stikledning, som ejes af et forsyningselskab. Bestemmelsen viderefører gældende ret om stikledninger.

En stikledning er den sidste del af et forsyningsnet, dvs. den del af ledningen, som fører en bestemt forsyning fra forsyningsledningen helt ind til en ejendom, f.eks. et hus eller en virksomheds bygninger, til brugeren af den pågældende forsyning eller afleder spildevand eller regnvand fra en ejendom til det offentlige spildevands- og regnvandsnet.

Det er ikke nødvendigt at anvende termen distributions- og forsyningselskaber, fordi et forsyningselskab ejer et evt. distributionsnet, idet dette er en del af forsyningsnettet.

Stikledninger, der ejes af en eller flere slutbrugere, f.eks. bolig- og haveforeninger, vil ikke være omfattet af § 2, stk. 1, nr. 2.

Efter gældende ret er offentlige myndigheders ledninger,

som er helt eller delvis beliggende i offentlige vejarealer eller private fællesveje, omfattet af lovens anvendelsesområde.

Det foreslåede *nr. 3* viderefører gældende ret. Ordlyden er ikke ændret.

Formålet med bestemmelsen er, at kommuner eller statslige myndigheder, der ejer ledninger, der fører strøm og signaler til gade- og vejbelysning, trafikstyringsanlæg, P-anlæg, trafikovervågning m.v., omfattes af *nr. 3*, når ledningen ligger helt eller delvist i offentlige vejarealer eller private fællesveje.

Fortolkningen af bestemmelsen er uklar, fordi det både kan fortolkes således, at den offentlige myndighed skal udlevere ledningsoplysninger om hele ledningen, hvis bare en lille del af ledningen ligger i f.eks. et offentligt vejareal, eller den kan fortolkes, som om der kun skal udleveres ledningsoplysninger om den del af ledningen, der er beliggende i det offentlige vejareal eller den private fællesvej.

Det præciseres derfor, at bestemmelsen skal fortolkes, så det kun er den del af ledningen, der ligger i et offentligt vejareal eller i privat fællesvej, som den offentlige myndighed er forpligtet til at udlevere ledningsoplysninger om. Det skyldes, at den resterende del af ledningen typisk vil ligge på den offentlige myndigheds areal, f.eks. en park ejet af en kommune. Graveaktøren skal have fat i kommunen for at kunne grave i disse arealer, og det må formodes, at kommunen er bygherre og derfor vil give oplysninger om egne ledninger videre til graveaktøren.

Efter den gældende ret er vejafvandingsledninger, der ejes af en offentlig vejmyndighed eller et forsyningsselskab, omfattet af lovens anvendelsesområde.

En vejafvandingsledning er en ledning, der leder vand væk fra et vejareal, dvs. væk fra det areal, der anvendes til færdsel, f.eks. biltrafik. Et vejareal er en offentlig vej, som defineret i vejlovens § 3, nr. 2.

Med det foreslåede *nr. 4* videreføres gældende ret uændret, dog præciseres det, at det er offentlige vejmyndigheder, der er omfattet af bestemmelsen. Præciseringen har ingen praktisk betydning, idet kun offentlige vejmyndigheder ejer vejafvandingsledninger.

Bestemmelsen omfatter kun vejafvandingsledninger ejet af offentlige vejmyndigheder og forsyningsselskaber, fordi ejere af private fællesveje, som også har fået overdraget ledningerne i vejen, ellers vil være omfattet af lovens anvendelsesområde.

Efter gældende ret er ejere af ledninger, der giver brugeren adgang til digital infrastruktur, omfattet af lovens anvendelsesområde.

Det foreslåede *nr. 5* viderefører gældende ret, dog præciseres det, at *nr. 5* kun omfatter ledninger, der leverer adgang til privatejet digital infrastruktur til brugere.

Adgang til internettet har stor betydning for både borgere og virksomheder. Det er derfor af stor betydning, at adgangen til internettet opretholdes. Antenneforeninger og andre, som ejer nedgravede antenneledninger, der giver adgang

til digital infrastruktur, omfattes derfor af anvendelsesområdet. Med privatejet digital infrastruktur forstås privatejet infrastruktur, der leverer elektronisk kommunikation til en bestemt kreds af brugere. Antenneanlæg uden internetadgang er fritaget indberetningspligten.

I forslaget § 4, nr. 9, defineres »privatejet digital infrastruktur«, jf. bemærkningerne til § 4, nr. 9.

I forslaget § 2, stk. 5, foreslås indsat en beføjelse til klima-, energi- og forsyningsministeren til at kunne fastsætte regler om, at brugerdragne antenneanlæg, der er omfattet af stk. 1, nr. 5, kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 5.

Efter den gældende lovs § 3, stk. 1, nr. 5, er ledninger, der afleder spildevand eller kølevand m.m. til et vandløb, til en sø eller til et havområde, omfattet af lovens anvendelsesområde. Ledningerne er omfattet med denne bestemmelse, fordi de ikke er en del af det kollektive net, men afleder spildevand eller kølevand direkte til et vandløb, en sø eller til et havområde.

Med det foreslåede *nr. 6* videreføres gældende ret om ledninger, der afleder spildevand til et vandløb, en sø eller et havområde.

Ledningerne vil ikke være omfattet af det nye *nr. 1* om forsyningsnet. Ledningerne skal derfor fortsat omfattes i et særskilt nummer, hvis en ledningsejer skal være forpligtet til at registrere sig i Ledningsejerregistret og registrere interesseområde for disse ledninger.

Definitionen af spildevand omfatter i dag også kølevand, og der er derfor ikke behov for særskilt at beskytte ledninger, der udleder kølevand til et vandløb, til en sø eller til et havområde, fordi kølevand allerede er omfattet. Spildevand omfatter således alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer, jf. § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1393 af 21. juni 2021 om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4. Miljøstyrelsen har udgivet en vejledning til denne bekendtgørelse, vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, der kan findes på styrelsens hjemmeside. I vejledningen står der, at spildevand bl.a. omfatter kølevand og filterskyllevand.

Efter gældende ret er føringsrør omfattet af lovens anvendelsesområde.

Med det foreslåede *nr. 7* videreføres gældende ret. Bestemmelsen ændres dog, så ledningsejeren kun skal registrere sig i Ledningsejerregistret som ejer af føringsrør, hvis føringsrøret ejes af et forsyningsselskab eller en offentlig myndighed.

Begrundelsen for ændringen er, at det derved sikres, at grundejerforeninger eller små virksomheder, som ejer et føringsrør, ikke er forpligtet til at registrere sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret, hvis de f.eks. kun ejer denne type ledning.

Med føringsrør forstås nedgravede infrastruktur, hvori det er muligt at føre andre ledninger. Føringsrør kan både væ-

re født som føringsrør eller være en anden forsyningstype, hvori der er ledig kapacitet, f.eks. et kloakrør. Føringsrør kan derfor være omfattet af andre kategorier under anvendelsesområdet, f.eks. hvis føringsrøret er benyttet til at føre en forsyning, f.eks. tele.

Indberettes et interesseområde med forsyningstypen føringsrør, skal ledningsejer udlevere ledningsoplysninger for denne forsyningsart, medmindre føringsrøret er indberettet som en anden forsyningstype. Det gælder, at hovedforsyningen vil rangere højere end kategorien føringsrør. Hvis en ledningsejer har ledig kapacitet i et kloakrør, skal dette f.eks. registreres som kloak og ikke som føringsrør. Indeholder et trækør eksempelvis el eller tele og kommunikation, er hovedkategorien el eller tele og kommunikation, og det er ikke nødvendigt at registrere føringsrøret som ledningstype.

De foreslåede stk. 2-5 fastsætter en række undtagelser til lovens anvendelsesområde.

Det foreslåede *stk. 2* viderefører gældende ret om, at *stk. 1* ikke finder anvendelse for drænledninger.

Drænledning er ledninger, der afvander marker. Undtagelsen betyder, at landbrug eller gartnerier, der afvander marker med drænledninger, ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde, medmindre de ejer andre ledninger, der er omfattet af § 2, *stk. 1*.

Efter den gældende lovs § 3, *stk. 4*, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at ikkealmene vandforsyninger, hvis ledninger indgår i et kollektivt net, kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.

Bemyndigelsen er anvendt i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at ejere af ikkealmene vandforsyninger, hvis ledning indgår i et kollektivt net, ikke er omfattet, hvis den ikkealmene vandforsyning leverer vand til højst 9 ejendomme.

Det foreslåede *stk. 3* viderefører gældende ret om, at *stk. 1* ikke finder anvendelse for ikkealmene vandforsyninger. Bestemmelsen foreslås flyttet fra LER-bekendtgørelsen til loven, fordi en ikkealmene vandforsyning leverer vand til maksimalt 9 ejendomme. Undtagelsen i gældende ret har dermed undtaget alle ikkealmene vandforsyninger fra anvendelsesområdet. Undtagelsen bør derfor stå i loven i stedet for at være en bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren.

En ikkealmene vandforsyning kan være en del af et forsyningsnet, og der er derfor stadig behov for, at de ikkealmene vandforsyninger bliver undtaget.

Med *stk. 4* foreslås det at indsætte en ny bestemmelse, hvorefter *stk. 1* ikke omfatter en privatperson, der ejer en ledning.

Efter gældende ret skal enhver, der ejer en ledning omfattet af LER-lovens § 3, indberette sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret. LER-loven skelner ikke mellem privatpersoner eller øvrige ledningsejere, hvilket har medført, at privatpersoner er blevet omfattet i en række tilfælde, selv om det ikke har været hensigten. Privatpersoner kan f.eks.

være omfattet, hvis de ejer et føringsrør eller sælger strøm fra solcelle-, eller jordvarmeanlæg og på den måde indgår i et kollektivt net.

Stk. 4 foreslås derfor indsat for at sikre, at privatpersoner ikke vil blive omfattet af anvendelsesområdet.

Privatpersoner er i LER-lovens § 4, nr. 10, defineret som en fysisk person, som i ikke erhvervmæssig sammenhæng, ejer en ledning eller udfører eller planlægger at udføre et arbejde på egen ejendom. Se bemærkningerne til § 4, nr. 10.

Privatpersoner vil ikke omfatte f.eks. grundejerforeninger, som f.eks. kan sidestilles med landbrug, haveforeninger eller små virksomheder.

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg omfattet af anvendelsesområde kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis de opfylder nærmere fastsatte betingelser.

Efter gældende ret er antenneanlæg uden internetadgang undtaget anvendelsesområdet. Antenneforeninger og andre, som ejer nedgravede antenneanlæg, der giver adgang til digital infrastruktur, er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, når antenneanlægget leverer en hastighed på mindst 30Mbit/s. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan dog fastsætte regler i medfør af *stk. 5*, hvorefter brugerdrevne antenneanlæg, der leverer adgang til digital infrastruktur, kan undtages.

Bemyndigelsen er anvendt i § 7 i LER-bekendtgørelsen, til at bestemme, at et brugerdrevent antenneanlæg, som leverer adgang til digital infrastruktur til maksimalt 100 brugere, ikke er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde.

Med *stk. 5* foreslås det at videreføre gældende ret uændret.

Med privatejet digital infrastruktur forstås privatejet infrastruktur, der leverer højhastighedsnet til elektronisk kommunikation, jf. bemærkningerne til § 4, nr. 9.

Undtagelsen er indsat, fordi alle antenneanlæg, der leverer bredbåndstilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbit/s, vil være omfattet af anvendelsesområdet, uanset om antenneanlægget drives af grundejerforeninger, boligforeninger, privatpersoner eller frivillige. Det er karakteristisk for private brugerdrevne antenneanlæg, at der ikke består en pligt til at tilslutte og forsyne andre brugere end de brugere, der ejer antenneanlægget og driver dette.

Hastigheden på digitale netværk har udviklet sig, siden loven blev ændret i 2017, så alle antenneanlæg leverer en hastighed, der er højere end 30 Mbit/s. Det har i praksis betydet, at alle antenneanlæg i dag er omfattet. Det er derfor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets vurdering, at udmøntningen af klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse skal ændres, så den vil afspejle nutidens forhold.

Efter *stk. 5* kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, at brugerdrevne antenneanlæg, der opfylder visse betingelser, kan undtages fra LER-lovens anvendelsesområde.

Undtagelsen skal fortsat være gældende for private bru-

gerdrevne antenneanlæg. Disse er som regel etableret på private ejendomme, men kan tillige være nedgravet i offentlige vejarealer, ligesom der kan tilsluttes en eller flere naboejendomme. Anlæggene drives ofte af frivillige kræfter, f.eks. af den eller de personer, der har etableret antenneanlægget.

Klima-, energi- og forsyningsministeren forventer, at der ved en kommende ændring af bekendtgørelsen skal ses på, om kriteriet for undtagelsen er tidssvarende, eller om der er behov for justering af kriterierne.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte andre betingelser i stedet for antal brugere, men det er forventningen at kun helt små brugerdrevne anlæg vil blive undtaget, hvad enten der ses på, hvor mange brugere det brugerdrevne antenneanlæg har, eller om der ses på en indtægt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Den foreslåede § 3 indeholder en række undtagelser til LER-lovens anvendelsesområde for ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelsesinteresser. Disse ledninger vil oftest være ejet af offentlige myndigheder.

Efter gældende ret er ledninger ejet af Forsvaret og ledninger beliggende på ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over, ikke omfattet af LER-loven. De ejendomme, som Forsvaret har rådighed over, omfatter både ejendomme ejet af Forsvaret og ejendomme, som lejes af Forsvaret. Ledninger, som Forsvarsministeriet har rådighed over, omfatter både ledninger ejet af Forsvaret og ledninger, som f.eks. ligger på ejendomme, som Forsvaret har lejet.

Gældende ret skal beskytte Forsvarets ledninger, fordi der kan knytte sig sikkerhedsmæssige hensyn til ledningerne. Med offentlige beskyttelseshensyn forstås ledninger, der er vigtige for national sikkerhed eller lignende, f.eks. større olietransmissionsledninger eller kommunikationsledninger, og derfor skal beskyttes mod offentlighedens kendskab til placeringen. Bestemmelsen betyder, at udgangspunktet er, at ingen ledningsejer skal indberette oplysninger til Ledningsejerregistret om de ledninger, der er beliggende på ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over, og at Forsvaret ikke skal indberette oplysninger om deres ledninger, uanset hvor i Danmark ledningerne er beliggende.

En graveaktør, som skal udføre et gravearbejde på et areal, som er ejet af Forsvaret, skal således indhente ledningsoplysninger direkte hos Forsvaret. En graveaktør kan også støde på Forsvarets ledninger på arealer uden for Forsvarets ejendomme uden at have fået oplysninger om, at Forsvaret ejer ledninger i graveområdet, fordi oplysninger om ledningens tilstedeværelse på arealet er omfattet af offentlige beskyttelseshensyn.

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret uændret. Beskyttelseshensynet i forhold til Forsvarets ledninger og ledninger beliggende på ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over, har ikke ændret sig. Bestemmelsen foreslås derfor videreført.

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte særlige regler for ledninger ejet af forsvaret og for registrering af ledningsejeroplysninger om ledninger og ejendomme, som Forsvarsministeriet har rådighed over.

Bestemmelsen er en undtagelse til hovedreglen om, at forsvarets ledninger og ledninger, som forsvaret har rådighed over, ikke er omfattet af loven. Bestemmelsen giver mulighed for en registrering af ledningsejere, når ledningerne ikke er underlagt offentlige beskyttelseshensyn.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har udmøntet bemyndigelsen i § 3, stk. 2 og 3, i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at ledningsejere, som ejer ledninger, der er beliggende på ejendomme, som Forsvaret har rådighed over, eller ledninger, som Forsvaret har lejet, skal indberette oplysninger om ledningsejeren og udlevere ledningsoplysninger, medmindre offentlige beskyttelseshensyn taler imod en sådan indberetning.

Bemyndigelsen er endvidere benyttet i § 3, stk. 4, i LER-bekendtgørelsen, så forsvarsministeren kan påbyde ledningsejere at undlade indberetning efter stk. 2 eller stk. 3 eller at slette allerede indberettede oplysninger, hvis offentlige beskyttelseshensyn taler herfor.

Bestemmelsen skal sikre, at Forsvarsministeriet kan få slettet en registrering i Ledningsejerregistret, hvis det er nødvendigt at beskytte en ledning mod offentlighedens kendskab.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fastsætter regler om ledninger ejet af Forsvaret og for registrering af de i § 5 nævnte oplysninger for ledninger og ejendomme, som Forsvaret har rådighed over.

Den foreslåede bestemmelse præciseres, så der henvises til § 5, stk. 2, om de oplysninger en ledningsejer skal registrere i Ledningsejerregistret frem for som efter gældende ret at kalde disse oplysninger for ledningsejeroplysninger. Begrebet ledningsejeroplysninger anvendes alene i denne bestemmelse, hvorfor det giver mening, at der i stedet henvises til den bestemmelse, hvor kravene til registreringen i Ledningsejerregistret fastsættes. Ordet "særlige" er endvidere ophævet, da ordet ikke er nødvendigt. Ændringen har ingen praktisk betydning.

Den foreslåede bestemmelse er endvidere ændret, så klima-, energi- og forsyningsministeren vil skulle fastsætte regler om ledninger, der er omfattet af bestemmelsen. Efter gældende ret kan ministeren fastsætte regler.

Ændringen indebærer, at ministeren skal fastsætte regler efter forhandling. Baggrunden for ændringen er, at der er behov for, at der fastsættes regler, så ledningsejere kan registrere oplysninger, når der ikke knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Med det foreslåede *stk. 3* indsættes en ny bestemmelse,

hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fastsætter regler for stikledninger, som fører til ejendomme, som Forsvaret ejer eller har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Bestemmelsens formål er at give klima-, energi- og forsyningsministeren en bemyndigelse til efter forhandling med forsvarsministeren at fastsætte særlige regler for stikledninger, der fører ind til ejendomme, som Forsvaret ejer eller har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til stikledningen. Det kan f.eks. være, hvis der leveres elektronisk kommunikation til Forsvaret, og ledningsoplysninger knyttet til disse ledninger af sikkerhedshensyn ikke kan være offentlig tilgængelige. Ministeren kan fastsætte regler om, at Forsvaret kan påbyde ledningsejeren at undlade at registrere et interesseområde, eller at ledningsejeren skal gøre sit interesseområdet så stort, at en graveaktør ikke umiddelbart kan regne ud, hvor ledningen ligger ved at forespørge efter ledningsoplysninger. Der kan endvidere fastsættes regler om, at ledningsejeren skal udlevere ledningsoplysningerne på en bestemt måde.

Bestemmelsen foreslås indsat, fordi stikledningen, der fører forsyningen ind på ejendomme, som Forsvaret ejer eller har rådighed over, kan afsløre, hvor Forsvarets ledning ligger placeret. Efter stk. 2 kan Forsvaret undlade at registrere ledningerne, der ligger på Forsvarets ejendom, men ikke stikledningen, hvis den ejes af forsyningselskabet. Bestemmelsen skal derfor sikre, at ledningen kan beskyttes. Ejer Forsvaret ledningen, vil den være omfattet af § 3, stk. 1.

Efter gældende ret i LER-lovens § 4, stk. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med vedkommende minister fastsætte regler for registrering af de i § 5, stk. 1, nævnte oplysninger for ledninger, som vedkommende ministerium har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Bemyndigelsen sikrer, at ledninger, som ministerier har rådighed over, kan beskyttes, hvis der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen. Som udgangspunktet skal ministerier registrere sig som ledningsejer for de ledninger de ejer, som falder ind under anvendelsesområdet, men kan undlade at gøre det for evt. ledninger, der skal beskyttes mod offentlighedens kendskab på grund af offentlige beskyttelseshensyn. Reglerne gælder både for ledninger, som ministerierne ejer, og ledninger, som de har rådighed over på anden vis, f.eks. ledninger, der ligger på ministeriernes ejendomme og som f.eks. fører strøm eller kommunikation til Rigspolitiets ejendomme.

Med vedkommende minister forstås alle andre ministre end den i stk. 1 og 2 nævnte minister (forsvarsministeren). Når der skal forhandles om fastsættelse af regler efter stk. 3, vil det i praksis være de ministre, der har rådighed over ledninger, der vil blive involveret i fastsættelsen af regler, hvis der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til deres ledninger. Pt. anvender Justitsministeriet (Rigspolitiet) undtagelsesmuligheden.

Bestemmelsen opremser ikke enkelte ministerier, men

bruger i stedet termen vedkommende ministerium. Der kan være andre ministerier end de ministerier, der i dag er undtaget, som har rådighed over ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn. Der bør derfor være ens vilkår for sådanne ledninger, så der kan fastsættes særlige regler for disse ledninger, eller de evt. kan undtages fra lovens anvendelsesområde, hvis det bliver nødvendigt.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 4 i LER-bekendtgørelsen, hvorefter ministerierne kan påbyde ledningsejere at undlade indberetning for en ledning, hvis der for ledningen gælder offentlige beskyttelseshensyn. I særlige tilfælde kan ministeren anmode Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet om at slette oplysninger, der er indberettet til Ledningsejerregistret, hvis der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen, f.eks. hvis ledningsejeren ikke reagerer på et påbud. Ledningsejeren skal have besked samtidig med, at ministeriet henvender sig til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Efter det foreslåede *stk. 4* videreføres gældende ret. Bestemmelsen er ligesom stk. 2 præciseret, så der i stedet for at anvende begrebet ledningsejeroplysninger henvises til § 5, stk. 2, om, hvilke oplysninger der skal registreres i Ledningsejerregistret. Bestemmelsen foreslås videreført, fordi der stadig er behov for at kunne beskytte visse ministeriers ledninger, f.eks. Rigspolitiets ledninger.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Efter gældende ret i LER-lovens § 4, stk. 4, kan klima-, energi-, forsyningsministeren efter forhandling med kommuner og regioner, fastsætte regler for registrering af ledningsoplysninger om ledninger, som de har rådighed over, når der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen.

Udgangspunktet er, at kommuner og regioner skal registrere sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret, hvis de ejer ledninger, der falder ind under anvendelsesområdet, medmindre der for en eller flere ledninger knytter sig offentlige beskyttelseshensyn, der betyder, at ledningen ikke må komme til offentlighedens kendskab. Reglerne gælder både for ledninger, som kommuner eller regioner ejer, og ledninger, som de har rådighed over på anden vis, f.eks. ledninger, der ligger på regionernes ejendomme og som f.eks. fører strøm eller kommunikation til hospitaler.

Ledninger, hvortil der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn, kan f.eks. være ledninger, der leverer strøm eller kommunikation til hospitaler. Med bestemmelsen kan kommuner og regioner beskytte disse ledninger, hvis det er nødvendigt, at ledningen ikke er registreret med interesseområde i Ledningsejerregistret. For tiden er det kun regionerne, der er omfattet af bestemmelser fastsat i medfør af bemyndigelsen.

Bemyndigelsen er udmøntet i § 4 i LER-bekendtgørelsen med senere ændringer, hvorefter regionerne kan påbyde ledningsejere at undlade indberetning for en ledning, hvis der for ledningen gælder offentlige beskyttelseshensyn. I særlige tilfælde kan regionerne anmode Klima-, Energi- og

Forsyningsministeriet om at slette oplysninger, der er indberettet til Ledningsejerregistret, hvis der knytter sig offentlige beskyttelseshensyn til ledningen, f.eks. hvis ledningsejeren ikke reagerer på et påbud. Ledningsejeren skal have besked samtidig med, at regionerne henvender sig til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Med det foreslåede *stk. 5* videreføres gældende ret. Bestemmelsen er ligesom *stk. 2* præciseret, så der i stedet for at anvende begrebet ledningsejeroplysninger henvises til § 5, *stk. 2*, om, hvilke oplysninger der skal registreres i Ledningsejerregistret. Bestemmelsen foreslås videreført, fordi der stadig er behov for at kunne beskytte visse af kommunernes og regionernes ledninger.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.1. og 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

I § 4 defineres en række centrale begreber i lov om Ledningsejerregistret.

Med bestemmelsens *nr. 1* defineres forsyningsnet som et ledningsnet, som primært har til formål at indvinde, behandle eller levere en forsyning til en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning eller aflede en forsyning fra en ubestemt kreds af brugere af en bestemt forsyning.

Bestemmelsen er ny og er indsat for at gøre det lettere for ledningsejere at vurdere, om deres ledninger er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Efter gældende ret er en ledningsejer omfattet af lovens anvendelsesområde, hvis en ledning indgår i et kollektivt net. Det er imidlertid ikke entydigt, hvad et kollektivt net er, da opfattelsen af, hvad begrebet omfatter, har udviklet sig i forskellige retninger i forskellige love.

Med lovforslaget foreslås kollektivt net erstattet af begrebet forsyningsnet. Formålet med den nye definition er at gøre det entydigt, hvilke ledninger og dermed ledningsejere der er omfattet af lovens anvendelsesområde. De ledninger, der før var omfattet, fordi de indgår i et kollektivt net, vil nu være omfattet, fordi de indgår i et forsyningsnet. Det er med ændringen ikke meningen, at flere eller færre skal være omfattet af anvendelsesområdet, men at det skal være lettere at kunne se sig selv som forsyning og derved vurdere, om ledningen er omfattet.

Forsyningsnet er en betegnelse, der dækker to situationer. I almen tale er forsyningsnet et overordnet begreb for den samlede forsyning i Danmark og kan bestå af indvinding, transmission og distribution eller kombinationer af disse. Et forsyningsnet kan ligeledes betragtes som et ledningsnet, der har til formål at levere forsyningen direkte til brugeren af en bestemt forsyning, f.eks. elektronisk kommunikationsnet, eller aflede en forsyning fra en aftager, f.eks. spildevand fra en virksomhed eller privatperson. Loven omfatter begge dele af forståelsen.

Et overordnet forsyningsnet vil indeholde en, flere eller alle dele af indvindings-, transmissions- og distributionsnet:

- Et indvindingsnet er en ledning, der leder en forsyning fra indvindingsområdet, f.eks. gas eller vindenergi, og fører den en del af vejen mod den endelige aftager, f.eks. en husstand, eller en ledning, der bortleder regnvand eller spildevand fra brugeren af en bestemt forsyning.
- Et transmissionsnet er en ledning, der fører en forsyning over større afstande, ofte med højere tryk, temperatur eller spænding, f.eks. el, gennem Danmark, før forsyningen bliver ført videre i et distributionsnet til den endelige aftager.
- Et distributionsnet er et net, der fører forsyningen den sidste vej fra indvindings- eller transmissionsnettet til brugeren af en bestemt forsyning, f.eks. en privatperson. Forsyningen, der leveres til en aftager fra et indvindings- eller transmissionsnet, kan blandt andet være gas, olie eller el.

Et forsyningsnet kan, udover at beskrive den samlede forsyning i Danmark, endvidere betragtes som et selvstændigt ledningsnet, som leverer eller aftager en forsyning, ofte over forholdsvis korte afstande. Et forsyningsnet kan f.eks. være vand eller elektronisk kommunikation herunder tele og data, der leveres til brugeren af en bestemt forsyning, eller spildevand, der afledes fra brugeren af en bestemt forsyning.

Forsyningsnet i denne lovs forstand omfatter både et overordnet forsyningsnet og det selvstændige ledningsnet.

Med bestemmelsens *nr. 2* defineres forsyningssselskab som et selskab, som ejer et forsyningsnet, der leverer en forsyning til eller afleder en forsyning fra en bruger af en bestemt forsyning, eller ejer hele eller dele af et indvindings-, transmissionsnet- eller distributionsnet.

Den foreslåede bestemmelse er ny og er indsat for at definere, hvad et forsyningssselskab er.

Med bestemmelsens *nr. 3* defineres føringsrør som rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger.

Efter gældende ret er et føringsrør et rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger. Føringsrør kan både være tomme eller allerede optaget af en eller flere ledninger. Føringsrør dækker bredt og kan både være rør født som trækrør eller f.eks. kloakrør, hvori der kan føres andre ledninger eller fiberledninger med ledig kapacitet.

Gældende ret videreføres.

Med bestemmelsens *nr. 4* defineres gravearbejde som enhver form for fysisk arbejde, som kan beskadige ledninger med tilhørende anlæg nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, herunder eksempelvis gravning med maskiner, skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd.

Definitionen er en ny bestemmelse, selv om gravearbejdet har været defineret på denne måde siden hovedloven fra 2004. Definitionen har imidlertid kun stået i bemærkningerne til lovforslaget til hovedloven.

Definitionen foreslås derfor indsat i definitionerne i loven, da begrebet gravearbejde er helt centralt for loven, fordi

begrebet har betydning for, hvornår en graveaktør skal forespørge om ledningsoplysninger.

Med bestemmelsens *nr. 5* defineres graveområde som det område, hvori der påtænkes gravet.

Efter gældende ret er graveområdet det afgrænsede område, hvori der påtænkes gravet. En graveforespørgsel indgår som planlægningsværktøj forud for gravearbejdet. Et graveområde kan derfor dække over et større område end det, der graves i, men aldrig over et mindre område.

Gældende ret videreføres uændret.

Med bestemmelsens *nr. 6* defineres interesseområde som et geografisk afgrænset område, som omfatter den pågældende ledningsejers ledninger, som er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden.

Efter gældende ret er et interesseområde det geografiske område, som ledningsejerens ledninger er beliggende i. Et interesseområde kan være for en, flere eller alle ledningsejerens ledninger, og ledningsejeren kan vælge, om interesseområdet skal være ledningsnært eller dække et større område, der omfatter flere eller alle ledningsejerens ledninger. Det samme interesseområde kan også dække flere forsyningsstyper.

Efter gældende ret skal ledningsejeren fastlægge interesseområdet i en afstand af mindst en meter fra ledningen på begge sider af denne, dog således at hvis usikkerheden for en lednings placering overstiger 1 meter, skal den større usikkerhed tillægges interesseområdet på begge sider af ledningen.

Gældende ret videreføres, dog med den ændring, at interesseområdet er et geografisk afgrænset område, som omfatter den pågældende ledningsejers ledninger, som er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen. Definitionen af interesseområdet udvides dermed til også at omfatte den danske kontinentalsokkel, fordi lovens anvendelsesområde udvides.

Definitionen indeholder ikke længere kravet om, hvordan ledningsejeren skal fastlægge interesseområdet, fordi pligten ikke hører hjemme i en definition. Denne del af gældende ret er flyttet til § 5, stk. 3.

Med bestemmelsens *nr. 7* defineres ledning som kabler eller rør nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, som har til formål at transportere kommunikation, data, signaler eller energi af enhver art eller faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art.

Efter gældende ret omfattes enhver ledning, som har til formål at transportere signaler, energi og lignende, herunder såvel elektriske ledninger og kabler, lyslederkabler samt alle typer af rør, der leder eller afleder faste, flydende eller luftformige stoffer af enhver art. Ledninger omfatter både forsyningsrør og -ledninger, samt ledningsanlæg, som er en del af ledningen for så vidt angår de dele af anlægget, som er en betydelig komponent. Med betydelig komponent menes dele af ledningsnettet, der er vigtige for ledningens funktion, drift

og vedligeholdelse, og som ledningsejeren ønsker at sikre mod beskadigelse under gravearbejder.

Gældende ret videreføres. Dog ophæves den del af definitionen, der bestemmer, at til ledningen regnes de dele af ledningsanlæg, som er betydelige komponenter. Denne del af definitionen foreslås ophævet, da ledningsejere med den nye § 6, stk. 1, nr. 1 eller nr. 3 har mulighed for at registrere komponenter. Se bemærkningerne til § 6, stk. 1, nr. 1 og nr. 3.

Med bestemmelsens *nr. 8* defineres ledningsejer som den, der ejer en ledning omfattet af nr. 7.

Efter gældende ret er ejeren af en ledning typisk den, der har ladet ledningen anlægge og vil normalt også være den, der har ansvaret for at drifte og vedligeholde ledningen. Brugere af forsyningen, der ledes i ledningen, er dermed ikke omfattet af LER-loven og har ingen indberetningspligt.

Gældende ret videreføres uændret.

Med bestemmelsens *nr. 9* defineres privatejet digital infrastruktur som privatejet infrastruktur, der leverer elektronisk kommunikation til en bestemt kreds af brugere.

Digital infrastruktur skal i denne lov forstås smalt og omfatter kun privatejet infrastruktur. Definitionen omfatter f.eks. privatejede antenneforeninger. Privatejede betyder i denne sammenhæng, at det er brugerdrevet, eller at det er et lille antenneanlæg, der kun leverer til en bestemt kreds af brugere, f.eks. lejere i et boligselskab, som selv leverer f.eks. kabeltv og internet til lejerne. Definitionen omfatter kun antenneanlæg, der leverer internet til en bestemt kreds af brugere. Antenneanlæg, som leverer til en ubestemt kreds af brugere, vil falde ind under nr. 1 og dermed være et forsyningssselskab, der ejer et forsyningsnet.

Den gældende definition af højhastighedsnet er taget fra lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. I § 9 e, stk. 2, nr. 3, defineres højhastighedsnet til elektronisk kommunikation som et elektronisk kommunikationsnet, som kan levere bredbåndstilslutning med en hastighed på mindst 30 Mbit/s. Det er derfor efter gældende ret kun antenneanlæg, der kan levere en hastighed på mindst 30 Mbit/s., som vil være omfattet af bestemmelsen.

I dag kan alle antenneanlæg levere mere end 30 Mbit/s. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at det ikke længere er relevant at anvende en hastighedsangivelse som kriterium for, om et antenneanlæg er omfattet af bestemmelsen. Bestemmelsen ændres derfor, så en privatejet infrastruktur er omfattet af bestemmelsen, når der leveres elektronisk kommunikation til en bestemt kreds af brugere.

Med bestemt kreds af brugere forstås, at den, der forsyner brugere, ikke er forpligtet til at levere til alle de brugere, der måtte ønske at anvende den elektroniske kommunikation. Undtagelsen i § 2, stk. 5, vil som følge af, at alle antenneanlæg er omfattet af § 1, stk. 1, nr. 5, derfor få større betydning, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 5.

Med det foreslåede *nr. 10* indsættes en ny definition af privatperson. Privatperson defineres som en fysisk person, som i ikke erhvervsmæssig sammenhæng, ejer en ledning eller udfører eller planlægger at udføre et gravearbejde på egen ejendom.

Der har længe været tvivl om, hvem der skal betragtes som en privatperson i lovens forstand. F.eks. har der været tvivl om, hvorvidt en grundejerforening er en privatperson.

En privatperson vil med den nye definition være den enkelte ejer af en ejendom, men f.eks. ikke en grundejerforening eller boligforening. En grundejerforening eller boligforening vil i stedet skulle sidestilles med landbrug, gartnerier eller virksomheder.

Med bestemmelsens *nr. 11* defineres stikledning som den sidste del af et forsyningsnet, som tilslutter en eller flere brugere af en bestemt forsyning til det pågældende net.

Efter gældende ret er en stikledning en ledning, der tilslutter en eller flere brugere til et kollektivt net. Hvis stikledningen tilslutter flere slutbrugere, benævnes den ofte som en fælles stikledning.

En fælles stikledning vil f.eks. være ejet af boligforeninger, f.eks. hvor en boligforening ejer flere bygninger, hvor stikledningen forgrener sig og har endepunkt ved de enkelte bygninger og denne forgrening ikke ejes af forsyningsselskabet.

Flere og flere grundejerforeninger får overdraget ledninger som en del af vejens tilbehør i forbindelse med kommunernes omlægning af kommunale veje til private fællesveje, eller hvor et forsyningsselskab overdrager en ledning, der indgår i et kollektivt net, til en grundejerforening. Disse ledninger vil typisk anses som en fælles stikledning.

Gældende ret videreføres i definitionen, dog med den ændring, at stikledningen ikke længere tilslutter brugeren af en bestemt forsyning til et kollektivt net, men i stedet til et forsyningsnet, så en stikledning er en ledning, der tilslutter en eller flere brugere af en bestemt forsyning til et forsyningsnet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

Den foreslåede § 5 er en videreførelse af gældende ret om registrering af ledningsejere i Ledningsejerregistret.

Efter gældende ret har enhver ledningsejer, som er omfattet af loven pligt til at indberette

- 1) ledningsejerens navn og evt. CVR-nummer,
- 2) ledningsejerens adresse, elektroniske postkasse og telefonnummer,
- 3) ledningsejerens interesseområde samt
- 4) forsyningens art.

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret om, at en ledningsejer, som er omfattet af § 2, har pligt til at indberette oplysningerne efter *stk. 2* til Ledningsejerregistret.

Indberetningen skal sikre, at graveaktører og andre kan komme i kontakt med de ledningsejere, der er omfattet af

lovens anvendelsesområde, og dermed let kan få udleveret ledningsoplysninger om disse ledninger.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres gældende ret om, at ledningsejeren til Ledningsejerregistret skal indberette oplysninger om

- 1) ledningsejerens navn og eventuelt CVR-nummer,
- 2) ledningsejerens kontaktoplysninger,
- 3) ledningsejerens interesseområde, og
- 4) forsyningens art.

De indberettede oplysninger er kontaktoplysninger, som skal anvendes, når en graveaktør eller andre efter en forespørgsel i Ledningsejerregistret skal kontakte den pågældende ledningsejer med henblik på spørgsmål til de udleverede ledningsoplysninger, anmodning om påvisning eller til kontakt i tilfælde af graveskade. Hvis en ledningsejer opererer i forskellige regioner, kan det være relevant at have flere interesseområder, f.eks. hvis der er forskellige kontaktpersoner.

Indberetning af interesseområde samt registrering af ledningsejer skal ske digitalt via de af Ledningsejerregistrets udstillede selvbetjeningsløsninger eller webservices og krav til digital identifikation skal imødekommes med henblik på sikkerhed og logning i systemet. Ledningsejer kan lade en tjenesteyder varetage indberetning af interesseområdet.

Stk. 2, nr. 1, er en videreførelse af gældende ret om, at en ledningsejer skal indberette navn og eventuelt CVR-nummer til Ledningsejerregistret.

Stk. 2, nr. 2, foreslås ændres, så der står kontaktoplysninger, da kontaktoplysninger kan ændre sig i takt med den digitale udvikling.

Klima-, energi- og forsyningsministeren får som følge af ændringen af *nr. 2* med det foreslåede *stk. 7* en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvilke kontaktoplysninger der skal indberettes. På denne måde kan kontaktoplysningerne ændres på en smidig måde, når der bliver behov for det.

Det forventes, at der vil blive fastsat regler om, at ledningsejere skal indberette adresse, elektronisk postadresse (e-mailadresse) og telefonnummer, ligesom de skal indberette disse oplysninger efter gældende ret.

Med det foreslåede *nr. 3* videreføres gældende ret i § 7, *stk. 1, nr. 3*, om at ledningsejeren skal indberette oplysninger om interesseområdet.

Efter *nr. 4*, skal ledningsejeren angive forsyningens art. Ledningsejer kan have ledninger, der udover at føre en forsyning også er et føringsrør. Ledningsejer kan i dette tilfælde registrere den forsyningstype med forrang frem for føringsrør, f.eks. spildevand.

Omfanget af de oplysninger, der efter *stk. 2* skal indberettes, er søgt holdt på et minimum bl.a. for at gøre opdateringsopgaven lettere. Det er vigtigt, at oplysningerne er korrekte, fordi en ajourført kontaktadresse (herunder e-post adresse m.v.) er afgørende for, at ledningsejeren kan modtage en forespørgsel om ledningsoplysninger, og at en graveaktør kan rette henvendelse til ledningsejeren forud for et gravearbejde.

Efter gældende ret skal interesseområdet fastlægges i en afstand af mindst 1 meter fra ledningen på begge sider af denne. Overstiger usikkerheden af en lednings placering 1 meter, skal den større usikkerhed tillægges interesseområdet på begge sider af ledningen.

Interesseområdet bruges, når en graveaktør forespørger om ledningsoplysninger. Hvis forespørgslen rammer en ledningsejers interesseområder, skal ledningsejeren vurdere, om gravearbejdet skal ske i et område, hvor ledningsejeren har nedgravet ledninger, og udlevere ledningsoplysninger om disse ledninger for at undgå graveskader.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres gældende ret om, at interesseområdet skal fastlægges, så det dækker over ledningsoplysningernes eventuelle unøjagtigheder i forhold til ledningens placering. Den foreslåede formulering er enklere end den gældende formulering, men dækker over det samme. En ledningsejer skal vurdere, hvor tæt ledningsejeren ønsker at fastlægge interesseområdet omkring sine ledninger og stadig sikre, at ledningsejeren kan beskytte sine ledninger mod graveskader ved et nyt gravearbejde i det område, hvor ledningen er nedgravet. Interesseområdet skal fastlægges, så det som minimum dækker ledningsejers ledninger samt tager højde for eventuelle usikkerheder i ledningsoplysningernes nøjagtighed.

Interesseområdet defineres i § 4, nr. 6, som et geografisk afgrænset område, som omfatter den pågældende ledningsejers ledninger, som er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden.

Efter den gældende lovs § 7, stk. 2, skal en ledningsejer opdatere deres indberettede oplysninger, hvis ændringer i de faktiske forhold gør dette nødvendigt, eller hvis der konstateres fejl eller mangler, således at registrets oplysninger er korrekte.

Hvis der sker ændringer i interesseområdet, eksempelvis som følge af nyanlæg af ledninger, er det meget vigtigt, at disse ændringer indberettes hurtigt, så interesseområdet er så retvisende som muligt, og ledningsejer altid kan modtage relevante forespørgsler om ledningsoplysninger. En forsinket eller manglende opdatering på blot et par dage vil kunne medføre, at en ledningsejer ikke bliver spurgt, før et gravearbejde udføres, hvilket kan resultere i en bekostelig og alvorlig skade på en ledning.

Ledningsejer er derfor efter gældende ret forpligtet til at opdatere interesseområder, kontaktoplysninger og forsyningsart hurtigst muligt, efter der er sket ændringer i de faktiske forhold.

Ledningsejeren bærer det fulde ansvar for, at oplysningerne er indberettet korrekt og ajourført. Ledningsejerregistret er derfor ikke ansvarlig, hvis en ledningsejer ikke modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger, f.eks. fordi kontaktemailadressen er forældet. Indberetning til Ledningsejerregistret sker uden beregning.

Det foreslåede *stk. 4* videreføres. Ordlyden er forenklet, så *stk. 4* siger, at en ledningsejer, der konstaterer, at der er sket ændringer i ledningsejeren oplysninger, skal ajourføre oplysningerne. Den ændrede ordlyd ændrer ikke på, at det

er ledningsejeren fulde ansvar at sikre, at oplysningerne, som ledningsejeren har indberettet til Ledningsejerregistret, er korrekte, så graveaktøren og Ledningsejerregistret kan komme i kontakt med ledningsejeren.

Det foreslåede *stk. 5* er en videreførelse af gældende ret om, at enhver, der indberetter til Ledningsejerregistret, modtager en kvittering som dokumentation for, at der er foretaget en indberetning til registret.

Bestemmelsen foreslås flyttet til loven, så den står sammen med de andre bestemmelser om indberetning af oplysninger til Ledningsejerregistret.

Kvitteringen er ledningsejeren dokumentation for, at denne er registreret i Ledningsejerregistret og har indberettet kontaktoplysninger m.m. til Ledningsejerregistret, og ledningsejeren kan gennem kvitteringen kontrollere, at denne har fået indberettet de rigtige oplysninger. Kvitteringen kan samtidig være et bevis i sager om graveskader, hvis graveaktøren siger, at ledningsejeren ikke står som ledningsejer i området, hvor der er gravet.

Med det foreslåede *stk. 6* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter ledningsejeren skal indberette oplysninger efter *stk. 2* via den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Bestemmelsen foreslås indsat, fordi ledningsejere skal indberette deres kontaktoplysninger m.m. via selvbetjeningsløsningen eller webservices af hensyn til sikkerhed, sporbarhed og integritet af data. På den måde sikres f.eks., at uvedkommende personer ikke kan slette eller ændre en indberettet oplysning.

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om indberetningens omfang og form. Bemyndigelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at fastsætte, hvordan indberetningen skal foretages, men kan ikke afskære en ledningsejer fra at indberette oplysningerne på en anden måde.

Det foreslåede *stk. 6* betyder, at en ledningsejer altid skal indberette via den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.1.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 6

Med den foreslåede § 6 indsættes en ny bestemmelse i loven, der fastsætter, hvilke ledninger, infrastruktur m.m. en ledningsejer kan indberette interesseområde for og registrere sig som ledningsejer for i Ledningsejerregistret. Bestemmelsen fastsætter ikke krav om, at en ledningsejer skal registrere sig i Ledningsejerregistret, når ledningsejeren ejer en ledning eller andet, der er omfattet af bestemmelsen, men ledningsejeren kan frivilligt registrere sig i Ledningsejerregistret. Det har længe været praksis, at flere elementer end blot nedgravede ledninger kan registreres frivilligt i Ledningsejerregistret. Det er samtidig et tilbagevendende ønske fra flere af Ledningsejerregistrets brugere, at flere

elementer, der har betydning for planlægning og udførelse af gravearbejde, kan blive registreret i Ledningsejerregistret til gavn for både graveaktører og de ledningsejere, der ejer infrastruktur, som ikke er omfattet af anvendelsesområdet.

Det er dermed et krav for at kunne registrere ledninger i henhold til § 6, at ledningsejeren kun ejer ledninger, der ikke er omfattet af lovens anvendelsesområde. En ledningsejer, der ejer ledninger, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, kan også eje ledninger, der er omfattet af denne bestemmelse, og kan dermed registrere ledninger efter begge bestemmelser.

Med det foreslåede *stk. 1* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter en ledningsejer eller ejer af infrastruktur, der ikke er omfattet af LER-lovens anvendelsesområde, jf. § 2, frivilligt kan registrere oplysningerne i § 5, stk. 2, og udlevere ledningsoplysninger efter stk. 3 eller stk. 4.

En ledningsejer skal dermed efter den foreslåede bestemmelse registrere et interesseområde for ledningen og udlevere ledningsoplysninger om denne efter stk. 3 eller stk. 4.

Stk. 1 indeholder 3 numre, der fastsætter, hvad der kan registreres oplysninger om.

Det foreslåede *nr. 1* er nyt og giver ledningsejere mulighed for at registrere oplysningerne i § 5, stk. 2, for alle former for nedgravet infrastruktur.

Bestemmelsen har som konsekvens, at en ledningsejer kan registrere sig som ledningsejer og registrere interesseområde for disse infrastruktur- og ledningstyper.

Nedgravet infrastruktur skal ses bredt, og dækker mere end blot sammenhængende elementer eller ledninger. Nedgravet infrastruktur kan derfor være fikspunkter, jordankre, tunneller, underførte åløb el.lign.

Det foreslåede *nr. 2* er nyt og giver ledningsejere mulighed for at registrere oplysningerne i § 5, stk. 2, for anlæg til lokal afledning af regnvand (LAR-anlæg) og klimasikringsanlæg, som kan beskadiges ved gravearbejder i jorden.

Bestemmelsen betyder, at en ledningsejer kan registrere sig som ledningsejer og registrere interesseområde for disse infrastruktur og ledningstyper.

”LAR” står for lokal afledning af regnvand. LAR-anlæg er anlæg, der kan være meget forskelligartede, men har det til fælles, at det skal lede regnvand væk fra veje og befæstede arealer på den ene eller anden måde. LAR-anlæg kan både være nedgravet i jorden eller være placeret over jorden, f.eks. den asfalt, der er lagt på vejen eller render, der opsamler vand og leder det væk til et sted, hvor det kan sive ned i jorden.

Klimasikringsanlæg kan f.eks. være anlæg, der udelukkende håndterer spildevand (f.eks. almindelige fælleskloakerede systemer, separatkloakerede systemer, bassiner til opsamling af regnvand enten underjordisk eller overfladebassiner); anlæg, der tjener til håndtering af tag- og overfladevand og samtidig har anden funktion (f.eks. vejbede, veje med permeabel asfalt, rekreative arealer); eller anlæg, der ikke håndterer spildevand, men bidrager til spildevands-

selskabets håndtering af tag- og overfladevand (f.eks. vandløbsreguleringsprojekter).

Nogle LAR- og klimasikringsanlæg vil allerede være omfattet af lovens anvendelsesområde. Loven omfatter forsyningsledninger eller vejafvandingsledninger, og LAR- og klimasikringsanlæg kan være en del af disse ledningstyper.

De dele af LAR- og klimasikringsanlæg, der ikke er gravet ned i jorden, er som udgangspunkt ikke en del af gældende lovs anvendelsesområde, men ejere af disse anlæg gives med bestemmelsen mulighed for at registrere interesseområder for anlæggene. Ledningsejere får denne mulighed for at beskytte en større del af klimasikringsanlæg mod graveskader.

Det foreslåede *nr. 3* er nyt og giver ledningsejere mulighed for at registrere oplysningerne i § 5, stk. 2, for komponenter over jorden, som kan hjælpe med at lokalisere ledningens placering i jorden, eller hvis komponenten kan beskadiges ved et gravearbejde i jorden.

En komponent over jorden kan f.eks. være master, lade-standere, infoskilte, busstop og lignende.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse om, at oplysninger, der registreres efter stk. 1 eller regler fastsat i medfør af stk. 3, skal indberettes og ajourføres efter § 5, stk. 3 og 4 og indberettes efter § 5, stk. 6.

En ledningsejer, der ønsker at registrere en ledning, infrastruktur eller komponent efter stk. 1, vil skulle registrere sig i Ledningsejerregistret ved hjælp af selvbetjeningsløsningen, hvis ledningsejeren ikke allerede er registreret. Ledningsejeren skal registrere de samme oplysninger som andre ledningsejere, dvs. kontaktoplysninger, interesseområde og forsyningsart, og ledningsejeren skal ajourføre oplysningerne, så de til enhver tid er korrekte.

Med det foreslåede *stk. 3* indsættes en ny bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejere eller ejere af infrastruktur kan registrere oplysningerne nævnt i § 5, stk. 2, om andre ledninger, der ikke er omfattet af § 2.

Bestemmelsen foreslås indsat, fordi Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har modtaget henvendelser om, hvorvidt der kan udleveres ledningsoplysninger om luftledninger gennem Ledningsejerregistret. Luftledninger er synlige i landskabet, men det sker alligevel, at graveaktører ikke tager luftledningerne med i deres planlægning af gravearbejder. Derved kan ledningerne beskadiges eller beliggenheden af luftledningerne kan påvirke, at graveaktør må genplanlægge sit gravearbejde. Det foreslås derfor, at ministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejere kan udlevere oplysninger om f.eks. luftledninger gennem Ledningsejerregistret. Det vil være frivilligt for ledningsejere, om de vil udlevere ledningsoplysninger om ledningerne.

Bemyndigelsen vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om, at ledningsejere kan registrere oplysninger om andre ledninger, der ikke er omfattet af LER-lovens § 2 eller § 6, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 7

§§ 7-9 er en videreførelse af den gældende § 9 om forespørgsel om ledningsoplysninger. Bestemmelsen er opdelt på en ny måde, hvor § 7 fastsætter, hvem der er forpligtet til at forespørge om ledningsoplysninger, § 8 fastsætter bestemmelser om, hvordan der skal forespørges, og § 9 fastsætter de mere tekniske regler om identifikation m.m.

Den foreslåede § 7 er en videreførelse af gældende ret fra LER-loven og LER-bekendtgørelsen.

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret i § 9, stk. 1 og stk. 7, og § 10, stk. 1, nr. 3, om, at en graveaktør skal forespørge om de nødvendige ledningsoplysninger, inden gravearbejdet påbegyndes, og at en graveaktør kan forespørge om ledningsoplysninger til ethvert andet lovligt formål.

En graveaktør er enhver, der udfører et gravearbejde. Det vil primært være professionelle graveaktører, der forpligtes til at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, idet privatpersoner som udgangspunkt vil være omfattet af undtagelsen i § 7, stk. 2.

Gravearbejde er defineret i § 4, nr. 6, som enhver form for fysisk arbejde, som kan beskadige ledninger med tilhørende anlæg nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden, herunder eksempelvis gravning med maskiner, skydning af ledninger gennem jorden, boring af huller, grubning eller nedramning af rør, pæle, pløkker eller spyd, se bemærkningerne til § 4, nr. 6.

Almindelig jordbearbejdning, f.eks. pløjning af mark, og overfladiske jordarbejder, som afhøvling af græs eller afskrabning af overfladebelægning, er oftest omfattet af undtagelsesbestemmelserne i stk. 2 og 3.

En graveaktør eller enhver anden kan forespørge om ledningsoplysninger til ethvert lovligt formål. Lovlige formål vil bl.a. være til brug for planlægning af gravearbejder, til brug for selve gravearbejdet eller andre lovlige formål som f.eks. byggesager, statistik, projektering, retssager, myndighedsopgaver osv. Det vil derimod ikke være et lovligt formål at forespørge om ledningsoplysninger til brug for planlægning af en kriminel handling, f.eks. terror, eller for at kortlægge en konkurrents ledningsnet, eller indsamle oplysninger om ledningsnet og derefter udstille disse oplysninger i anden sammenhæng.

En ledningsejer kan afslå at udlevere ledningsoplysninger af sikkerhedsmæssige hensyn. En ledningsejer vil typisk afslå af sikkerhedsmæssige hensyn, hvis ledningsejeren vurderer, at forespørgslen ikke har et lovligt formål. Modtager en ledningsejer en forespørgsel om ledningsoplysninger, som efter ledningsejerens vurdering ikke har et lovligt formål, bør ledningsejeren tage kontakt til graveaktøren for at spørge ind til forespørgslen. Ledningsejeren kan forud for henvendelsen til graveaktøren afslå forespørgslen og give en vurdering af, hvorfor forespørgslen efter ledningsejerens mening er ulovlig og med hvilken begrundelse.

I *stk. 2* foreslås, at en graveaktør, som graver på egen ejendom, ikke skal forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, hvis

- 1) graveaktøren har kendskab til ledningernes placering på egen ejendom, eller
- 2) graveaktøren ikke skal grave dybere end 40 cm under terræn.

Med forslaget overføres undtagelsen fra § 11, stk. 2, nr. 1, i LER-bekendtgørelsen til lovforslaget. Baggrunden er, at undtagelsen er så indarbejdet i praksis, at den ikke forventes at skulle ændres igen og derfor bør stå i loven i stedet for bekendtgørelsen.

Med de foreslåede *nr. 1* og *nr. 2* undtages almindelig jordbearbejdning som pløjning og afrensning af overflade på egen ejendom fra pligten til at forespørges om ledningsoplysninger. Det kan f.eks. være markarbejde eller havearbejde.

I *stk. 3* foreslås, at en graveaktør, der f.eks. skal udføre et gravearbejde for en landmand, kan undlade at forespørge om ledningsoplysninger, hvis

- 1) graveaktøren har kendskab til ledningernes placering på arealet, eller
- 2) graveaktøren ikke skal grave dybere end 40 cm under terræn.

Med forslaget overføres undtagelsen fra § 11, stk. 2, nr. 2, i LER-bekendtgørelsen til lovforslaget. Baggrunden er, at undtagelsen er så indarbejdet i praksis, at den ikke forventes at skulle ændres igen og derfor bør stå i loven i stedet for bekendtgørelsen.

Bestemmelsen betyder, at en landmand, der selv ville kunne pløje sin mark, også kan entrere med en graveaktør om at få pløjet sin mark uden at skulle forespørge om ledningsoplysninger.

Efter gældende ret i § 11, stk. 3, i LER-bekendtgørelsen om gravearbejde som led i udnyttelsen af en råstofudvinding, skal en graveaktør, der foretager gravearbejde som led i udnyttelsen af en råstofudvinding på et areal, der er udlagt til råstofefterforskning og råstofindvinding, kun forespørge om ledningsoplysninger ved første gravearbejde. Der skal forespørges for hele arealet, der er udlagt til formålet. Forespørgslen om ledningsoplysninger skal senest foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug til råstofindvinding.

Med det foreslåede *stk. 4* videreføres gældende ret, dog ændres ordlyden en smule. Ændringen skal præcisere, hvad der menes med, at man kan forespørge i etaper. Foretages gravearbejdet som led i udnyttelsen af en råstofudvinding på et areal, der er udlagt til råstofefterforskning og råstofindvinding, skal graveaktøren kun forespørge om ledningsoplysninger, inden arealet tages i brug. Der skal forespørges for hele arealet, der er udlagt til formålet. Foretages forespørgslen om ledningsoplysninger ikke for hele området ved første gravearbejde, skal forespørgslen senest foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug til råstofindvinding.

I § 11, stk. 4, i LER-bekendtgørelsen om, at ved gravear-

bejder på begravelsespladser, der ejes af graveaktøren selv, skal der kun forespørges om ledningsoplysninger ved første gravearbejde. Der skal spørges for hele arealet, der er udlagt til begravelsesplads. Forespørgslen skal senest foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug som begravelsesplads.

Det foreslåede *stk. 5* viderefører gældende ret, dog ændres ordlyden en smule. Ændringen skal præcisere, hvad der menes med, at man kan forespørge i etaper. Den foreslåede *stk. 5* har følgende ordlyd. Ved gravearbejder på begravelsespladser, der ejes af graveaktøren selv, skal der forespørges om ledningsoplysninger, inden arealet tages i brug. Der skal forespørges for hele arealet, der er udlagt til begravelsesplads. Foretages forespørgslen om ledningsoplysninger ikke for hele arealet, skal forespørgslen senest foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug som begravelsesplads.

Stk. 3 og 4 betyder, at gravearbejder i forbindelse med kirkegårde, råstofgravning på land, mv. kun er omfattet af forespørgselspligt første gang, sådanne arealer udlægges til dette formål. På samme måde undtages efterforskning og indvinding af råstoffer i havbunden, så der kun skal forespørges om ledningsoplysninger første gang, et sådant område udpeges. Allerede udpegede områder kræver derfor ikke forespørgsel, ligesom der ikke skal forespørges forud for gravning i et etableret indvindingsområde. Der skal således kun spørges første gang et sådant område tages i brug.

En graveaktør, der skal grave i forbindelse med råstofindvinding, skal forespørge om ledningsoplysninger for hele det område, der tages i brug til råstofudvinding, når tilladelsen til at udvinde råstof bliver påbegyndt. Graveaktøren behøver dog ikke forespørge om ledningsoplysninger på hele området, der er udlagt til råstofindvinding, når der forespørges første gang, men kan vælge at spørge, når en ny del af området tages i brug, f.eks. når et allerede udgravet område er ved at være tømt for råstoffer. På denne måde kan graveaktøren sikre sig, at graveaktøren har de nyeste informationer om området.

En graveaktør skal ligesom ved råstofindvinding forespørge om ledningsoplysninger ved etablering af begravelsespladsen. Graveaktøren skal forespørge for hele området, der er udlagt til begravelsesplads. Graveaktøren behøver dog ikke forespørge for hele området, når graveaktøren forespørger første gang. Forespørgslen kan i stedet foretages, når et nyt område af det udlagte areal tages i brug som begravelsesplads. Bestemmelsen skal sikre, at graveaktøren har de nyeste oplysninger, når graveaktøren begynder at anvende et nyt areal til begravelsesplads.

Efter den gældende lovs § 9, stk. 10, kan klima-, energi- og forsyningsministeren efter forhandling med transportministeren fastsætte regler om forespørgselspligten i forbindelse med uopsætteligt reparationsarbejde.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse er udmøntet i § 13 i LER-bekendtgørelsen. I § 13 er det fastsat i stk. 1, at graveaktøren skal orientere sig om mulige ledningsejere i graveområdet, før gravearbejdet sættes i

gang, hvis reparationsarbejdet ikke kan afvente, at ledningsoplysningerne er indhentet. Bestemmelsen er udmøntet efter forhandling med transportministeren.

Det defineres i § 13, stk. 2, hvad et uopsætteligt reparationsarbejde er. Et uopsætteligt reparationsarbejde er en pludselig opstået skade, der vil blive værre, hvis reparationsarbejdet skal afvente ledningsoplysningerne eller en skade, der kan forårsage et betydeligt ressourcetilspil, fare for menneskeliv eller gøre miljøproblemer unødigt værre, hvis skaden ikke udbedres straks.

En graveaktør, der gennemfører et uopsætteligt reparationsarbejde, skal snarest muligt efter reparationsarbejdet påbegyndelse, forespørge om ledningsoplysninger og oplyse, at reparationsarbejdet er gennemført. Bestemmelsen skal gøre det muligt for graveaktøren at gå i gang med arbejdet hurtigt, f.eks. fordi der siver gas ud fra en gasledning, der er blevet beskadiget.

Udmøntningen af bemyndigelsen indebærer, at graveaktøren ikke skal vente på, at alle ledningsoplysninger er gjort tilgængelige, hvis en pludselig opstået skade på en ledning skal repareres med det formål at forhindre unødigt ressourcepild og forhindre afledte skader. Et uopsætteligt gravearbejde er, når der er akut fare for liv eller betydeligt formuetab, f.eks. hvis en vandledning eller olieledning er gået i stykker, og der er udslip af vand eller olie. Et uopsætteligt gravearbejde kan endvidere være reparationsarbejder på vej, vejudstyr og ledninger i og over vejarealet, jf. bekendtgørelse om gravearbejder i offentlige veje og private fællesveje i byer og bymæssige områder.

Det foreslåede *stk. 6* viderefører gældende ret næsten uændret. Den eneste ændring er, at klima-, energi- og forsyningsministeren skal fastsætte regler om uopsætteligt reparationsarbejde. Efter gældende ret kan ministeren fastsætte regler.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Med det foreslåede *stk. 7* indsættes en ny bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsoplysningernes anvendelse, herunder hvad der er et lovligt formål.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsoplysningernes anvendelse, f.eks. at en graveaktør kun må anvende ledningsoplysningerne til gravearbejde eller som dokumentation for at have forespurgt om ledningsoplysninger i en periode, efter gravearbejdet er gennemført, i tilfælde af skader på ledningerne.

Klima-, energi- og forsyningsministeren vil endvidere kunne anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om, hvad der ikke er et lovligt formål, f.eks. hvis en virksomhed forespørger om ledningsoplysninger med det formål at kortlægge en konkurrents ledningsnet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3.1.1., 3.3.1.2. og 3.3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 8

Efter den gældende lovs § 9, stk. 1, skal en graveaktør

indhente oplysninger fra Ledningsejerregistret om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Når Ledningsejerregistret har modtaget ledningsoplysningerne fra ledningsejerne, gøres disse straks tilgængelige for graveaktøren. De nødvendige ledningsoplysninger skal være indhentet, inden gravearbejdet påbegyndes. Gravearbejdet skal tilrettelægges og udføres under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger. De modtagne ledningsoplysninger skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Graveaktøren skal indhente oplysninger om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet og kan dermed ikke nøjes med at spørge nogle strategiske steder i graveområdet.

Forespørgslen skal sikre, at graveaktøren har et oplyst grundlag for at kunne tage stilling til, hvor i graveområdet gravearbejdet skal udføres. Vurderer graveaktøren, at det vil være hensigtsmæssigt at flytte gravearbejdet til et område uden for graveområdet, skal graveaktøren forespørge om ledningsoplysninger i det nye graveområde.

Graveaktøren skal have indhentet de nødvendige ledningsoplysninger, før graveaktøren påbegynder gravearbejdet, for at kunne tilrettelægge arbejdet og tage hensyn til placering af ledninger. Det kan ofte være afgørende for placering af det endelige gravearbejde, at graveaktør kender placeringen af øvrige ledninger og kan tage hensyn til disse.

Det foreslåede *stk. 1* viderefører gældende ret. Bestemmelsen ændres dog, så det er graveaktører, der er omfattet af § 7, der skal forespørge om, hvilke ledninger der findes i hele graveområdet. Det betyder, at en graveaktør må vurdere, om graveaktøren er omfattet af hovedreglen i § 7, stk. 1, og derfor skal forespørge om de nødvendige ledningsoplysninger, eller om graveaktøren er omfattet af undtagelserne og derfor ikke behøver at forespørge.

Det foreslåede *stk. 2* viderefører den gældende lovs § 9, stk. 1, om, at graveaktøren skal tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de modtagne ledningsoplysninger, og at ledningsoplysningerne skal være tilgængelige på graveområdet, når der graves.

Efter gældende ret skal graveaktøren tage hensyn til ledningsoplysningerne, når graveaktøren planlægger og udfører gravearbejdet. Graveaktøren skal derfor have adgang til ledningsoplysningerne på graveområdet og benytte dem, når selve gravearbejdet udføres. Ledningsoplysningerne skal derfor være tilgængelige, hvor gravearbejdet udføres, så graveaktøren kan bedømme de modtagne ledningsoplysninger og tilrettelægge arbejdet i lyset af forholdene i graveområdet.

Ledningsejerregistret anbefaler graveaktørerne at anvende ledningsoplysningerne digitalt på graveområdet, fordi det vil give graveaktørerne de bedste muligheder for at udnytte de nye digitale formater af ledningsoplysningerne, f.eks. ved at de forskellige oplysninger og kortlag kan slås til og fra, og graveaktøren derfor kan studere ledningerne enkeltvis ude på graveområdet.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres den gældende lovs § 9, stk. 1, om, at Ledningsejerregistret gør ledningsoplysningerne tilgængelige for graveaktørerne, når Ledningsejer-

registret har modtaget ledningsoplysningerne fra ledningsejerne, jf. § 16, stk. 1. Ledningsoplysningerne er kommet frem til graveaktøren, når de er tilgængelige i den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Ledningsejerregistret viser oversigt over de registrerede ledningsejere, der er berørt af forespørgslen om ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret adviserer graveaktøren, når ledningsejere har svaret gennem Ledningsejerregistret, og viser hvilke ledningsejere der eventuelt mangler at svare.

Efter forslaget anses ledningsoplysningerne for at være kommet frem til graveaktøren, når de er tilgængelige i den digitale selvbetjeningsløsning, dvs. fra det tidspunkt, hvor graveaktøren har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af ledningsoplysningerne.

Efter gældende ret i § 9, stk. 2, må gravearbejdet ikke påbegyndes, før påvisningen har fundet sted, når ledningsejeren har meddelt, at ledningen skal påvises.

Bestemmelsen indebærer, at der ikke må graves, før påvisning er gennemført, selv om graveaktøren kan have modtaget de nødvendige ledningsoplysninger fra ledningsejer og derfor vil overholde reglen i stk. 1 om, at der ikke må graves, før de nødvendige ledningsoplysninger er tilgængelige for graveaktøren.

Det er vigtigt, at graveaktør overholder ledningsejerens ønske om at påvise ledningen eller ledningsejerens ønske om at være til stede ved udgravningen, specielt hvis der er tale om farlige ledninger.

Det foreslåede *stk. 4* viderefører gældende ret uændret. Bestemmelsen henviser til § 11, stk. 1, om påvisning. Bestemmelsen er stadig vigtig, fordi en graveaktør ellers vil kunne grave, når graveaktøren har modtaget ledningsoplysningerne, selv om ledningsejeren har skrevet, at der skal påvises, eller at ledningsejeren skal være til stede på graveområdet, når der graves.

Det foreslåede *stk. 5* viderefører uændret gældende ret i § 9, stk. 11 om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal være digitalt tilgængelige på graveområdet.

Bemyndigelsen tænkes udnyttet, hvis det viser sig ikke at være tiltrækkeligt at anvende ledningsplanerne i papirformat på gravestedet, f.eks. hvis antallet af graveskader stiger som følge af, at en graveaktør kun anvender en printet pdf-udgave af ledningsoplysningerne, og skaden kunne være undgået, hvis de sammenstillede digitale oplysninger var anvendt i stedet.

Med det foreslåede *stk. 6* indsættes en ny bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor stort et område en forespørgsel om ledningsoplysninger kan omfatte, og hvor mange polygoner en forespørgsel kan bestå af.

Bestemmelsen indsættes for at sikre Ledningsejerregistrets ydeevne og overskueligheden af ledningsoplysninger. Bemyndigelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed til at fastsætte en begrænsning på, hvor stort

et område en graveaktør kan forespørge på. Der kan endvidere fastsættes en begrænsning på antallet af polygoner, så der ved en forespørgsel om ledningsoplysninger f.eks. kun spørges på et areal.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3.1.1., 3.3.1.3. og 3.3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 9

Efter gældende ret skal en graveaktør forud for forespørgslen om ledningsoplysninger identificere sig og give oplysninger om gravearbejdet, herunder om den påtænkte geografiske udstrækning og graveperiode. Graveaktøren skal forespørge via den digitale selvbetjeningsløsning eller webservices, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Graveaktøren skal identificere sig via en elektronisk ID, så forespørgslen dokumenteres, og ledningsejeren kan se, hvem der forespørger om ledningsoplysninger.

Det foreslåede *stk. 1* viderefører gældende ret uændret. Ledningsejerregistret kan på denne måde sikre, at der altid er styr på, hvem der har adgang til systemet, og hvor der er forespurgt om ledningsoplysninger.

Efter gældende ret modtager enhver, der forespørger i Ledningsejerregistret, kvittering for forespørgslen.

Graveaktør modtager en kvittering, som dokumentation for, at der er forespurgt om ledningsoplysninger. Kvitteringen viser bl.a. dato for forespørgslen, den geografisk udbredelse af forespørgslen, og hvilke ledningsejere der er berørt af forespørgslen. Graveaktøren kan f.eks. anvende kvitteringen som bevis for, at der er forespurgt om ledningsoplysninger, hvis en ledningsejer opdager en skade på sin ledning og kræver erstatning.

Det foreslåede *stk. 2* viderefører gældende ret uændret. Graveaktøren kan anvende kvitteringen som bevis for, at denne har foretaget den lovpligtige forespørgsel og kan bevise, hvilket område denne har forespurgt på, og hvilke ledningsejere, der var berørt af forespørgslen.

Efter det foreslåede *stk. 3* fastsætter klima-, energi- og forsyningsministeren nærmere regler om, hvordan forespørgslen skal ske i den digitale selvbetjeningsløsning, og hvordan graveaktøren skal identificere sig.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af en gældende bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren om, at ministeren kan fastsætte regler om brugen af registret, herunder om vilkårene for adgang til registret, jf. § 10, stk. 1, nr. 1, i LER-loven.

Der er fastsat regler om forespørgslen i § 15 i LER-bekendtgørelsen, bl.a. regler om udformning af en graveforespørgsel, og at adgang til Ledningsejerregistret skal ske via elektronisk ID.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som i gældende LER-bekendtgørelse.

Til § 10

Det foreslås, at den gældende § 8 affattes i 2 nye bestemmelser, § 10 og § 11. Bestemmelserne viderefører gældende

ret om, at ledningsejere skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren gennem Ledningsejerregistret eller aftale at påvise ledningen på graveområdet. Endvidere videreføres klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte, hvilke oplysninger der skal fremgå af de nødvendige ledningsoplysninger, og hvordan de udleveres.

Det fremgår af gældende ret, at en ledningsejer, der modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag mellem kl. 7 og 16, snarest muligt og inden for 2 timer efter at forespørgslen er modtaget, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. 2-timersfristen løber mellem kl. 7 og 16 på hverdage. Modtages forespørgslen uden for dette tidsrum, skal ledningsejeren udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest kl. 9 den næstkommende hverdag.

Efter gældende ret forstås med hverdage mandag til fredag. Dog anses helligdage, der falder på en hverdag, den 1. maj, grundlovsdag, den 24. december og den 31. december ikke som hverdage.

En ledningsejer, som modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag mellem kl. 7 og 16, skal snarest muligt, og inden for 2 timer efter forespørgslen er modtaget, udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret. Modtages en forespørgsel uden for dette tidsrum, skal ledningsejer udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, og senest kl. 9 den næstkommende hverdag.

Bestemmelsen betyder, at graveaktørerne kan få ledningsoplysninger hurtigere i den periode af hverdagen, hvor de typisk arbejder, og at sikre, at en ledningsejer ikke skal have døgnbemanning til udlevering af ledningsoplysninger på hverdage.

Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger så sent inden for tidsrummet kl. 7 og 16 på en hverdag, at en ledningsejer ikke kan nå at svare på forespørgslen inden kl. 16, er ledningsejer ikke forpligtet til at udlevere ledningsoplysningerne før den næstkommende hverdag mellem kl. 7-16. Tidsfristen på 2 timer begynder at løbe, når forespørgslen er oprettet i Ledningsejerregistret og løber indtil kl. 16. Tidsfristen vil fortsætte med at løbe på den næstkommende hverdag. Forespørger en graveaktør f.eks. om ledningsoplysninger en hverdag kl. 15.15, skal ledningsejer senest udlevere ledningsoplysninger kl. 8.15 den næstkommende hverdag, hvis ledningsejer ikke kan nå at udlevere ledningsoplysningerne inden kl. 16 den hverdag, der forespørges.

Forespørger en graveaktør om ledningsoplysninger uden for tidsrummet kl. 7-16 på en hverdag eller på en dag, der ikke er en hverdag, behøver ledningsejer ikke at udlevere ledningsoplysningerne før den næstkommende hverdag snarest muligt og senest kl. 9.

Bryder en ledningsejers system ned, f.eks. fordi en opdatering er gået galt, eller ledningsejeren er blevet hacket, kan ledningsejeren ikke i alle tilfælde udlevere inden for

2-timersfristen. I disse tilfælde må ledningsejeren udlevere, når ledningsejerens system igen er tilgængeligt.

Et svar inden for 2 timer kan være, at ledningen skal påvisning, eller at forespørgslen er udtaget til manuel behandling, fordi forespørgslen kræver særlig behandling, f.eks. fordi der er oplysninger, der er fortrolige eller omfattet af sikkerhedshensyn. For særlige klasser af ledninger, f.eks. ledninger der er så farlige, at de skal påvises, kan ledningsejeren inden 2 timer sende en besked om, at ledningerne skal påvises, før gravearbejdet kan påbegyndes, eller oplyse, at ledningsejeren skal være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Gravearbejdet skal i disse tilfælde finde sted efter nærmere aftale mellem graveaktøren og ledningsejeren. Se bemærkningerne til § 11, stk. 1.

Det foreslåede *stk. 1, 1.-3. pkt.*, viderefører den gældende lovs § 8, stk. 1, om, at en ledningsejer, der modtager en forespørgsel om ledningsoplysninger på en hverdag mellem kl. 7 og 16, snarest muligt, og senest inden for 2 timer efter at forespørgslen er modtaget, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret eller meddele, at ledningen skal påvises, jf. § 11, stk. 1. 2-timerfristen løber mellem kl. 7 og 16 på hverdage. Modtages forespørgslen uden for dette tidsrum, skal ledningsejeren udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt og senest kl. 9 den næstkommende hverdag.

Gældende ret videreføres uændret, dog indsættes der et ”senest” i forhold til at ledningsoplysningerne skal udleveres snarest muligt og senest inden for 2 timer efter at forespørgslen er modtaget. ”Senest” indsættes for at gøre det klart, at ledningsejeren vil skulle udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt.

Det fremgår af § 20, stk. 1, i LER-bekendtgørelsen, at en graveforespørgsel er kommet frem til ledningsejeren, når den er tilgængelig for ledningsejeren i Ledningsejerregistrets webservice.

Det foreslåede *stk. 1, 4. pkt.*, viderefører gældende ret om, at en graveforespørgsel er kommet frem til ledningsejeren, når den er tilgængelig for ledningsejeren i den webservice, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed.

Den foreslåede bestemmelse ændres, så det fremgår af bestemmelsen, at en forespørgsel anses for at være kommet frem til ledningsejeren, når den er tilgængelig i den webservice, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed, dvs. fra det tidspunkt, hvor ledningsejeren har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af forespørgslen. Det er uden betydning, om eller hvornår ledningsejeren gør sig bekendt med forespørgslen.

Bestemmelsen indebærer, at en ledningsejer selv vil skulle sikre, at ledningsejeren har adgang til den webservice, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil stille til rådighed for at hente de forespørgsler, som graveaktører har sendt gennem Ledningsejerregistret.

Det fremgår af den gældende lovs § 8, stk. 2, at en ledningsejer, der udtager en forespørgsel til manuel behandling, fordi forespørgslen kræver særlig behandling, skal udlevere

de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret snarest muligt, og inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget.

Bestemmelsen er en undtagelse til stk. 1 om udlevering af ledningsoplysninger inden for 2 timer og giver ledningsejerne længere tid til at behandle og udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, hvis forespørgslen kræver særlig behandling og derfor skal behandles manuelt. Særlig, manuel behandling kan f.eks. være nødvendig, når ledningsejer ikke umiddelbart kan udlevere ledningsoplysningerne på grund af områdets størrelse eller omfanget af ledningsoplysninger, der skal udleveres, eller fordi der er oplysninger, der er fortrolige eller omfattet af sikkerhedshensyn.

Selv om en ledningsejer har udtaget en forespørgsel til manuel behandling, skal de nødvendige ledningsoplysninger udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Det foreslåede viderefører gældende ret og fastsætter, at en ledningsejer, der udtager en forespørgsel til manuel behandling, fordi forespørgslen kræver særlig behandling, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret snarest muligt, og senest inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget.

Gældende ret videreføres uændret, dog indsættes der et ”senest” i forhold til at ledningsoplysningerne skal udleveres snarest muligt, og senest inden for 2 hverdage efter at forespørgslen er modtaget. ”Senest” indsættes for at gøre det klart, at ledningsejeren vil skulle udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt.

Det fremgår af den gældende § 8, stk. 4, at de nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet.

Efter gældende ret skal ledningsejeren vurdere, hvad der er de nødvendige ledningsoplysninger, der skal udleveres til graveaktøren, på baggrund af de oplysninger som graveaktøren giver i forbindelse med forespørgslen om ledningsoplysninger.

Bestemmelsen fastsætter krav til kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger for at lette planlægningen og gennemførelsen af gravearbejde og dermed medvirke til at nedbringe antallet af graveskader. Ledningsoplysningerne skal være umiddelbart anvendelige, hvilket betyder, at ledningsoplysningerne skal have en sådan præcision og udformning, at de kan tjene deres formål: At være et planlægningsgrundlag for gravearbejder for at undgå graveskader. Det betyder endvidere, at ledningsoplysningerne skal kunne anvendes af graveaktør til gravearbejdet, uden at graveaktøren skal henvende sig til ledningsejeren igen for at få flere oplysninger om ledningen. Det vil således være ledningsejers ansvar at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

Graveaktøren skal umiddelbart kunne genfinde ledningen og grave efter de udleverede ledningsoplysninger. Sender ledningsejeren supplerende bilag med, skal de være i et af de godkendte formater i LER-bekendtgørelsen. Supplerende bilag, som er en del af de nødvendige ledningsoplysninger,

skal udleveres i et åbent format, der er angivet i bilag 3 i LER-bekendtgørelsen.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres gældende ret uændret. Hvad der er de nødvendige ledningsoplysninger vil fortsat skulle fortolkes i overensstemmelse med gældende ret og domspraksis.

Det fremgår af gældende ret, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal udleveres som en del af de nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller traceer i graveområdet, ledningers eller traceers placering i graveområdet og ledningers fareklasse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer, for så vidt angår ledninger, der er nedgravet i jorden eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium inden den 1. juli 2023, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren har disse oplysninger.

Bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at de nødvendige ledningsoplysninger som minimum skal have tilknyttet de oplysninger, der er fastsat krav om i bekendtgørelsen, f.eks. oplysninger om antal ledninger eller tracéer i graveområdet, ledningens fareklasse, oplysninger om ledningsoplysningernes nøjagtighed osv.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse er udmøntet i kapitel 5 i LER-bekendtgørelsen, så de oplysninger, der skal udleveres som en del af de nødvendige ledningsoplysninger, er oplysninger, der vil være til hjælp for graveaktørerne, men ikke fastsætter unødige krav for ledningsejerne. Der er fastsat regler om ledningens eller tracéets horisontale og vertikale placering, ledningens forsyningsart, ledningens etableringstidspunkt, ledningens fareklasse, ledningens driftsstatus, ledningens diameter og ledningens nøjagtighedsklasse.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at ledningsejeren skal udlevere andre oplysninger, end dem der allerede er fastsat i LER-bekendtgørelsen, hvis det bliver aktuelt.

Bestemmelsen sikrer, at ledningsejere ikke skal genopmåle ledninger, der er gravet ned eller anbragt på eller i havbunden inden for søterritoriet eller kontinentalsoklen inden den 1. juli 2023. Ledningsejere vil ikke altid have de oplysninger, der vil blive en del af de nødvendige ledningsoplysninger for de ledninger, som er gravet ned inden de nye krav til ledningsoplysninger trådte i kraft. Dette gælder f.eks. oplysninger om dimensioner, usikkerhed og vertikal koordinat.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har udmøntet bemyndigelsen i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at ledningsejer for de ledninger, der er nedgravet i jorden eller er nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for søterritoriet inden den 1. juli 2023, kun skal udlevere ledningsoplysningerne, i det omfang ledningsejer har dem. Ledningsejeren skal således ikke genopmåle ledningerne for at opfylde kravene fastsat i medfør af *stk. 4*, men skal alene digitalisere de oplysninger, denne allerede har tilgængelig. Det betyder, at der for eksisterende ledninger,

dvs. ledninger der er nedgravet i jorden eller anbragt eller nedgravet i havbunden senest den 1. juli 2023, kun er krav om at digitalisere de oplysninger, der allerede forefindes om ledningens placering. Det betyder f.eks., at evt. tegninger over ledningens placering, som ligger i pdf eller foto, skal digitaliseres i vektorformat, så svarene kan sendes standardiseret og indgå i den samlede ledningspakke. Der er derimod ikke krav om angivelse af f.eks. dimensioner eller dybde, hvis denne ikke kendes. Ledningsejer vil dog stadig være ansvarlig for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til graveaktøren.

For nye ledninger, der nedgraves i jorden eller nedgraves i eller anbringes på havbunden inden for søterritoriet eller kontinentalsoklen fra den 1. juli 2023, skal ledningsejer som et minimum udlevere de oplysninger, der fastsættes i medfør af *stk. 4*.

Det skal endvidere sikres, at ledningsejer kan medsende supplerende oplysninger, når ledningsoplysningerne udleveres. Det kan være nødvendigt for ledningsejeren at give ekstra oplysninger, f.eks. oplysning om, at ledningsejer skal kontaktes, inden der graves, fordi ledningsejer skal være til stede, når der graves. Der kan være tale om oplysninger om styrede underboringer og profiltegninger m.m., eller ekstra oplysninger, der skal gøre det lettere for graveaktøren at finde ledningerne i graveområdet. Disse oplysninger kan være særdeles vigtige at få med til graveaktøren.

Med det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, videreføres den gældende § 8, *stk. 5, 1. pkt.*, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvilke oplysninger der skal udleveres som en del af de nødvendige ledningsoplysninger, herunder oplysninger om forsyningsart, antal ledninger eller tracéer i graveområdet, ledningers eller traceers placering i graveområdet og ledningers fareklasse, uændret.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Med det foreslåede *stk. 4, 2. pkt.*, videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren endvidere kan fastsætte regler om, at ledningsejer, for så vidt angår ledninger der er nedgravet i jorden eller nedgravet eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen inden den 1. juli 2023, alene skal opfylde kravene til nødvendige ledningsoplysninger, hvis ledningsejer har disse oplysninger.

Den foreslåede bemyndigelse er en videreførelse af gældende ret. Bemyndigelsen udvides dog til også at gælde for ledninger, der er nedgravet i eller anbragt på den danske kontinentalsokkel. Bemyndigelsen foreslås videreført, fordi klima-, energi- og forsyningsministeren skal kunne fastsætte regler om, hvad de nødvendige ledningsoplysninger som minimum skal indeholde af oplysninger.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Det fremgår af den gældende § 8, *stk. 6*, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digi-

talt format, og at udlevering af ledningsoplysningerne til Ledningsejerregistret skal foregå via Ledningsejerregistrets webservice.

Bemyndigelsen er udmøntet i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte krav om, at ledningsoplysninger skal udleveres i et bestemt standardiseret og digitaliseret format. Bemyndigelsen er anvendt til at fastsætte regler om, at ledningsejere skal hente en forespørgsel om ledningsoplysninger og udlevere ledningsoplysninger via Ledningsejerregistrets web-services. Der er fastsat regler om, at overførsel af data skal foregå via en sikker forbindelse og ved, at ledningsejer identificerer sig med et funktionscertifikat eller et virksomheds-certifikat. Der stilles endvidere krav om, at ledningsejeren skal fremsende den unikke id-nøgle, der hører til forespørgslen sammen med ledningsoplysningerne, når ledningsejer, eller dennes tjenesteyder, besvarer en forespørgsel.

Med bemyndigelsen kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om standardisering, og ministeren kan videreudvikle eller ændre standarden, hvis dette bliver nødvendigt, f.eks. hvis brugernes ønsker til standarden ændres.

Med det foreslåedes *stk. 5* videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om ledningsejeres udlevering af ledningsoplysninger, herunder at ledningsoplysningerne skal udleveres i et bestemt digitalt format, og at udlevering af ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret skal foregå via Ledningsejerregistrets webservice. Bemyndigelsen foreslås videreført uændret. Klima-, energi- og forsyningsministeren skal stadig kunne fastsætte regler om standarder og formater, da disse over tid kan ændre sig.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.1.2., 3.2.1.3. og 3.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 11

Den foreslåede § 11 er en videreførelse af gældende ret. Bestemmelserne er en videreførelse af den gældende lovs § 8, stk. 3, og § 9, stk. 3, 1. og 2. pkt.

Efter gældende ret skal ledningsejeren, når en graveforespørgsel er modtaget, sende de nødvendige ledningsoplysninger til den graveaktør, der har forespurgt om ledningsoplysninger, gennem Ledningsejerregistret eller indgå aftale med graveaktøren om påvisning på stedet. Hvis en ledningsejer ikke kan fremskaffe tilstrækkelige ledningsoplysninger skal denne indgå aftale med forespørgeren om påvisning på stedet.

Ved påvisningspligten forstås en pligt til at oplyse om ledningens forløb, dvs. om nødvendigt ved frigravning og/eller opsætning af tydelig markering i terræn at angive, hvor ledningen ligger. Pligten til at påvise ledninger gælder også de af LER-loven omfattede ledningsejere, der ligger som gæst på privat ejendom. Dermed har f.eks. et forsyningselskab, som har ledninger liggende på en privatpersons ejendom,

pligt til at påvise ledningen, hvis der foretages gravearbejder på ejendommen.

Bestemmelsen giver ledningsejeren mulighed for at påvise ledningen i graveområdet i stedet for at udlevere ledningsoplysninger eller som supplement til de nødvendige ledningsoplysninger. Bestemmelsen kan anvendes, hvis ledningsejeren ikke kan udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, fordi ledningsejeren ikke har dem, eller oplysningerne er mangelfulde, eller fordi ledningsejeren har behov for at være til stede, når der graves i nærheden af ledningen, f.eks. fordi ledningerne er farlige at grave over. Der er derfor i den foreslåede § 8, stk. 4, en bestemmelse om, at graveaktøren ikke må grave, før påvisning har fundet sted, når ledningsejer har vurderet, at der skal ske påvisning af ledningen.

Skal ledningerne påvises, f.eks. fordi ledningen er farlig at beskadige, kan ledningsejeren inden 2 timer oplyse, at ledningerne skal påvises, før gravearbejdet kan påbegyndes, eller oplyse, at ledningsejeren skal være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Gravearbejdet vil i disse tilfælde skulle finde sted efter nærmere aftale mellem graveaktøren og ledningsejeren.

Påvisningspligten kan efter omstændighederne klares ved, at ledningsejer og graveaktør indbyrdes afklarer, hvor i forespørgselsområdet graveaktøren skal grave. Ledningsejer kan herefter vurdere, om det er relevant at påvise ledningen. Har graveaktøren f.eks. sendt en graveforespørgsel, der dækker et større område, end der skal graves i, behøver ledningsejeren ikke påvise ledningen, hvis graveområdet ikke vil omfatte det område, ledningsejerens ledning er placeret i.

Har ledningsejer meddelt, at ledningen skal påvises, afholder ledningsejer udgifterne for påvisning, se bemærkningerne til § 15.

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret uændret. Ledningsejeren har stadig behov for at kunne påvise enten i stedet for at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger eller som supplement til disse. Ledningsejeren skal også stadig kunne være til stede, når graveaktøren graver. Bestemmelsen foreslås derfor videreført.

Efter gældende ret i lovens § 9, stk. 3, kan en graveaktør, der ikke kan finde ledningerne der, hvor ledningerne skulle være nedgravet i jorden, ifølge de modtagne ledningsoplysninger, anmode ledningsejeren om påvisning. Påvisning skal finde sted inden for rimelig tid.

Bestemmelsen fastsætter regler om, hvordan påvisning skal håndteres, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen der, hvor ledningen efter de udleverede ledningsoplysninger skulle være. Et forsøg på at finde ledningen kan f.eks. være ved at prøvegrave i graveområdet.

Påvisningen af ledningen i graveområdet skal ske inden for rimelig tid. Påvisning efter stk. 2 vil finde sted, enten lige før gravearbejdet påbegyndes, eller efter at gravearbejdet er påbegyndt, og ledningsejeren skal derfor påvise inden for rimelig tid, for at undgå unødigt ventetid på graveområdet.

Rimelig tid vil altid være en konkret vurdering. Det må antages, at »rimelig tid« som udgangspunkt er inden for

2 hverdage. Dette skyldes, at graveaktøren ikke kan vente i mange dage på, at ledningsejeren skal påvise ledningen, fordi graveaktøren ikke kan lade et hul i en vej eller et fortov stå åbent længere end højst nødvendigt. Der vil ofte i en gravetilladelse blive stillet et krav om, at hullet skal lukkes hurtigst muligt. Det kan dog i visse situationer være rimeligt, at graveaktøren skal vente længere. Graveaktøren bør anmode om ledningsoplysninger, før der anmodes om gravetilladelse, og graveaktøren kan derfor i visse tilfælde have undersøgt graveområdet i god tid, forud for at der skal graves. Der bør i sådanne tilfælde rettes henvendelse til ledningsejer, når det er klart, at graveaktøren ikke kan finde ledningen, også selv om gravearbejdet ikke er gået i gang. Det kan også være rimeligt, at graveaktøren skal vente lidt længere i ferieperioder.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres gældende ret uændret, således at en graveaktør også kan anmode om påvisning, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen.

Ledningsejere kan ud over påvisningsforpligtelsen i denne lov have en pligt til at påvise ledningen efter vejlovens regler om gæsteprincippet og betale de udgifter, der er forbundet med påvisningen, jf. Højesteretsdom af 23. oktober 2018, Ugeskrift for Retsvæsen 2019, s. 464ff.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.1.4. og 3.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 12

Med den foreslåede § 12 indsættes en ny bestemmelse om udlevering af ledningsoplysninger, som andre ledningsejere ejer.

Med det foreslåede *stk. 1* fastsættes, at en ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger om andre ledningsejeres ledninger, der ikke er omfattet af § 2, hvis det må formodes, at ejeren af ledningen ikke selv udleverer ledningsoplysninger om ledningen.

Bestemmelsen er ny og foreslås indsat for at give ledningsejere, f.eks. forsyningsselskaber, mulighed for at udlevere ledningsoplysninger om f.eks. stikledninger, selv om stikledningerne er overdraget til grundejerne, dvs. til privatpersoner eller virksomheder. Privatpersoner og virksomheder er ikke forpligtede til at udlevere ledningsoplysninger om de stikledninger, de ejer, fordi stikledninger, kun er omfattet af anvendelsesområdet, hvis stikledningen er ejet af et forsyningsselskab, jf. § 2, stk. 1, nr. 2.

Det er frivilligt for en ledningsejer, som ligger inde med andre ledningsejeres ledningsoplysninger, om denne ønsker at benytte muligheden for at udlevere disse ledningsoplysninger. Ledningsejeren kan udlevere ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren formoder, at ejeren af ledningen ikke vil udlevere ledningsoplysninger om ledningen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis ledningens ejer er et selskab, der er lukket ned, og ledningen ikke er blevet overdraget til et andet selskab. Bestemmelsen fastsætter dermed ikke en pligt til at udlevere ledningsoplysninger, men fastsætter regler for ansvaret for ledningsoplysningerne, hvis en ledningsejer udleverer ledningsoplysningerne, se bemærkningerne til stk. 3 og 4.

For en graveaktør vil det være en god information at få udleveret oplysninger om placering af stikledninger eller øvrige ledninger, der ejes af andre, så graveaktøren også kan tage disse ledningsoplysninger med i vurderingen af, hvor gravearbejdet skal gennemføres.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse om, at en ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger om ledninger uden ejer. En ledning uden ejer er en ledning, der ejes af et selskab, som er lukket, og hvor ejerskabet til ledningen ikke er overdraget til en anden ledningsejer, eller hvor ledningsejeren er ukendt.

Bestemmelsen indsættes for at give ledningsejere, f.eks. kommuner, der ligger inde med ledningsoplysninger fra f.eks. nedlagte antenneanlæg, mulighed for at udlevere disse ledningsoplysninger. En ledning uden ejer vil ofte være et forsyningsselskab, som er lukket, uden at en konkurrent har opkøbt selskabet. Ledningsnettet er dermed ikke overgået til et andet selskab.

Det er frivilligt for ledningsejere, om de vil anvende muligheden. Bestemmelsen fastsætter ikke en pligt, men fastsætter regler, så ansvaret for ledningsoplysningerne ligger fast, hvis en ledningsejer udleverer ledningsoplysninger, se bemærkningerne til stk. 3 og 4.

For en graveaktør vil det være en god information at få med, hvor ledningerne uden en ejer ligger nedgravet, så graveaktøren også kan tage disse ledningsoplysninger med i vurderingen af, hvor gravearbejdet skal gennemføres. En graveaktør vil, hvis oplysningerne udleveres, ikke skulle bruge tid på at finde ud af, hvem der ejer evt. ledninger, som graveaktøren finder eller evt. beskadiger.

Med det foreslåede *stk. 3* fastsættes, at udleveres ledningsoplysninger efter stk. 1 eller 2, er den, der har udleveret ledningsoplysningerne ikke ansvarlig for ledningsoplysningernes rigtighed. Ledningsoplysningerne skal påsættes en advarsel om, at oplysningerne vedrører en ledning, der ejes af en anden ledningsejer, som ikke selv er forpligtet til at udlevere ledningsoplysningerne, eller at ledningen er uden ejer. Advarslen skal ligeledes indeholde oplysninger om, at der kan være usikkerhed om ledningsoplysningernes nøjagtighed.

Bestemmelsen er ny og foreslås indsat, så ledningsejere, der frivilligt udleverer ledningsoplysninger om andres ledninger eller ledninger uden ejer, ikke derved påtager sig et ansvar for ledningsoplysningernes rigtighed. For ledninger, som andre ejer eller har ejet, eller ledninger, der er uden ejer, kan ledningens placering have ændret sig, f.eks. hvis en virksomhed eller en privatperson har flyttet en stikledning, efter ledningen sidst blev opmålt.

Ledningsejere, der udleverer ledningsoplysninger efter disse bestemmelser, skal gøre opmærksom på, at oplysningerne vedrører en ledning, der ejes af en anden ledningsejer, der ikke selv er forpligtet til at udlevere ledningsoplysninger. Der skal også udleveres oplysninger om, at der kan være usikkerhed om ledningsoplysningernes nøjagtighed. Advarslen kan også gøre opmærksom på, at ledningen er uden

ejer, så graveaktøren kan tage forbehold for dette i planlægningen.

En graveaktører vil på denne måde kunne vurdere, om denne vil stole på de udleverede ledningsoplysninger og anvende disse ved planlægningen og gennemførelsen af et gravearbejde. Graveaktøren kan f.eks. tage de udleverede oplysninger i betragtning i graveområdet for at kunne vurdere, om det ser ud til, at oplysningerne er korrekte.

Det foreslåede *stk. 4* er nyt og fastsætter, at bliver en ledningsejer, der udleverer ledningsoplysninger efter *stk. 1* eller *2*, opmærksom på, at ledningsoplysningerne ikke er korrekte, må ledningsejeren ikke udlevere disse oplysninger, medmindre ledningsejeren ajourfører ledningsoplysningerne.

Bestemmelsen foreslås indsat, så ledningsejere ikke fortsætter med at udlevere ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren får oplysninger om, at ledningsoplysningerne ikke er korrekte. Bestemmelsen skal sikre, at ledningsejere skal ajourføre ledningsoplysninger, hvis de får oplysninger om, at ledningsoplysningerne ikke er korrekte. Ledningsejere må ud fra oplysningerne vurdere, om de vil ajourføre ledningsoplysningerne, eller de skal undlade at udlevere ledningsoplysningerne.

En graveaktør, der gør opmærksom på, at ledningsoplysningerne er forkerte, kan sammen med oplysningen, levere oplysninger om, hvor ledningen ligger, hvis graveaktøren har disse oplysninger.

Med det foreslåede *stk. 5* fastsættes, at udlevering af ledningsoplysninger skal foregå efter reglerne i § 10.

Bestemmelsen er ny og indsættes for at gøre det helt entydigt, at hovedreglen i § 10 skal anvendes, når en ledningsejer udleverer ledningsoplysninger om ledninger, som en anden ledningsejer ejer, eller som er uden ejer. Ledningsejeren kan ikke udlevere ledningsoplysningerne uden om Ledningsejerregistret eller som vedhæftede filer til andre ledningsoplysninger, men skal standardisere og digitalisere ledningsoplysningerne, før de udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Det foreslåede *stk. 6* er nyt og fastsætter, at udleveres ledningsoplysninger, der er omfattet af *stk. 1*, efter aftale med den, der ejer ledningen, finder § 12 ikke anvendelse.

Bestemmelsen indsættes for at sikre, at § 12 ikke kan anvendes, hvis en ledningsejer indgår en aftale med ledningens ejer om at udlevere oplysningerne om ejerens ledning. I sådanne tilfælde vil ledningsejeren være en tjenesteyder, og ejeren af ledningen vil være ansvarlig for udleveringen af ledningsoplysningerne og ledningsoplysningernes rigtighed.

Til § 13

Den foreslåede § 13 er en ny bestemmelse, der fastsætter, hvordan ledningsejere, der er registreret i Ledningsejerregistret på frivillig basis, skal udlevere ledningsoplysninger. Bestemmelsen gælder for ledningsejere, som ejer ledninger eller infrastruktur, der er omfattet af § 6, *stk. 1*, eller regler fastsat i medfør af § 6, *stk. 3*.

Efter gældende ret skal en ledningsejer eller ejer af infrastruktur, der er registreret i Ledningsejerregistret på fri-

villig basis, udlevere ledningsoplysninger eller oplysninger om infrastrukturen på samme vilkår som ledningsejere, der skal udlevere ledningsoplysninger, fordi de er omfattet af lovens anvendelsesområde. Ledningsejerne skal derfor udlevere ledningsoplysningerne gennem Ledningsejerregistret inden for 2-timersfristen og opfylde kravene til ledningsoplysningerne fastsat i medfør af den gældende lovs § 8, *stk. 5* og *6*. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan efter den gældende lovs § 6, *stk. 3*, fastsætte regler om, at andre ledningsejere kan få adgang til at indberette oplysninger til Ledningsejerregistret, dvs. registrere sig som ledningsejer og oprette interesseområder, men kan ikke fastsætte regler om, at disse ledningsejere kan udlevere ledningsoplysninger på andre vilkår end de ledningsejere, der er omfattet af lovens anvendelsesområde.

Med det foreslåede *stk. 1* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter en ledningsejer eller ejer af infrastruktur, der er registreret i Ledningsejerregistret i henhold til § 6, *stk. 1*, eller regler fastsat i medfør af *stk. 3*, skal udlevere ledningsoplysninger eller oplysninger om infrastrukturen efter § 10, jf. dog *stk. 2*. Ledningsejeren skal opfylde kravene til ledningsoplysningerne fastsat i medfør af § 10, *stk. 4* og *5*.

Ledningsejere, som udleverer ledningsoplysninger om ledninger eller infrastrukturer, som er omfattet af lovens § 6, *stk. 1*, nr. 1-3, eller regler fastsat i medfør af § 6, *stk. 3*, skal som udgangspunkt udlevere disse efter hovedreglen i loven. De skal dermed digitalisere og standardisere ledningsoplysningerne og udlevere dem gennem Ledningsejerregistret.

Ledningsejere, som omfattes af *stk. 1*, vil være større virksomheder eller andre ledningsejere, som har økonomi til at kunne beskytte de ledninger, de ønsker at registrere interesseområde for og udlevere ledningsoplysninger om i Ledningsejerregistret. Det kan f.eks. være en større virksomhed, der ønsker at beskytte en produktionsledning. Det formodes, at der ikke vil være tale om en større udgift for dem at digitalisere og standardisere deres ledning eller ledninger. Ledningsejere, der ejer ledninger, som er omfattet af § 2, som også ejer ledninger omfattet af § 6, *stk. 1*, eller regler fastsat i medfør af § 6, *stk. 3*, skal også udlevere ledningsoplysninger efter hovedreglen. Disse ledningsejere skal i forvejen digitalisere og standardisere ledningsoplysningerne om ledninger, der er omfattet af § 2, og det vil derfor ikke være en større udgift for disse ledningsejere også at digitalisere og standardisere ledningsoplysningerne om ledninger eller infrastrukturer, de frivilligt kan udlevere oplysninger om.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter klima-, energi- og forsyningsministeren under særlige omstændigheder efter ansøgning fra en ledningsejer, kan tillade ledningsejeren at udlevere ledningsoplysninger direkte til en graveaktør snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget, eller indgå en aftale om påvisning.

Bestemmelsen er en undtagelse til *stk. 1* og betyder, at ledningsejere, der er registreret i henhold til § 6, *stk. 1*, nr. 1-3, eller regler fastsat i medfør af § 6, *stk. 3*, kan ansøge

om dispensation fra at skulle udlevere digitaliserede og standardiserede ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret inden for 2-timersfristen.

Bestemmelsen har til formål at give mindre ledningsejere, f.eks. haveforeninger, grundejerforeninger, mindre virksomheder og lignende, som ikke har mulighed for at opfylde hovedreglens krav om at udlevere standardiserede og digitaliserede ledningsoplysninger inden for 2-timersfristen, en måde, hvorpå de kan forblive registreret i Ledningsejerregistret. Uden dispensationsadgangen forventes det, at nogle af disse ledningsejere vil slette deres registrering i Ledningsejerregistret, hvilket vil betyde dårligere beskyttelse af deres ledninger, og gøre det mere besværligt for graveaktørerne at komme i kontakt med dem, når de skal grave i det område, hvor ledningsejeren ejer ledninger.

Det foreslåede stk. 2 vil give ledningsejere, der har fået dispensation, længere tid til at udlevere ledningsoplysningerne og mulighed for at udlevere direkte til graveaktøren i det format, ledningsejeren har ledningsoplysningerne i. Bestemmelsen betyder, at en ledningsejer, der har fået dispensation til at udlevere ledningsoplysninger efter stk. 2, vil skulle udlevere ledningsoplysninger direkte til en graveaktør snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget, eller indgå en aftale om påvisning. De 5 hverdage er den frist, ledningsejere havde til at udlevere ledningsoplysninger frem til den 1. januar 2020, hvor fristen blev ændret til 2 timer på hverdage inden for kl. 7-16.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan med stk. 2 bestemme, hvilke betingelser en ledningsejer vil skulle opfylde for at kunne få en dispensation fra hovedreglen. Det forventes, at der vil blive lagt vægt på forhold som f.eks. omfanget af ledningsnettet eller ledningsejers økonomiske formåen. Der vil endvidere kunne lægges vægt på ledningens farlighed eller betydning for miljøskader, hvis ledningen bliver beskadiget. Ledningsejerens opfyldelse af betingelserne vil være afgørende for, om en ledningsejer kan få dispensation.

Ved en vurdering af ledningsnettets omfang forventes det, at der bliver sat en begrænsning, så det kun er ledningsejere med et meget begrænset antal ledninger, der vil kunne få dispensation. Det kan f.eks. være, at ledningsejeren ejer en eller to ledningstyper med et begrænset omfang eller længde.

Ved en vurdering af en ledningsejers økonomiske formåen forventes det, at der vil blive lagt vægt på, at ledningsejeren har en meget begrænset indtjening eller slet ingen indtjening ud over det som ledningsejers medlemmer, f.eks. i en grundejerforening, skal betale til drift.

Det forventes, at forvaltningen af dette skøn vil blive delegeret til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, der administrerer Ledningsejerregistret i dag.

Det forventes, at reglen vil kunne benyttes af f.eks. mindre boligforeninger, grundejerforeninger, mindre virksomheder eller antenneforeninger, der har ledninger liggende i offentlig eller privat vej, eller på egen ejendom, som de ønsker at

registrere i Ledningsejerregistret for at lette graveaktørernes forundersøgelse og derved mindske risikoen for graveskader.

Det forventes, at det vil være et lille antal ledningsejere, der vil opfylde betingelserne for at få dispensation efter stk. 2. Disse ledningsejere modtager ofte kun enkelte graveanmodninger om året eller hvert andet år. Dispensationsmuligheden forventes derfor ikke at have konsekvenser for langt de fleste forespørgsler om ledningsoplysninger og vil derfor ikke være til gene for den overordnede planlægning af gravearbejder, hvis der i enkelte tilfælde skal afventes svar fra en ledningsejer.

Med det foreslåede *stk. 3* indsættes en ny bestemmelse, hvorefter en ledningsejer, der har fået dispensation af klima-, energi- og forsyningsministeren efter stk. 2, ikke skal opfylde kravene til ledningsoplysninger fastsat i medfør af § 10, stk. 4 og 5, men ledningsejeren skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, jf. § 10, stk. 3. En forespørgsel anses for kommet frem til ledningsejeren, når Ledningsejerregistret har gjort forespørgslen tilgængelig for ledningsejeren.

Udleverer en ledningsejer ledningsoplysninger via mail, uden om Ledningsejerregistret, skal ledningsejeren udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, jf. § 10, stk. 3. Det indebærer, at ledningsoplysningerne skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Der stilles ikke krav om, at ledningsoplysningerne udleveres i et specielt format eller indhold. Ledningsejeren skal sende ledningsoplysningerne i et gængs format, som ikke kræver specialprogrammer for at kunne læse ledningsoplysningerne. Ledningsoplysningerne skal sætte graveaktøren i stand til at finde ledningen og grave uden at beskadige den, se også bemærkningerne til § 10, stk. 3.

Ledningsejerregistret gør forespørgslen om ledningsoplysninger tilgængelig for ledningsejeren. Dette kan enten ske ved at Ledningsejerregistret sender en mail til en ledningsejer, der må udlevere ledningsoplysninger uden om Ledningsejerregistret, eller gør forespørgslen tilgængelig på anden måde, f.eks. via en selvbetjeningsløsning, hvor ledningsejeren kan hente den.

Med det foreslåede *stk. 4* indsættes en ny bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan ledningsejeren skal ansøge om tilladelse til at udlevere oplysninger efter stk. 2 og 3, herunder at ledningsejeren skal ansøge via den digitale selvbetjeningsløsning, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Bestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren mulighed for at fastsætte, at en ansøgning om dispensation skal indsendes på en bestemt måde, f.eks. som et udfyldt skema med dokumentation eller gennem en selvbetjeningsløsning. Ministeren kan ligeledes stille krav om, at ansøgning om dispensation kan foregå digitalt.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.5.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 14

Med det foreslåede *stk. 1* indsættes en ny bestemmelse om, at en ledningsejer uden beregning skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger efter § 10, § 12 og § 13, stk. 2.

Efter gældende ret er der ikke fastsat regler om, hvorvidt ledningsejere må opkræve betaling for at udlevere ledningsoplysninger. Dansk Ledningsejerforum har imidlertid anbefalet, at der ikke opkræves betaling for udlevering af ledningsoplysninger, da det også er i ledningsejerens interesse, at ledningsoplysningerne udleveres.

Bestemmelsen foreslås indsat for at gøre anbefalingen, om at ledningsejere ikke opkræver betaling for at udlevere ledningsoplysninger, til et lovkrav. Der er ikke mange ledningsejere, der opkræver betaling for at udlevere ledningsoplysninger, og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at det ikke pålægges ledningsejere nogen byrde, hvis de ikke kan opkræve betaling for at udlevere ledningsoplysninger.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse om, at en ledningsejer kan opkræve betaling for udlevering af ekstra ydelser, som graveaktøren har anmodet om.

Bestemmelsen foreslås indsat for at sikre, at ledningsejere kan opkræve betaling for ydelser ud over det, ledningsejeren skal udlevere efter loven, dvs. de nødvendige ledningsoplysninger, inklusiv de krav til ledningsoplysninger, som fastsættes i regler i medfør af lovens § 10, stk. 4 og 5.

En ekstra ydelse kan f.eks. være, at en graveaktør henvender sig til en ledningsejer og anmoder om at få udleveret ledningsoplysningerne i et andet format end det format, som ledningsejeren skal udlevere ledningsoplysningerne i. Hvis ledningsejeren udleverer oplysninger i det andet format, kan ledningsejeren vælge at tage betaling for sit ekstra arbejde.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 15

Det fremgår af gældende ret, at en ledningsejer skal påvise ledningen, hvis ledningsejeren ikke kan udlevere ledningsoplysninger, eller de er mangelfulde eller som supplement til de udleverede ledningsoplysninger. Det kan f.eks. være, hvis ledningerne er farlige at beskadige, og ledningsejeren derfor ønsker at være til stede, når der graves i nærheden af ledningen. Gældende ret tager ikke stilling til, hvem der skal betale for påvisningen.

Det foreslåede *stk. 1* er en ny bestemmelse, der fastsætter, at påvisning efter § 11 skal gennemføres af ledningsejeren uden beregning, jf. dog *stk. 2*.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, der tager stilling til spørgsmålet om betaling for påvisning. Ledningsejeren skal udlevere ledningsoplysninger, når de har modtaget en forespørgsel om ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Det bør være ledningsejeren, der betaler for påvisningen, hvis ledningsejeren ikke kan udlevere ledningsoplysninger, eller hvis ledningsejeren ønsker at være til stede på graveområdet, når der graves i nærheden af ledningen, f.eks. fordi den er farlig at beskadige.

Det fremgår af den gældende § 9, stk. 3, 3. pkt., at en graveaktør, der har anmodet om påvisning efter § 11, stk. 2, fordi graveaktøren ikke kan finde ledningen, afholder udgifterne til påvisningen, hvis ledningerne i det væsentlige ligger, som det fremgår af ledningsoplysningerne.

Bestemmelsen fastsætter, hvornår henholdsvis graveaktøren eller ledningsejeren skal betale for en påvisning, som graveaktøren anmoder om, hvis graveaktøren ikke kan finde ledningen på trods af de udleverede ledningsoplysninger. Den fastlægger, hvordan fordelingen af udgifter til påvisning skal være. Det bør således være ledningsejer, der betaler for påvisningen, hvis ledningerne ikke ligger, hvor de burde ligge, og graveaktøren derfor ikke bør bære omkostningerne ved at finde ledningen. Derimod bør graveaktøren betale for påvisningen, hvis ledningen kunne være fundet ved at anvende ledningsoplysningerne.

»I det væsentlige ligger« betyder, at ledningen ikke behøver at ligge præcist som vist i ledningsoplysningerne, men at ledningerne bør ligge inden for en vis margin. Som eksempel kan forestilles en situation, hvor en ledningsejer i ledningsoplysningerne har fastsat en nøjagtighedsklasse, hvorefter ledningen ligger på et fastlagt sted i graveområdet med en usikkerhed på en halv meter. Graveaktøren prøver graver, men kan ikke finde ledningen og anmoder derfor om påvisning. Hvis ledningen ligger længere væk end en halv meter, f.eks. en meter væk, fra den oplyste placering i graveområdet, taler det for, at graveaktøren ikke skal betale for påvisningen. Men det vil altid være en konkret vurdering.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres gældende ret uændret.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der fortsat tages stilling til, hvordan omkostningerne fordeles, når en graveaktør anmoder om påvisning.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2.1.4. og 3.2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 16

Det fremgår af den gældende § 9 e, stk. 1, at Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysninger fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere.

Ledningsejerregistret gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren. »Gøres tilgængelig« skal forstås bredt og omfatter, at Ledningsejerregistret gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktøren i Ledningsejerregistrets kortviser, eller at graveaktøren kan hente ledningsoplysningerne som en datapakke i Ledningsejerregistret.

Andre brugere kan være privatpersoner, advokater eller andre, der forespørger om ledningsoplysninger. Privatpersoner kan f.eks. forespørge om ledningsoplysninger, når de skal grave på deres ejendom, eller en advokat kan f.eks. forespørge om ledningsoplysninger til brug for skatteretssager.

Sammenstillingsfunktion i Ledningsejerregistret gør det lettere for graveaktørerne at få et overblik over, hvor i graveområdet ledninger eller tracéer er placeret.

Det foreslåede *stk. 1* viderefører gældende ret, hvorefter Ledningsejerregistret modtager og sammenstiller ledningsoplysningerne fra ledningsejerne og gør de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige for graveaktører og andre brugere, efterhånden som Ledningsejerregistret modtager ledningsoplysningerne fra ledningsejere.

Stk. 1 foreslås dog ændret, så der indsættes, at ledningsoplysningerne gøres tilgængelige, efterhånden som sammenstillingsfunktionen modtager ledningsoplysningerne fra ledningsejerne.

Virkningen af tilføjelsen er, at graveaktører vil få adgang til ledningsoplysningerne, efterhånden som disse vil blive udleveret af ledningsejere.

Det fremgår af den gældende § 9 e, stk. 2, at Ledningsejerregistret ikke kan gøres erstatningsansvarlig for fejl i de ledningsoplysninger, som sendes til Ledningsejerregistret. Ledningsejerregistret kan dog gøres erstatningsansvarlig for fejl i sammenstillingen af ledningsoplysninger efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler.

Ledningsejerregistret kan som hovedregel ikke gøres erstatningsansvarlig for en graveskade. Det er ledningsejerens ansvar at udlevere de nødvendige ledningsoplysninger til Ledningsejerregistret, og ledningsejeren har ansvaret for, at de udleverede nødvendige ledningsoplysninger er korrekte. Ledningsejerregistret sammenstiller kun de modtagne ledningsoplysninger og gør disse tilgængelige for graveaktøren. En graveaktør skal derfor rette henvendelse til ledningsejeren ved skader på ledninger, og ansvaret for graveskaden følger gældende retspraksis.

Ledningsejerregistret vil dog efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarlig for sammenstillingen af ledningsoplysningerne efter dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, hvis der sker en fejl under sammenstillingen af ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret vil efter omstændighederne kunne gøres erstatningsansvarligt, hvis ledningsoplysningerne som følge af en fejl, som Ledningsejerregistret er ansvarlig for, kommer til at få en forkert placering i forhold til den placering, ledningen har i de ledningsoplysninger, som ledningsejeren udleverer via Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret vil derimod ikke være ansvarlig for eventuelle skader på ledninger, som skyldes, at graveaktøren graver uden at have modtaget de sammenstillede ledningsoplysninger fra Ledningsejerregistret, f.eks. fordi funktionen til sammenstilling ikke er tilgængelig, og graveaktøren derfor ikke kan tilgå ledningsoplysningerne. Graveaktøren vil i dette tilfælde have gravet uden at have modtaget de nødvendige ledningsoplysninger. Ledningsejerregistret vil heller ikke kunne gøres erstatningsansvarlig, hvis en ledningsejer mangler at udlevere ledningsoplysninger eller udleverer ledningsoplysningerne for sent. Graveaktør skal grave efter de nødvendige ledningsoplysninger og skal derfor afvente, at alle nødvendige oplysninger er modtaget, inden gravearbejdet påbegyndes, så gravearbejdet kan tilrettelægges efter oplysningerne.

For at mindske risikoen for fejl i sammenstillingen af

ledningsoplysninger, ændrer Ledningsejerregistret ikke i de modtagne data og har opsat validering af svar fra ledningsejer, f.eks. hvis det indsendte svar fra ledningsejeren ikke er i et korrekt format, eller hvis svaret er tomt. Ledningspakken meldes desuden ikke færdig, før alle svar er modtaget korrekt fra ledningsejerne. Graveaktøren gøres opmærksom på eventuelle manglende svar fra ledningsejere, så graveaktøren selv kan rykke for svar.

Ledningsejerregistret logger alle aktiviteter i systemet og gemmer de ledningsoplysninger Ledningsejerregistret modtager fra ledningsejerne, og hvilke oplysninger Ledningsejerregistret har gjort tilgængelig for graveaktør. På denne måde er det muligt at se eventuelle forskelle mellem de indsendte oplysninger og de sammenstillede oplysninger.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres den gældende bestemmelse uændret.

Retsvirkningen af bestemmelsen er dermed den samme som efter gældende ret.

Det fremgår af gældende ret i LER-bekendtgørelsen, at Ledningsejerregistret ikke kan gøres erstatningsansvarlig for sammenstilling af ledningsoplysninger, der ligger uden for det forespurgte graveområde.

Begrænsningen af Ledningsejerregistrets ansvar for sammenstillingen uden for graveområdet er fastsat, fordi en graveaktør ikke må grave på basis af oplysningerne uden for graveområdet. Nogle ledningsejere udleverer oplysninger om ledninger også uden for graveområdet til orientering, f.eks. hvis der kan være unøjagtigheder, der betyder, at en ledning, der ifølge de udleverede oplysninger ligger uden for graveområdet, kan ligge i graveområdet. En ledningsejer kan også medsende oplysninger uden for graveområdet, hvis der f.eks. ligger en ledning, der er farlig at beskadige, umiddelbart uden for graveområdet, så ledningsejeren kan gøre opmærksom på, at ledningsejeren skal være til stede, hvis der skal graves tæt på ledningen.

Graveaktøren må ikke grave efter de ledningsoplysninger, der ligger uden for graveområdet. Vurderer graveaktøren, at det vil være bedre at udføre gravearbejdet uden for det adspurgte område, skal graveaktøren forespørge om ledningsoplysninger for det nye eller ændrede graveområde.

Det foreslåede *stk. 3* viderefører gældende ret om, at Ledningsejerregistret ikke kan gøres erstatningsansvarlig for sammenstilling af ledningsoplysninger, der ligger uden for det forespurgte graveområde, uændret.

Bestemmelsen overføres dog fra LER-bekendtgørelsen til loven, fordi det er af væsentlig betydning for graveaktøren at være opmærksom på bestemmelsen, og fordi bestemmelsen har så tæt sammenhæng til resten af bestemmelsen om Ledningsejerregistrets ansvar for sammenstillingen.

Retsvirkningen af bestemmelsen er dermed den samme som efter gældende ret.

Det fremgår af den gældende § 9 e, stk. 3, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige.

Bemyndigelsen om, hvordan de sammenstillede ledningsoplysninger gøres tilgængelige, er udmøntet i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne er kommet frem til graveaktøren, når de er gjort tilgængelige i Ledningsejerregistrets kortviser eller kan hentes i Ledningsejerregistret.

Det foreslåede *stk. 4* viderefører gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvordan Ledningsejerregistret skal gøre de sammenstillede ledningsoplysninger tilgængelige, uændret.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 17

Efter den gældende § 9 c kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, hvordan annoncering af et gravearbejde eller forespørgsel til brug for koordinering af gravearbejder skal foregå i Ledningsejerregistret.

Reglerne om koordinering af gravearbejder findes i §§ 73 og 74 i vejloven. Efter vejlovens § 74 har graveaktørerne pligt til at undersøge muligheder for at koordinere gravearbejder, før der anmodes om gravetilladelse. En graveaktør kan blive pålagt at dække det dokumenterede tab, som en anden graveaktør eller vejmyndighed har haft, hvis de ikke gør dette.

Transportministeren har i § 2 i bekendtgørelse nr. 802 af 18. juni 2018 om gravearbejder i offentlige vejarealer og private fællesveje i byer og bymæssige områder gjort det forpligtende at anvende funktionen i Ledningsejerregistret til at koordinere gravearbejder, når ledningsejers ledninger er registreret i Ledningsejerregistret.

Bemyndigelsen er blevet udmøntet i §§ 37-39 i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om,

- hvordan graveaktører og ledningsejere kan annoncere et område, hvori de ønsker at grave, eller
- undersøge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der har planlagt et gravearbejde, de kan grave sammen med.

Efter § 38 kan en ledningsejer eller graveaktør i funktionen til koordinering af gravearbejder annoncere et område, som ledningsejeren eller graveaktøren planlægger at skulle grave i. En ledningsejer eller graveaktør kan i annoncen give oplysninger, som har relevans for muligheden for at koordinere sit gravearbejde med andre relevante aktører. Det er f.eks. være, at placering af det planlagte gravearbejde påtænkes at være i vejbanen eller fortov eller oplysninger om forventede graveperiode.

Efter § 39 kan en ledningsejer eller graveaktør, der planlægger at grave i et område, forespørge, om der er andre ledningsejere eller graveaktører, der planlægger at grave i samme område, så deres gravearbejder kan koordineres.

Endelig kan en ledningsejer oprette et notifikationsområde, så ledningsejeren bliver notificeret, hvis der er andre, der planlægger eller skal i gang med at grave i et specifikt områ-

de. Ledningsejeren kan derefter kontakte relevante aktører og eventuelt planlægge et gravearbejde sammen med dem.

Bestemmelserne skal gøre det muligt for en ledningsejer eller graveaktør at dokumentere, at vedkommende har undersøgt, om det er muligt at koordinere eller forsøgt at koordinere sit gravearbejde i henhold til vejlovens regler.

Bestemmelserne i LER-bekendtgørelsen og funktionen er blevet udmøntet i samarbejde med Vejdirektoratet og KL og med inddragelse af Ledningsejerregistrets følgegruppe.

Med det foreslåede § 17 videreføres gældende ret uændret. Der er ikke behov for at ændre klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse, fordi den giver ministeren de bemyndigelser, ministeren har brug for.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Med »koordinering af gravearbejde« forstår en ledningsejers eller graveaktørs undersøgelse af, om flere gravearbejder kan koordineres. Begrebet følger vejlovens definition og er koordineret med Transportministeriet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 18

Med det foreslåede § 18 videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan registrering af føringsrør i forbindelse med samføring og undersøgelse om muligheden for samføring skal foregå i Ledningsejerregistret. Bestemmelsen understøtter en graveaktørs muligheder for at finde ledig kapacitet i føringsrør til brug for samføring og for at anmode om adgang til denne i overensstemmelse med kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 845 af 21. august 2019. Loven gennemfører Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/61/EU af 15. maj 2014 om foranstaltninger for at reducere omkostningerne ved etablering af højhastighedsnet til elektronisk kommunikation.

Kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. anvender begreberne netoperatør om den, der ejer passiv fysisk infrastruktur, som er det element, der kan samføres i. Passiv fysisk infrastruktur defineres i § 9 e, stk. 2, nr. 1, som et element i et net, som skal huse andre elementer i et net uden selv at blive et aktivt element i nettet, f.eks. rør, kabelkanaler, bygninger, adgangsveje til bygninger, tårne og pæle m.v.

Begge begreber er bredere end tilsvarende begreber i lov om Ledningsejerregistret. Loven gælder for ledningsejere, der ejer ledninger, der er nedgravet i jord eller nedgravet i eller anbragt på havbunden inden for det danske søterritorium eller kontinentalsoklen. Begrebet passiv fysisk infrastruktur dækker over mere end begrebet ledninger i lov om Ledningsejerregistrets forstand og kan derfor ikke benyttes som begreb i § 18. Derfor anvendes begrebet føringsrør, der

vil dække over størstedelen af de elementer, der indgår i det bredere begreb passiv fysisk infrastruktur. Begrebet netoperatør kan heller ikke anvendes, da dette dækker over mere end begrebet ledningsejere. Begrebet ledningsejer anvendes derfor i § 18.

Det fremgår af gældende ret i § 9 d, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan indberetning af føringsrør til brug for samføring skal foregå. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at en ledningsejer kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere.

Bestemmelsen skal gøre det lettere at finde ledig kapacitet i føringsrør til samføring af ledninger. Med samføring forstås der, at en ledningsejer udnytter en anden ledningsejers føringsrør til føring af egne ledninger. Begrebet følger definitionen, der er fastsat i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Klima-, energi- og forsyningsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om, at en ledningsejer kan indberette føringsrør til brug for samføring er blevet udmøntet i § 41 i LER-bekendtgørelsen. I § 41 er der fastsat regler om, at en ledningsejer kan registrere et interesseområde for føringsrør med tilhørende kontaktoplysninger, jf. stk. 3. Det er frivilligt for ledningsejere, om de vil indberette føringsrør til brug for samføring, men ministeren fastsætter krav til, hvad ledningsejeren skal indberette. Ved føringsrør forstås rør, hvori der kan føres en eller flere ledninger.

Efter § 41, stk. 5, skal en ledningsejer, der modtager en forespørgsel om oplysninger til brug for vurderingen af, om samføring er relevant, følge reglerne om svarfrister og vilkår i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at ledningsejere kan udlevere oplysninger om føringsrør gennem Ledningsejerregistret, herunder hvilke oplysninger ledningsejeren skal udlevere. Bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, hvilke oplysninger ledningsejer som minimum skal udlevere, hvis ledningsejer vælger at udlevere oplysninger gennem Ledningsejerregistret.

Bemyndigelsen er endnu ikke udmøntet, og det forventes at kravene vil blive fastsat i samarbejde med Energistyrelsen. Bemyndigelsen forventes udmøntet, så den kan understøtte de krav, der stilles i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v., hvorefter der skal udleveres oplysninger om område og føringsvej og type og anvendelse af den passive fysiske infrastruktur. Det forventes derfor, at ledningsejere som minimum skal udlevere disse oplysninger gennem Ledningsejerregistret.

Det foreslåede *stk. 1* viderefører gældende ret uænd-

ret. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil fortsat skulle kunne fastsætte regler til brug for samføring, så lov om Ledningsejerregistret kan understøtte reglerne i kapitel 2 i lov om graveadgang, etablering og udnyttelse af infrastruktur til telekommunikationsformål samt udnyttelse af infrastruktur på tværs af forsyningssektorer m.v. om samføring.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil endvidere kunne fastsætte regler om, hvilke oplysninger ledningsejere skal udlevere, hvis det bliver aktuelt, at der fastsættes regler om dette.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan forespørgsel i Ledningsejerregistret til brug for samføring skal foregå.

Bestemmelse foreslås indsat, for at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan en ledningsejer kan komme i kontakt med andre ledningsejere og til dem kan sende en anmodning om adgang til ledig kapacitet i føringsrør.

En ledningsejer, der planlægger at føre nye ledninger i et område, kan i dag forespørge i Ledningsejerregistret, om der er ledningsejere, der har føringsrør med ledig kapacitet i området. Funktionen er alene et tilbud for at gøre det lettere for en ledningsejer eller graveaktør at komme i kontakt med ledningsejere med føringsrør. Bemyndigelsen er indsat for at sikre, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte krav om, at der skal forespørges på en bestemt måde, hvis der bliver krav om det, når systemet er færdigudviklet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.7. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 19

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om indberetning af fejl i ledningernes placering i forhold til udleverede ledningsoplysninger, og hvordan indberetningen skal foregå. Ministeren kan fastsætte en bagatelgrænse for, hvornår indberetning skal foretages.

Bemyndigelsen er ikke blevet udmøntet.

Med den foreslåede § 19 videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan fejl i udleverede ledningsoplysninger kan indberettes. Bestemmelsen ændres dog, så ministeren også kan fastsætte regler om indberetning af oplysninger om ledninger, der ikke er udleveret ledningsoplysninger om.

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indberetning til Ledningsejerregistret, om afvigelser eller fejl i de udleverede ledningsoplysninger herunder afvigelser eller fejl i ledningernes placering i forhold til udleverede ledningsoplysninger. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvordan indberetningen skal foregå.

I dag får ledningsejere ikke automatisk besked om evt. fejl i de udleverede ledningsoplysninger i forbindelse med gravearbejde, medmindre graveaktør tager kontakt til ledningsejer vedrørende opdagede fejl. Ved at indberette konstaterede

de fejl i oplysningerne til Ledningsejerregistret kan andre graveaktører, der efterfølgende skal grave samme sted, blive informeret om de indberettede fejl.

Klima-, energi- og forsyningsministeren får en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvordan fejl og afvigelser kan indberettes. Der kan f.eks. fastsættes regler om, at indmelding af fejl skal kunne vedhæftes relevant dokumentation, f.eks. billeder og indmålte ledningsoplysninger, hvis graveaktøren har mulighed for dette. Når en relevant ledningsejer har fået besked om den indmeldte fejl, kan ledningsejer tage ansvar for fejlen og vurdere, om det giver anledning til at ajourføre ledningsoplysningerne. Formålet med indberetningen er at give ledningsejeren mulighed for, uden selv at frigrave ledningerne, at ajourføre egne ledningsoplysninger for derved på sigt at højne kvaliteten af de udleverede ledningsoplysninger.

Løsningen til indberetning af fejl i ledningsoplysninger forventes udarbejdet i samarbejde med Ledningsejerregistrets følgegruppe. Det forventes, at løsningen som udgangspunkt bliver frivillig at benytte, og at klima-, energi- og forsyningsministeren får en bemyndigelse til at fastsætte regler om indberetningen, herunder at ministeren kan gøre det til en pligt for begge parter at anvende løsningen, hvis det viser sig, at der er behov for dette.

Med det foreslåede *stk. 2* indsættes en ny bestemmelse om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om indberetning til Ledningsejerregistret om oplysninger om ledninger, som graveaktører finder i graveområdet, som kan være uden ejer, og som ingen ledningsejer har udleveret ledningsoplysninger om.

Bestemmelsen foreslås indsat for at give klima-, energi- og forsyningsministeren en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvordan en graveaktør kan indberette oplysninger om ledninger, hvor ejerskab ikke kan placeres. Bestemmelsen skal give mulighed for, at Ledningsejerregistret kan opbevare disse oplysninger, så andre graveaktører kan blive gjort opmærksom på, at der ligger ledninger uden ejer i området. Det kan f.eks. dreje sig om virksomheder, der er lukket, uden at en anden ledningsejer har overtaget ejerskabet af ledningsnettet.

Hvis en indberettet fejl ikke giver anledning til, at en ledningsejer genkender en ledning, kan indberetningen udleveres af Ledningsejerregistret og give graveaktører informationer om, at ledningsoplysninger kan være mangelfulde eller fejlbehæftede i det pågældende graveområde, eller at der kan findes udokumenterede ledninger i et graveområde.

Med det nye *stk. 3* foreslås, at klima-, energi- og forsyningsministeren får en ny bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvordan Ledningsejerregistret gør de indberettede oplysninger tilgængelige for ledningsejere og graveaktører, og hvordan ledningsejere og graveaktører skal forholde sig til disse oplysninger.

Bestemmelsen foreslås indsat, for at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan Ledningsejerregistret gør de indberettede oplysninger tilgængelige for Ledningsejerregistrets brugere. Ledningsejerregistret

kan f.eks. gøre oplysninger om ledninger, som ingen ledningsejer ejer, tilgængelige for graveaktører.

Klima-, energi- og forsyningsministeren får endvidere en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvordan ledningsejere og graveaktører skal forholde sig til disse oplysninger. Bestemmelsen forventes først at blive anvendt, hvis graveaktører ikke forholder sig til de tilgængelige oplysninger i forbindelse med gravearbejder, i det omfang oplysningerne kan anvendes.

Til § 20

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, hvordan ledningsejere skal indberette graveskader til Ledningsejerregistret. Bestemmelsen er udmøntet i bekendtgørelsen og anvendt til at fastsætte regler om, at ledningsejere skal indberette graveskader til Ledningsejerregistret, og at indberetning skal ske via de af Ledningsejerregistrets udstillede services.

Bestemmelsen giver mulighed for at måle effekten af de nye funktioner i Ledningsejerregistret. Data skal således anvendes til statistik og til at måle effekten af systemet og evt. efterfølgende forbedringer af systemet, vejledninger og øvrige oplysninger. Indberetning af graveskader vil kunne give bedre oplysninger til statistiske formål. Det vil på sigt kunne give oplysninger om, hvorvidt der bliver flere eller færre skader, og det vil kunne anvendes til at vise, hvorfor skaderne sker, og danne baggrund for mere målrettede handlinger for at undgå eller reducere antallet af graveskader.

Det er ikke hensigten med indberetningerne, at disse skal anvendes til at placere ansvar for graveskader. Indberetningerne skal anvendes til at kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger om behov for evt. lovændringer eller tiltag rettet mod ledningsejere eller graveaktører, f.eks. vejledninger, hvis det f.eks. viser sig, at graveskader primært sker af bestemte årsager, f.eks. manglende brug af ledningsoplysninger eller udlevering af mangelfulde ledningsoplysninger.

Bemyndigelsen er anvendt til at etablere et indberetnings-system, hvor ledningsejere kan indmelde de graveskader, der er påført på ledningsejerens ledningsnet i det forgangne år. Ledningsejeren skal også indberette graveskaden, hvis det formodes, at skaden på ledningen er sket tidligere, men først er registreret i indberetningsåret.

Bemyndigelsen er anvendt i § 42 i LER-bekendtgørelsen til at fastsætte regler om, at indberetningen skal indeholde oplysninger om ledningens forsyningsart, hvem der er skadevolder, hvor og hvornår skaden er sket og årsagen til skaden. Ledningsejer skal endvidere angive oplysninger om skadens omfang.

Bemyndigelsen kan endvidere anvendes til at fastsætte regler om, at ledningsejeren skal indberette, om de har haft graveskader i det foregående år.

Med den foreslåede § 20 videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan ledningsejere skal indberette graveskader til Ledningsejerregistret. Bestemmelsen har en lidt ændret ordlyd end gældende ret, men den ændrede ordlyd har ikke

praktisk betydning. Ledningsejere skal efter gældende ret indberette oplysninger om graveskader. Dette er fastsat i bekendtgørelsen. Bestemmelsen ændrer derfor ikke på ledningsejernes forpligtelser.

Bemyndigelsen foreslås udmøntet på samme måde som den nugældende bekendtgørelse.

Med en graveskade forstås en skade på nedgravet infrastruktur, en nedgravet ledning, f.eks. et kabel eller et dertil hørende anlæg eller lignende, der er forårsaget af et gravearbejde. Nedgravede ledninger vil også omfatte de dertil hørende anlæg og komponenter og omfatter også ledninger, der er anbragt på eller nedgravet i havbunden på søterritoriet og kontinentalsoklen.

En graveskade kan både være helt eller delvis overgravning af en ledning. Der vil også være tale om en graveskade, hvis blot en evt. beskyttelse af en ledning er beskadiget, og skaden senere vil kunne udvikle sig til et egentligt brud. Graveskader omfatter dog ikke skader på dækbånd.

Til § 21

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres den gældende lovs § 9 f, stk. 1, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan udstille graveforespørgsler på Ledningsejerregistrets hjemmeside og webservices.

Efter gældende ret udstiller klima-, energi- og forsyningsministeren graveforespørgsler på Ledningsejerregistrets hjemmeside og webservice. Behandlingen af personoplysninger gennem udstilling er nødvendigt, fordi udstillingen af graveforespørgsler skal sikre, at der er mulighed for kontakt mellem forskellige parter i en række situationer. Graveforespørgslerne skal derfor kunne ses af alle.

Ledningsejerregistret udstiller graveforespørgselsnummer, oprettet dato, firmanavn eller navn (hvis oprettet af privatperson), CVR-nummer og telefonnummer. Nogle få af de udstillede graveforespørgsler indeholder persondata i form af navn og telefonnummer på et enkeltmandsfirma eller en privatperson, der har oprettet en graveforespørgsel.

Udstilling af graveforespørgsler kan give graveaktører og myndigheder et samlet overblik over grave- og anlægsaktiviteter i et graveområde med henblik på at koordinere gravearbejde med andre graveaktiviteter eller til myndighedernes administrative sagsbehandling. Udstillingen kan desuden benyttes til undersøgelser i forbindelse med graveskader og give en indikation på, hvem der har gravet i området, eller om en graveaktør har forespurgt om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret forud for gravearbejde. Borgere får endvidere mulighed for at kontakte en graveaktør, f.eks. hvis en afspærring er væltet.

Behandlingen har hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed kan behandle persondata, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Behandlingen af persondata er nødvendig af hensyn til samfundets interesse, fordi samfundet har interesse i øget

koordinering af gravearbejde, da dette kan nedbringe antallet af gravearbejder og derved antallet af graveskader og gravegener for det omkringliggende samfund. Samfundet har desuden interesse i at kunne komme i kontakt med graveaktører, f.eks. hvis en afspærring er væltet, eller der er sket en graveskade i området.

Opgaven er blevet pålagt klima-, energi- og forsyningsministeren ved lov, og det henhører dermed under myndighedsudøvelse. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer derfor, at ministeriet kan behandle personoplysningerne, da det drejer sig om navn, elektronisk postadresse (e-mailadresse) og evt. telefonnummer, f.eks. på enkeltmandsvirksomheder og enkelte privatpersoner.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres den gældende lovs § 9 f, stk. 4, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan beslutte, at en graveforespørgsel fra en privatperson skal udstilles i anonymiseret form, hvis særlige forhold taler for dette.

Den foreslåede bestemmelse er dog ændret fra, at alle graveforespørgsler kan anonymiseres, hvis særlige forhold taler for det til, at det kun er graveforespørgsler fra en privatperson, der kan anonymiseres, hvis særlige forhold taler for det. Ændringen har dog ikke nogen praktisk betydning, idet bestemmelsen tidligere blev tolket, så det kun er privatpersoners graveforespørgsler, der kan anonymiseres.

Bemyndigelsen sikrer, at privatpersoner, der ønsker at være anonyme, f.eks. hvis de har hemmelig adresse, kan forespørge, uden at deres navn og kontaktoplysninger bliver offentligt tilgængelige. Privatpersoner kan derfor anmode om, at deres forespørgsel bliver anonymiseret, så alle kan se, at der er forespurgt om ledningsoplysninger i et givent område, men ikke kan se, hvem der har forespurgt om oplysningerne, og hvad personens telefonnummer er.

Anonymiseringen gælder alene i forhold til udstilling af data og gælder derfor ikke ved registreringen af en graveforespørgsel af hensyn til historik. Muligheden for at få en graveforespørgsel udstillet i anonymiseret form kan derfor ikke misbruges af privatpersoner, der ønsker at undgå at blive stillet til regnskab for en eventuel graveskade eller for at undgå eventuel betaling. Ledningsejerregistret vil til enhver tid kunne identificere privatpersonen, der har forespurgt om ledningsoplysninger, for at ledningsejeren kan komme i kontakt med privatpersonen, f.eks. i tilfælde af skader på ledninger.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres den gældende lovs § 9 f, stk. 3, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, hvor lang tid en graveforespørgsel kan være offentligt tilgængelig.

Bestemmelsen giver klima-, energi- og forsyningsministeren hjemmel til at udstille graveforespørgslen, når denne er oprettet. Ministeren kan fastsætte regler om, at graveforespørgslen i en periode, f.eks. fem eller 10 år skal være offentligt tilgængelig, eller at graveforespørgslen efter en periode skal pseudonymiseres. Ledningsejerregistret skal kunne finde tilbage til en bestemt graveaktør, f.eks. hvis en ledningsejer opdager en skade på en ledning og har brug

for at vide, hvem der har gravet i området, hvor ledningen blev beskadiget. En skade vil i nogle tilfælde først opdages længe efter, at skaden er opstået, f.eks. hvis en ledning er blevet beskadiget af gravning, men uden at ledningen er blevet gravet over. Ledningsejerregistret skal derfor kunne finde tilbage til graveaktører, der har gravet i et bestemt område og vil derfor fortsat have oplysninger, om hvem der er graveaktør, liggende i Ledningsejerregistret.

Den foreslåede bemyndigelse til klima-, energi- og forsyningsministeren, giver ministeren mulighed for at fastsætte regler om, hvor lang tid en graveforespørgsel kan være offentligt tilgængelig. Reglerne vil blive fastsat, så de tager hensyn til databeskyttelsesforordningens regler om data-minimering m.m., så graveforespørgsler ikke er offentligt tilgængelige længere tid, end det er nødvendigt. Graveforespørgslerne kan f.eks. pseudonymiseres, så forespørgslerne kan ses, men uden kontaktoplysninger, som i stedet kan fås ved at rette henvendelse til Ledningsejerregistret, f.eks. i tilfælde af graveskader.

Den foreslåede bestemmelse har større betydning end den gældende bestemmelse, fordi der i den gældende lov står, at graveforespørgsler slettes 10 år efter graveperiodens ophør, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Denne bestemmelsen foreslås ikke videreført. Klima-, energi- og forsyningsministeren vil derfor skulle fastsætte regler om, hvor længe en graveforespørgslen kan være offentlig tilgængelig. Ministeren kan fastsætte regler om, at graveforespørgsler skal pseudonymiseres, så de udstillede forespørgsler ikke indeholder personhenførbare oplysninger, men Ledningsejerregistret stadig kan finde frem til personen eller virksomheden, hvis det er nødvendigt, f.eks. fordi der er sket en skade på en ledning i området, hvor der er gravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 22

Med den foreslåede § 22 videreføres gældende ret om betaling for brug af Ledningsejerregistret med enkelte ændringer.

Efter gældende ret i § 11, stk. 1, 1. pkt., i LER-loven, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om betaling for brugernes adgang til registret, herunder til dækning af omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling samt tilsyn i forbindelse med loven.

Med det foreslåede *stk. 1, 1. pkt.*, videreføres bestemmelsen om, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om betaling for brugernes adgang til Ledningsejerregistret, herunder til dækning af omkostningerne ved Ledningsejerregistrets etablering, drift og vedligeholdelse, videreudvikling og administration.

Reglerne om, at der kan opkræves gebyr for tilsyn i forbindelse med loven videreføres ikke, da reglerne om, at Ledningsejerregistret kan udliciteres, ikke foreslås videreført med lovforslaget.

Efter gældende ret kan der fastsættes regler om opkræv-

ning af gebyr for adgang til Ledningsejerregistret til dækning af omkostningerne ved registrets administration, drift og vedligeholdelse, udvikling og videreudvikling af systemet. Gebyret er i dag fastsat i §§ 15-19 i LER-bekendtgørelsen.

”Administration, drift, vedligeholdelse og videreudvikling” skal forstås i bred forstand og dækker over alle aspekter af opgaverne, herunder etablering, drift, vedligeholdelse, løbende tilpasning og udvikling og videre- eller nyudvikling i forbindelse med udskiftning af systemer og tjenester.

Den foreslåede bestemmelse ændres ift. den gældende § 11, stk. 1, så der ikke længere står udvikling, men kun videreudvikling i opremsningen af, hvilke omkostninger gebyret kan anvendes til dækning af. Dette ændrer imidlertid ikke på, hvad gebyret kan anvendes til dækning af, fordi videreudvikling dækker både den almindelige udvikling og videreudvikling af Ledningsejerregistret. Registret kan således udvikles i forbindelse med den almindelige vedligeholdelse af systemet, eller videreudvikles med f.eks. nye funktioner enten ved en nyudvikling af systemet eller ved en videreudvikling af det nuværende system.

Endvidere ændres den foreslåede bestemmelse ift. den gældende § 11, stk. 1, ved at det angives at klima-, energi- og forsyningsministeren ”fastsætter” regler, fremfor efter den gældende § 11, stk. 1, hvorefter ministeren kan fastsætte regler. Ændringen har ingen praktisk betydning, idet ministeren også i dag har udmøntet bemyndigelsen, men den ændres, fordi Ledningsejerregistret drives for gebyrmidler, og ministeren derfor skal fastsætte regler om betaling af gebyr for adgang til Ledningsejerregistret.

Efter § 15, stk. 1, i LER-bekendtgørelsen skal den, der forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, betale et gebyr pr. påbegyndt kvadratmeter, der forespørges på. Gebyret er i 2022 på 0,011 kr. pr. påbegyndt m². Gebyret beregnes ud fra det oplyste graveareal, brugerne tegner.

Bestemmelsen gælder for alle brugere, der forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret. Gebyret dækker forespørgsel om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret med efterfølgende bekræftelse på, at forespørgselspligten er opfyldt. Brugere omfatter navnlig offentlige og private graveaktører, entreprenører, anlægsgartnere og andre, der skal forespørge i forbindelse med gravearbejder. Brugere af Ledningsejerregistret omfatter derudover rådgivende ingeniører og offentlige myndigheder, som i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter har behov for at forespørge i Ledningsejerregistret. Endelig omfatter brugere også virksomheder og privatpersoner og andre, som forespørger. Ledningsejere, der udfører gravearbejde, betragtes som graveaktør på lige fod med andre graveaktører og skal følgelig betale forespørgslen om ledningsoplysninger.

Det er fastsat undtagelser for, hvornår der skal betales gebyr for forespørgsler om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret. Gebyret udregnes pr. konto i Ledningsejerregistret. Hvis gebyret, der skal betales af en konto, samlet udgør under 100 kr. pr. kalenderår, skal der ikke betales gebyr. Dette medfører, at mindre virksomheder eller private

grundejere kan forespørge om ledningsoplysninger uden at skulle betale, f.eks. hvis en privatperson skal grave på egen ejendom.

Der er endvidere fastsat et loft på, hvor meget en forespørger maksimalt kan komme til at betale pr. kalenderår. Dette beløb er i 2022 på 166.000 kr.

Gebyret fastsættes og reguleres i overensstemmelse med Finansministeriets budgetvejledning, hvor der tilstræbes balance på gebyrordningen set over en løbende 4-årig periode.

Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betalingen, herunder hvordan gebyret skal afregnes. Der kan således f.eks. fastsættes regler om, at der ydes vederlagsfri kredit fra Ledningsejerregistret i indtil 3 måneder. Klima-, energi- og forsyningsministeren har i LER-bekendtgørelsens § 15, stk. 5 fastsat regler om, at afregning af gebyret sker kvartalsvist bagud.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har i § 17 i LER-bekendtgørelsen fastsat en undtagelse for forskeres og myndigheders adgang til særlige oplysninger i Ledningsejerregistret. I § 17 er det fastsat, at offentlige myndigheder kan få gratis adgang til oplysninger om ledningsejere i forbindelse med deres forvaltningsmæssige opgaver, herunder planlægning og sagsbehandling, f.eks. når en vejmyndighed skal i kontakt med de ledningsejere, der har ledninger i den vej, som vejmyndigheden skal gennemføre et vejprojekt i.

Bemyndigelsen påtænkes udmøntet på samme måde som den nugældende LER-bekendtgørelse. LER-bekendtgørelsens § 17 påtænkes dog fremadrettet at få hjemmel i den foreslåede § 23 om ydelser, som brugerne rekvirerer fra Ledningsejerregistret.

Efter den gældende § 11, stk. 1, 2. pkt. i LER-loven kan betaling opkræves forud.

Det følger af den foreslåede bestemmelse *stk. 1, 2. pkt.*, at betaling kan opkræves i forbindelse med forespørgslens oprettelse. Dette udgør således en ændring i forhold til den gældende LER-lovs § 11, stk. 1, 2. pkt. Ændringen af ordlyden har dog ikke nogen praktisk betydning, idet baggrunden herfor alene er, at opkrævningen i praksis vil ske i forbindelse med en oprettelse af en forespørgsel om ledningsoplysninger.

Bestemmelsen sikrer, at brugere af ledningsoplysninger, som har gæld til Ledningsejerregistret, kan opkræves betalingen, før de får ledningsoplysningerne udleveret. Det kan f.eks. ske, når en graveaktør har oparbejdet en gæld af en vis størrelse til Ledningsejerregistret, fordi graveaktøren undlader at betale for forespørgsler om ledningsoplysninger. Herved får de pågældende graveaktører først ledningsoplysninger, når de har betalt for disse. Dette vil betyde, at alle, der får adgang til registret, er med til at dække omkostningerne ved Ledningsejerregistrets administration, drift, vedligeholdelse og videreudvikling, så enkelte graveaktører ikke får en uretmæssig konkurrencemæssig fordel, fordi de ikke betaler det gebyr, andre graveaktører betaler.

Efter den gældende § 9, stk. 4, i LER-loven kan en graveaktør gensende den oprindelige graveforespørgsel inden

for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden er udløbet, uden yderligere betaling.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om, at en graveaktør kan gensende den oprindelige graveforespørgsel inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og inden graveperioden er udløbet, uden yderligere betaling.

Bestemmelsen indebærer, at klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætter regler om, at en graveaktør kan få opdaterede ledningsoplysninger, hvor graveaktøren f.eks. har sendt en graveforespørgsel til planlægning af et større projekt. Graveaktøren kan endvidere have behov for at spørge igen, hvis ledningsoplysningerne har en kort gyldighedsperiode, og graveperioden er længere end ledningsoplysningernes gyldighedsperiode.

For at kunne gensende en forespørgsel skal to betingelser være opfyldt:

- forespørgslen skal gendes inden for et halvt år fra graveforespørgslens oprettelsesdato, og
- graveperioden må ikke være udløbet.

Graveaktøren skal angive en graveperiode, når graveforespørgslen oprettes. Hvis graveperioden er kortere end et halvt år, vil der ikke være mulighed for at gensende den oprindelige graveforespørgsel, når graveperioden er udløbet, fordi begge betingelser skal være opfyldt.

Hvis graveperioden er udløbet, kan graveforespørgslen ikke gendes, og det er derfor nødvendigt for graveaktøren at foretage en ny graveforespørgsel med betaling af tilhørende gebyr, jf. § 15, stk. 1, i LER-bekendtgørelsen.

Graveaktøren kan således sende en forespørgsel om ledningsoplysninger til planlægning, inden der ansøges om gravetilladelse, hvorefter graveaktøren uden yderligere beregning kan gensende sin forespørgsel og få de seneste ledningsoplysninger, umiddelbart før graveaktøren påbegynder arbejdet i graveområdet. Graveaktøren kan også bruge bestemmelsen, hvis en ledningsejer har fastsat en gyldighedsperiode på ledningsoplysningerne, der er udleveret, f.eks. at oplysningerne er gyldige i tre uger.

Bemyndigelsen påtænkes udmøntet, så den indholdsmæssigt svarer til bestemmelsen i den gældende § 9, stk. 4, i LER-loven.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres uændret gældende ret i § 11, stk. 2, i LER-loven om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at fakturering for brug af Ledningsejerregistret skal ske digitalt.

Bemyndigelsen er i dag udmøntet i § 15, stk. 7, i LER-bekendtgørelsen, hvorefter fakturaer fremsendes digitalt enten som elektronisk postforsendelse eller på anden digital vis.

En faktura kan efter gældende ret sendes enten via mail eller via elektronisk faktura. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at faktura kan sendes via e-boks, hvis det skulle blive nødvendigt. Graveaktør er selv ansvarlig for, at faktureringsoplysningerne er opdaterede, og at evt. oplysninger om f.eks. sags- eller

ordrenummer, der ønskes medført på faktura, er indtastet, inden der foretages en forespørgsel om ledningsoplysninger.

Bemyndigelsen påtænkes udmøntet på samme måde som i den gældende LER-bekendtgørelse.

Med det foreslåede *stk. 4* videreføres gældende ret i § 11, stk. 3, i LER-loven om, at der kan opkræves rykkergebyr efter renteloven.

Ledningsejerregistret opkræver rykkergebyr ved forsinket betaling efter rentelovens regler for at sikre, at rykkergebyret højst kan være på det i renteloven fastsatte beløb for rykkergebyr. Rykkergebyret er i 2022 på 100 kr. og opkræves på 2. rykker.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 23

Efter den gældende § 12 i LER-loven kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte nærmere regler om betaling for ydelser, som brugerne rekvirerer i forbindelse med sekretariatsbistand fra det i § 13 nævnte sekretariat til indberetning af de i § 7, stk. 1, nævnte oplysninger, herunder om, at fakturering skal ske digitalt.

Med den foreslåede § 23 videreføres § 12 om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om betaling for ydelser, herunder udtræk, som brugere rekvirerer fra Ledningsejerregistret, herunder om, at fakturering skal ske digitalt. Den foreslåede bemyndigelse er således bredere end efter gældende ret, idet ministeren efter den foreslåede bestemmelse kan fastsætte regler om betaling for ydelser, som brugerne rekvirerer fra Ledningsejerregistret.

Bemyndigelsen foreslås uvidet, så brugerne, som betaler gebyr til dækning af etablering, drift og vedligeholdelse, videreudvikling og administration af Ledningsejerregistret ikke også skal betale for de udgifter, Ledningsejerregistret har, når registret leverer en ydelse, som en bruger har rekvireret. En ydelse kan f.eks. være et udtræk af oplysninger, sammenstilling af oplysninger, eller hjælp til indberetning eller lignende.

Den foreslåede bestemmelse vil i første omgang blive anvendt til at fastsætte regler om, at forskere og offentlige myndigheder kan få adgang til oplysninger om ledningsejere til forskning og statistiske opgaver. Udtræk til statistiske formål er dog ikke en del af denne adgang. Dette er en videreførelse af den gældende bestemmelse i § 17 i LER-loven, der i dag har hjemmel i § 11, stk. 1, i LER-loven, jf. bemærkningerne til § 22, stk. 1.

Bestemmelsen vil kunne anvendes til at give adgang uden betaling af gebyr, f.eks. hvis en offentlig myndighed eller en forsker har brug for adgang til specifikke oplysninger, men vil også kunne anvendes til at fastsætte regler om, at der skal betales et gebyr, evt. et fast beløb, for en ydelse, som Ledningsejerregistrets brugere rekvirerer, f.eks. ved udtræk af data til statistiske formål.

Gebyret for ydelsen vil skulle dække eventuel arbejdstid, som Ledningsejerregistret bruger på at foretage et udtræk eller sammenstille oplysninger, som brugerne har rekvire-

ret. Gebyret kan endvidere dække over evt. omkostninger til udvikling af systemet, der er nødvendig for at kunne imødekomme en bruger, som har rekvireret en ydelse. Brugeren vil altid blive gjort opmærksom på, hvad ydelsen vil koste, inden arbejdet bliver sat i gang.

Gebyret vil blive fastsat og reguleret i overensstemmelse med Finansministeriets budgetvejledning, hvor der tilstræbes balance på gebyrordningen set over en løbende 4-årig periode.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 24

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren etablerer, driver, vedligeholder, videreudvikler og administrerer Ledningsejerregistret.

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren etablere, drive, vedligeholde, videreudvikle og administrere Ledningsejerregistret. Der er knyttet et sekretariat til Ledningsejerregistret med henblik på at varetage den daglige administration, herunder gebyr, drift og videreudvikling samt alle myndighedsopgaver vedrørende Ledningsejerregistret m.v.

Lovforslaget viderefører, at klima-, energi- og forsyningsministeren etablerer, driver, vedligeholder, videreudvikler og administrerer Ledningsejerregistret. Det er i dag Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, der driver Ledningsejerregistret. Det forventes, at Ledningsejerregistret fortsat vil blive delegeret til styrelsen, så styrelsen fortsat skal drive osv. Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret opbevarer en lang række oplysninger som følge af varetagelsen af myndighedsopgaven. Det drejer sig om forskellige oplysninger, som brugerne indberetter til Ledningsejerregistret, f.eks. i forbindelse med registrering af brugerprofiler på en konto, graveforespørgsler, indberetninger af graveskader m.m. Alle disse oplysninger er en del af at drive Ledningsejerregistret og varetage myndighedsopgaven med Ledningsejerregistret. De indberettede graveskader skal f.eks. anvendes til statistiske formål og til at udarbejde vejledninger, hvis det f.eks. viser sig, at der er behov for en bestemt form for vejledning. Oprettelse af brugerprofiler anvendes til kontakten med ledningsejere og graveaktører i forbindelse med udlevering af ledningsoplysninger.

Oplysningerne vil derfor blive opbevaret, så længe oplysningerne er nødvendige at have i systemet. F.eks. kan ledningsejeres kontaktoplysninger ikke slettes, så længe ledningsejeren ejer ledninger, der skal udleveres gennem Ledningsejerregistret. Det samme gælder for graveaktørens kontaktoplysninger, så længe graveaktøren forespørger om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret.

Med det foreslåede *stk. 2* videreføres gældende ret om, at Ledningsejerregistret opbevarer de ledningsoplysninger, som Ledningsejerregistret har sammenstillet og gjort tilgængelige for graveaktører efter § 16. Klima-, energi- og forsy-

ningsministeren kan fastsætte regler om, hvordan og hvor længe Ledningsejerregistret opbevarer disse ledningsoplysninger.

Efter gældende ret i § 10, stk. 1, nr. 3, kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler om, hvor længe og hvordan Ledningsejerregistret kan opbevare de sammenstilte og tilgængeliggjorte ledningsoplysninger.

Bemyndigelsen om, hvor længe og hvordan Ledningsejerregistret kan opbevare de sammenstilte og tilgængeliggjorte ledningsoplysninger er udmøntet i LER-bekendtgørelsen. I § 24, stk. 1, fastsættes det, at Ledningsejerregistret opbevarer de ledningsoplysninger, som en ledningsejer har udleveret gennem sammenstillingsfunktionen, i 10 år efter graveperiodens ophør. Ledningsejerregistret kan give adgang til ledningsoplysningerne til en ledningsejer eller graveaktør i tilfælde af f.eks. tvist mellem dem, jf. § 24, stk. 2. Endelig kan Ledningsejerregistret opbevare oplysningerne i mere end 10 år på anmodning fra ledningsejeren eller graveaktøren, f.eks. i tilfælde af tvist mellem dem.

Oplysningerne, der opbevares efter stk. 2 er anderledes end de oplysninger, som opbevares efter stk. 1. Oplysningerne, der opbevares efter denne bestemmelse, skal anvendes i tilfælde af graveskader, hvor det bliver et bevismæssigt spørgsmål, om Ledningsejerregistret har sammenstillet ledningsoplysninger, der udleveres af ledningsejeren korrekt. Oplysningerne vil skulle anvendes, hvis graveaktøren mener, at denne har modtaget noget andet, end ledningsejeren har udleveret til graveaktøren via Ledningsejerregistret.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har derfor også en bemyndigelse til at fastsætte regler om, hvor længe oplysningerne kan opbevares. Oplysningerne er ledningsejernes og skal derfor ikke ligge i Ledningsejerregistret på ubestemt tid. Udgangspunktet er derfor fastsat til at være 10 år, eller forældelsesfristen for skader, men enkelte oplysninger kan opbevares i Ledningsejerregistret i længere tid, f.eks. fordi der er en igangværende tvist om en graveskade, og Ledningsejerregistret derfor bør beholde de udleverede og sammenstilte ledningsoplysninger, indtil tvisten er afgjort. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at oplysningerne opbevares i kortere tid end 10 år, hvis det er nødvendigt.

Det forventes, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at videreføre de gældende regler i bekendtgørelsen.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres den gældende lovs § 10, stk. 2, om, at klima-, energi- og forsyningsministeren er dataansvarlig myndighed for Ledningsejerregistret.

Efter gældende ret har klima-, energi- og forsyningsministeren ansvaret for Ledningsejerregistret og er dermed dataansvarlig myndighed for de personoplysninger, som Ledningsejerregistret indeholder, i henhold til databeskyttelsesforordningen og lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen). Behandlingen har hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter en offentlig myndighed

kan behandle persondata, når behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Opgaven med at drive Ledningsejerregistret er pålagt ved lov og er en myndighedsopgave, og ministerens dataansvar er delegeret til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering i § 3, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 236 af 17. februar 2021 om henlæggelse af bemyndigelser og opgaver til Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering.

Som dataansvarlig skal klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte de generelle regler for opbevaring, anvendelse og sletning af Ledningsejerregistrets oplysninger. Der skal i den forbindelse fastsættes datasikkerhedsregler, som retter sig til den for systemet ansvarlige databehandler, dvs. den, der på vegne af klima-, energi- og forsyningsministeren behandler oplysningerne i systemet.

Som dataansvarlig skal klima-, energi- og forsyningsministeren føre tilsyn med, at den, der udfører databehandlingen, overholder gældende regler for behandling af persondata. Klima-, energi- og forsyningsministeren skal i øvrigt fastsætte nærmere bestemmelser for, hvilke formål oplysningerne må anvendes til. Datatilsynet fører tilsyn med, at oplysningerne behandles i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen.

Databehandlingen og videregivelsen af oplysninger fra Ledningsejerregistret vil ske i overensstemmelse med de regler, som gælder efter databeskyttelsesforordningen m.m. Der vil bl.a. være adgangskontrol ved enhver adgang til Ledningsejerregistrets oplysninger, ligesom der vil blive foretaget logning m.v. af brugen af Ledningsejerregistret.

Ledningsejerregistret indeholder personoplysninger i form af navn og kontaktoplysninger på enkelte privatpersoner og enmandsejede virksomheder og evt. på kontaktpersoner i virksomheder. Kontaktoplysningerne kan være e-mailadresser og telefonnumre. Ledningsejerregistret indeholder endvidere oplysninger om, hvor en privatperson har forespurgt om ledningsoplysninger. Som udgangspunkt vil de almindelige kontaktoplysninger være offentligt tilgængelige oplysninger, men privatpersoner kan på anmodning få en forespørgsel om ledningsoplysninger anonymiseret, så de kontaktoplysningerne ikke længere er offentligt tilgængelige, men kun er tilgængelige ved henvendelser til Ledningsejerregistret. Anonymiseringen er dermed en pseudonymisering, idet Ledningsejerregistret fortsat kan identificere privatpersonen. Oplysningerne bevares i Ledningsejerregistret, så en ledningsejer ved henvendelse til Ledningsejerregistret kan finde ud af, hvem der har gravet i nærheden af ledningsejeren ledning, hvis den er blevet beskadiget af et gravearbejde. Læs mere i bemærkningerne til § 21, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 25

Det fremgår af gældende ret § 10, stk. 1, nr. 1, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte de nærmere

regler om brugen af registret, herunder om vilkårene for adgang til registret.

Efter gældende ret kan klima-, energi- og forsyningsministeren fastsætte regler for brugen af Ledningsejerregistret, herunder om vilkårene for adgang til registret. Bestemmelsen sikrer, at brugernes handlinger i systemet kan logges og til at kontrollere, f.eks. at en ledningsejer kun kan ajourføre egne oplysninger, eller at en tjenesteyder kun kan tilgå de interesseområder for de ledningsejere, som tjenesteyderen har en aftale med. Bestemmelsen sikrer desuden, at ledningsejeren får oplyst, hvem der forespørger om ledningsoplysninger.

Bestemmelsen er anvendt til at fastsætte regler om, hvordan ledningsejere og graveaktører får adgang til Ledningsejerregistret, herunder at adgang skal foregå via de af Ledningsejerregistrets udstillede webservices eller selvbetjeningsløsninger, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed for brugerne. Ledningsejerregistret udstiller en række webservices, som brugerne kan eller skal anvende, f.eks. til at indberette interesseområder, forespørge om ledningsoplysninger, udlevere ledningsoplysninger eller indberette graveskader. Af disse webservices er det alene udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret, som kun kan ske via webservices. Forespørgsel om ledningsoplysninger, indberetning af interesseområder eller indberetning af graveskader kan gøres både via webservices og de selvbetjeningsløsninger, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed for brugerne på Ledningsejerregistrets hjemmeside.

Ledningsejerregistret er et selvbetjeningssystem, og brugerne skal selv sørge for at have de nødvendige digitale signaturer for at få adgang til systemet. Det kan f.eks. være ved at anvende NemID, med et sikkerhedsniveau svarende til eller højere end OCES-standarden, eller eID og eIDAS, når der skal forespørges om ledningsoplysninger, jf. § 14, stk. 2, i LER-bekendtgørelsen. Eller brugere kan anvende et funktionscertifikat (FOCES), virksomhedscertifikat (VOCES) eller et tilsvarende kvalificeret certifikat i henhold til eID og eIDAS forordningen, når en ledningsejer skal etablere forbindelse til en webservice for at udlevere ledningsoplysninger til graveaktøren gennem Ledningsejerregistret, jf. § 20, stk. 2, og § 21, stk. 2, i LER-bekendtgørelsen. Ledningsejerne skal således kunne identificere sig for at få adgang til de graveforespørgsler, ledningsejeren har modtaget, og for at kunne udlevere ledningsoplysninger.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har endvidere fastsat regler om, at ledningsejere skal anvende den unikke id-nøgle, der følger med hver graveforespørgsel, for at kunne udlevere ledningsoplysninger, jf. § 21, stk. 3, i LER-bekendtgørelsen.

Bestemmelsen sikrer, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at der af hensyn til sikkerhed og logning, skal anvendes elektronisk ID ved adgang til Ledningsejerregistret.

Med det foreslåede *stk. 1 og 2* videreføres gældende ret om, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte

regler om vilkår for adgang til Ledningsejerregistret, herunder hvordan brugere skal få adgang til og anvende de digitale selvbetjeningsløsninger, som Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet stiller til rådighed på Ledningsejerregistrets hjemmeside eller de webservices, som stilles til rådighed. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte regler om, at adgang til Ledningsejerregistret skal foregå via løsninger for elektronisk ID (eID).

Det foreslåede stk. 1 og 2 har en ændret ordlyd, men bestemmelserne giver klima-, energi- og forsyningsministeren de samme bemyndigelser til at fastsætte regler om adgang til Ledningsejerregistret.

Virkingen af de foreslåede bestemmelser er, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil kunne sikre, at det er de rette brugere, der har adgang til Ledningsejerregistret, og at der kan fastsættes krav til brugerne, så sikkerheden ikke påvirkes.

Det foreslås, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at videreføre de gældende regler i bekendtgørelsen.

Til § 26

Klima-, energi- og forsyningsministeren har efter almindelige forvaltningsretlige regler en ulovbestemt adgang til at delegere sine beføjelser efter den foreslåede lov til myndigheder under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

Det foreslås dog, at der i loven indsættes en hjemmel for klima-, energi- og forsyningsministeren til at bemyndige en under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet oprettet styrelse eller tilsvarende institution til at udøve de beføjelser, der i loven er tillagt ministeren, med henblik på at kunne gennemføre en samlet regulering af spørgsmål om delegation, jf. nedenfor. Ministeren kan herefter i en bekendtgørelse udnytte adgangen til at delegere opgaver og beføjelser til en statslig myndighed under ministeriet.

Bemyndigelseshjemlen i *stk. 1* er formuleret, så den kan rumme statslige myndigheder, som organisatorisk er placeret direkte under ministeriet. Ministeren kan således efter den foreslåede bestemmelse delegere sine beføjelser efter loven til enhver myndighed inden for ministeriets administrative hierarki.

Der er alene adgang til at delegere til statslige myndigheder. Der kan således ikke i medfør af den foreslåede bestemmelse ske delegation til private virksomheder eller organisationer.

Det er hensigten, at Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering skal bemyndiges til at udøve ministerens beføjelser i henhold til loven efter den foreslåede bestemmelse. Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering driver og administrerer pt. Ledningsejerregistret.

I *stk. 2* foreslås indsat en hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan afskære klageadgangen, hvis ministeren delegerer sin bemyndigelse til en styrelse. Bemyndigelsen kan f.eks. anvendes til at fastsætte regler om, at Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering skal give dispensation efter lovens § 13, stk. 2, samtidig med at muligheden for at klage til ministeren afskæres.

Til § 27

Med det foreslåede *stk. 1* videreføres gældende ret i lovens § 14, stk. 1, og dele af § 45, stk. 1, nr. 1, i LER-bekendtgørelsen om, hvilke overtrædelser af loven en ledningsejer eller graveaktør kan straffes for. Det foreslås, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der forsætligt eller groft uagtsomt:

- 1) Undlader at registrere sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret eller undlader at ajourføre oplysningerne, der er registreret i Ledningsejerregistret, jf. § 5, stk. 1, 3 og 4.
- 2) Undlader at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, jf. § 8, stk. 1.
- 3) Undlader at udlevere ledningsoplysninger, jf. § 10.

Efter gældende ret kan en bøde pålægges en ledningsejer, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at indberette oplysninger til Ledningsejerregistret eller afgiver urigtige oplysninger og derved overtræder lovens § 7, jf. § 8, stk. 1 og 2.

Endvidere kan en graveaktør, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at forespørge om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret straffes efter § 45, stk. 1, nr. 1, jf. § 11, i LER-bekendtgørelsen.

Endelig kan en ledningsejer, der forsætligt eller groft uagtsomt undlader at udlevere ledningsoplysninger til en graveaktør straffes efter § 45, stk. 1, nr. 1, jf. § 22, i LER-bekendtgørelsen.

Bestemmelsen ændres, så de vigtigste grunde til, at der kan gives bødestraf, fastsættes i loven i stedet for at stå i bekendtgørelsen. Der påtænkes ikke at ændre på, hvornår der vil kunne gives en bøde. En ledningsejer, der opdager, at en graveaktør ikke har forespurgt om ledningsoplysninger før et gravearbejde, kan anmelde graveaktøren til politiet, der skal tage stilling til, om graveaktøren kan straffes.

Bødestraf vil f.eks. kunne komme på tale i situationer, hvor en graveaktør graver uden at have forespurgt om ledningsoplysninger i Ledningsejerregistret, fordi graveaktøren ikke vil vente på at få ledningsoplysningerne udleveret, før gravearbejdet sættes i gang.

Bødestraf vil endvidere kunne komme på tale, hvis en ledningsejer nægter at udlevere ledningsoplysninger til en bestemt graveaktør, medmindre ledningsejeren nægter at udlevere ledningsoplysningerne, fordi graveaktøren f.eks. spørger med det formål at chikanere ledningsejeren.

Endelig vil bødestraf kunne komme på tale, hvis en ledningsejer nægter at registrere sig som ledningsejer i Ledningsejerregistret, selv om ledningsejeren ejer ledninger, der er omfattet af lovens anvendelsesområde, jf. lovens § 2.

Læs mere om pligterne, som er bødebelagt i bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, § 5, § 8, stk. 1, og § 10.

Det foreslåede *stk. 2* viderefører den gældende lovs § 14, stk. 3, om, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar i medfør af straffelovens kapitel 5.

Bestemmelsen betyder, at også selskaber m.v. (juridiske

personer) kan straffes for at overtræde lovens bestemmelser. Bestemmelsen forudsætter, ligesom hvis det er en enkeltperson, der har overtrådt reglerne, at der foreligger en forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af loven.

Med det foreslåede *stk. 3* videreføres den gældende lovs § 14, stk. 2, om, at der i forskrifter udstedt i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for forsætlig eller groft uagtsom overtrædelse af forskrifterne.

Bestemmelsen er i gældende ret anvendt til at fastsætte regler om, at der kan gives bødestraf, hvis en ledningsejer forsætligt eller groft uagtsomt overtræder et påbud, som Forsvaret eller en anden offentlig myndighed har udstedt i medfør af § 3, stk. 4, eller § 4, stk. 1, 2. pkt., jf. § 45, stk. 1, nr. 2, i LER-bekendtgørelsen, eller hvis en ledningsejer har undladt at indberette oplysninger om egne ledninger, der ligger på Forsvarets ejendomme, når der ikke knytter sig særlige beskyttelsesinteresser til ledningen efter § 3, stk. 2-3, jf. § 45, stk. 1, nr. 1, i LER-bekendtgørelsen.

Bestemmelsen er endvidere i gældende ret anvendt til at fastsætte en undtagelse om, at manglende forespørgsel om ledningsoplysninger, fordi gravearbejdet er et uopsætteligt gravearbejde ikke kan straffes med bøde. En manglende forespørgsel er hverken ulovlig eller strafbar.

Det forventes, at bestemmelserne vil blive videreført i bekendtgørelsen. Klima-, energi- og forsyningsministeren kan endvidere fastsætte regler om bødestraf for andre overtrædelser, hvis der bliver behov for dette. Det kan f.eks. være regler om, at den, der forsætligt eller groft uagtsomt misbruger adgangen til Ledningsejerregistret eller bebyrder Ledningsejerregistret med unødvendige forespørgsler, kan straffes med bøde.

Til § 28

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2022.

Som konsekvens af, at der udfærdiges en ny hovedlov foreslås det i *stk. 2*, at lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret ophæves.

Som konsekvens af, at der udfærdiges en ny hovedlov foreslås det i *stk. 3*, at bekendtgørelser udstedt i medfør af lov om registrering af ledningsejere og udlevering af ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af nye bekendtgørelser.

Det foreslås i *stk. 4-7*, at den gældende overgangsbestemmelse (indfasningsordning) videreføres. Efter bestemmelserne kan ledningsejeren indtil den 30. juni 2023 udlevere både efter de regler, der står i loven og efter reglerne i stk. 4-7, hvorefter en ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger direkte til graveaktøren, der har forespurgt om ledningsoplysninger, snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at forespørgslen er modtaget. Reglerne i stk. 4-7 er en videreførelse af reglerne fra lov om registrering af ledningsejere, før LER-loven blev ændret i 2020 for at fastsætte regler om, at ledningsoplysningerne skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Overgangsreglen blev indsat med lov nr. 1422 af 17. december 2019 om ændring af lov om registrering af lednings ejere i § 3. Overgangsbestemmelsen har været gældende fra 1. januar 2020 og gælder indtil den 30. juni 2023. Lednings ejerne har med overgangsbestemmelsen fået en indfasningsperiode på 3 ½ år til at standardisere og digitalisere deres ledningsoplysninger og tilpasse deres IT-systemer. I samme proces kan ledningsejeren forberede sig på at skulle anvende de nye krav til ledningsoplysningerne, når der skal registreres oplysninger om nye ledninger, dvs. ledninger, der graves ned i jorden eller anbringes på eller graves ned i havbunden på søterritoriet eller kontinentalsoklen.

Med det foreslåede *stk. 4* videreføres den gældende overgangsbestemmelse *stk. 3*, så en ledningsejer kan tilslutte et eller flere af sine interesseområder til udlevering gennem Ledningsejerregistret indtil den 30. juni 2023.

Bestemmelsen skal give en ledningsejer, der skal standardisere og digitalisere ledninger i flere interesseområder, mulighed for at udlevere ledningsoplysninger hurtigere gennem Ledningsejerregistret, efterhånden som ledningsoplysningerne bliver digitaliseret. Bestemmelsen betyder, at lednings ejerne kan tilslutte interesseområder til udlevering gennem Ledningsejerregistret, når de er klar til det.

Med det foreslåede *stk. 5* videreføres den gældende overgangsbestemmelse *stk. 2*, om, at ledningsejere indtil den 30. juni 2023 kan udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til en graveaktør efter fristen i *stk. 6*. De nødvendige ledningsoplysninger skal have et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Ledningsejeren skal dog ikke opfylde de efter § 10 fastsatte regler for ledningsoplysninger.

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret, men er blevet omformuleret, så der i *stk. 5* står, hvilke regler ledningsejeren skal overholde for at kunne udlevere ledningsoplysninger direkte til graveaktøren. Ændringen skal gøre det lettere for aktørerne, der anvender den foreslåede lov, ved at alle regler står i loven.

Bestemmelsen betyder, at ledningsejere indtil den 30. juni 2023 kan udlevere de nødvendige ledningsoplysninger direkte til graveaktørerne efter fristen i *stk. 6*. Ledningsejeren skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger, dvs. ledningsoplysninger, der har et indhold og en kvalitet, så de er umiddelbart anvendelige ved gravearbejdet. Der er derimod ikke krav om, at ledningsejeren skal overholde de krav, der er fastsat i medfør af § 10, dvs. de mindstekrav til ledningsoplysningerne, som er fastsat i LER-bekendtgørelsen.

Med det foreslåede *stk. 6* videreføres den gældende overgangsbestemmelse *stk. 4*, om, at en ledningsejer indtil den 30. juni 2023 uanset § 10, *stk. 1* og *2*, skal udlevere de nødvendige ledningsoplysninger snarest muligt, og senest 5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget.

Den foreslåede bestemmelse er indsat, fordi en ledningsejer efter § 10, *stk. 1* og *2*, skal udlevere ledningsoplysninger snarest muligt og inden for 2 timer (*stk. 1*) eller 2 hverdage (*stk. 2*). Under indfasningsperioden kan en ledningsejer udlevere ledningsoplysninger snarest muligt, og senest

5 hverdage efter at graveforespørgslen er modtaget. En graveaktør kan derfor komme til at vente op til 5 hverdage på ledningsoplysninger. Dette er en videreførelse af retsstillingen, før LER-loven blev ændret, så ledningsoplysninger skal udleveres gennem Ledningsejerregistret.

Bestemmelsen betyder, at ledningsejere skal udlevere ledningsoplysninger efter samme frist uafhængig af, om ledningsejeren udleverer gennem Ledningsejerregistret eller direkte til graveaktøren.

Med det foreslåede *stk. 7* videreføres den gældende overgangsbestemmelse *stk. 5*, så graveaktører indtil den 30. juni 2023, skal kunne modtage ledningsoplysninger både direkte fra ledningsejere, jf. *stk. 5*, og gennem Ledningsejerregistret.

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret, men er blevet omformuleret, så der i *stk. 7* står, at graveaktører både skal kunne modtage ledningsoplysninger direkte fra ledningsejere og gennem Ledningsejerregistret. Ændringen skal gøre det lettere for aktørerne, der anvender den foreslåede lov, ved at alle regler står i loven.

Med lovforslaget vil en graveaktør modtage alle ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Under indfasningsperioden kan en ledningsejer imidlertid stadig udlevere efter de tidligere gældende regler, hvilket betyder, at en ledningsejer kan udlevere ledningsoplysninger direkte til graveaktøren.

Bestemmelsen betyder, at en graveaktør under indfasningsperioden skal kunne modtage ledningsoplysninger både direkte fra ledningsejere og gennem Ledningsejerregistret for at være sikker på at modtage alle ledningsoplysninger fra ledningsejere, da det i denne periode vil være frivilligt for en ledningsejer at udlevere ledningsoplysninger gennem Ledningsejerregistret. Graveaktøren skal derfor frem til den 30. juni 2023 bruge tid på at sammenstille de ledningsoplysninger, de har modtaget fra ledningsejere, for at kunne tilrettelægge og udføre gravearbejdet under hensyntagen til de indhentede ledningsoplysninger.

Med det foreslåede *stk. 8* indsættes en ny overgangsbestemmelse om, at det indtil den 31. december 2029 er frivilligt for en ledningsejer, der ejer en vejafvandsledning, som er nedgravet i jorden senest den 30. juni 2023, at udlevere ledningsoplysninger for ledningen.

Bestemmelsen foreslås indsat for at gennemføre en aftale fra 2020 mellem Finansministeriet og KL baseret på DUT-aftalen (Det udvidede totalbalanceprincip). Bestemmelsen giver ledningsejere en længere periode til at standardisere og digitalisere vejafvandsledninger, der er gravet ned i jorden inden den 1. juli 2023. Ledningsejere kan således frem til den 31. december 2029 selv planlægge, hvornår ledningsejeren udleverer ledningsoplysninger om vejafvandsledninger, der er gravet ned i jorden inden den 30. juni 2023, gennem Ledningsejerregistret. Ledningsejeren kan vælge kun at udlevere nogle af de omtalte ledningsoplysninger, hvis ledningsejeren f.eks. har digitaliseret nogle af disse oplysninger, mens andre endnu ikke er digitaliseret.

Vælger ledningsejeren at udlevere ledningsoplysninger

om vejafvandingsledninger, der er gravet ned inden den 1. juli 2023, skal ledningsejeren udlevere ledningsoplysningerne efter hovedreglerne i lovens § 10, dvs. ledningsoplysningerne skal bl.a. overholde kravene fastsat i kapitel 5 i LER-bekendtgørelsen. Ledningsejeren skal enten udlevere ledningsoplysningerne snarest muligt og inden for 2 timer på hverdage mellem kl. 7 og 16, eller påvise ledningen.

Ledningsejeren kan ikke få en dispensation efter lovens § 13 om ledningsejere, der er i Ledningsejerregistret på frivillig basis, fordi ledningsejeren ejer andre ledninger, der er omfattet af lovens § 2 (anvendelsesområdet). Indtil den 30. juni 2023 kan ledningsejeren dog udlevere de nødvendige ledningsoplysninger efter reglerne i § 28, stk. 4-6, dvs. direkte til graveaktøren. Se bemærkningerne til § 28, stk. 4-6.

En ledningsejer, der ejer ledninger, som ikke er omfattet

af lovens anvendelsesområde, kan udlevere ledningsoplysninger direkte til en graveaktør eller påvise ledningen, hvis graveaktøren har henvendt sig til ledningsejeren, fordi graveaktøren ved eller formoder, at ledningsejeren ejer en ledning i graveområdet. En ledningsejer, der er omfattet af § 28, stk. 8, kan således udlevere ledningsoplysninger direkte til graveaktøren eller påvise ledningen, hvis graveaktøren henvender sig til ledningsejeren for at få udleveret ledningsoplysninger. Loven fastsætter ikke regler for, hvordan ledningsoplysningerne skal udleveres i denne situation.

Til § 29

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Gældende udgave af loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, hvilket er videreført i dette lovforslag.